

Diputació
Barcelona

Pla d'acció cultural de Manresa

Ajuntament de Manresa

Pla d'Acció Cultural

**AJUNTAMENT DE MANRESA
REGIDORIA DE CULTURA**

Juny 2009

**DIPUTACIÓ DE BARCELONA
ÀREA DE CULTURA**

Coordinació: *David Roselló i Cerezuela - Nexe cultural SL*

Equip Tècnic Municipal
Equip Tècnic del CERC de la Diputació de Barcelona

Maquetació: *Sofia Gómez Barroso*

Sumari

Presentació	1
--------------------	----------

El procés d'elaboració del Pla: aspectes metodològics	2
--	----------

DIAGNOSI

1. Una aproximació necessària	5
--------------------------------------	----------

2. El territori i l'economia	6
-------------------------------------	----------

3. Manresa, una societat en estat d'evolució	
---	--

3.1. Les dades:	
• Evolució de la població	8
• La població per segments d'edat	10
• La procedència de la població	13
• Nivell d'instrucció	14
• Nivell de renda	14
• La societat manresana, un gran canvi en els darrers anys	15
3.2. Les percepcions	15

4. Els agents culturals	
--------------------------------	--

4.1. El sector públic	17
4.2. El moviment associatiu i la cultura	19
4.3. El sector privat	21
4.4. Altres agents	22

5. Els sectors	
-----------------------	--

5.1. Patrimoni	24
5.2. Arts escèniques	25
5.3. Arts visuals	28
5.4. Literatura i lectura pública	29
5.5. Música	30
5.6. Audiovisual	32
5.7. Cultura tradicional i popular	33
5.8. Centres de proximitat	35

6. Sectors transversals	
--------------------------------	--

6.1. Educació	36
6.2. Turisme	36
6.3. Política lingüística	37
6.4. Joventut	37
6.5. Gent gran	38
6.6. Perspectiva de gènere	38

7. Funcions	
7.1. Suport a la creació	40
7.2. Formació	40
7.3. Difusió	40
8. A mode de conclusió	41
PROPOSTES	
9. Estructura de les propostes	45
10. Quadre de síntesi de les propostes del Pla d'Acció Cultural	46
11. Objectius del Pla d'Acció Cultural	47
12. Presentació de les propostes:	48
12 A. Àmbit genèric de la cultura	48
A1 - Noves escales territorials per redefinir el paper de Manresa	48
A2 - La cultura per a la cohesió social en una ciutat canviant	51
A3 - La creació de nous públics com a repte dels agents culturals	53
A4 - El desenvolupament dels agents socials, la riquesa de la cultura a Manresa	57
A5 - Comunicar la cultura, el repte dels nous públics	60
12 B. Àmbit dels sectors de la cultura	62
B1 - Els serveis culturals, una aposta de futur	62
B2 - Les arts escèniques	65
B3 - La cultura tradicional i popular	67
B4 - El patrimoni i la memòria	69
B5 - La música	73
B6 - Les arts visuals	75
B7 - El sector audiovisual	77
B8 - Literatura, coneixement i lectura pública	79
B9 - La cultura de proximitat	81
Agents implicats en el conjunt dels sectors artístics i del patrimoni	83
13. Crèdits	84
14. Índex analític	87

Presentació

El Pla d'Acció Cultural de Manresa ens serveix per debatre i decidir el futur de la cultura a la ciutat i concreta dos dels eixos del Pla Estratègic de Manresa 2015 que fan referència a "Una ciutat capital, articulada i amb qualitat de vida" i "L'aposta pel patrimoni, la cultura i el coneixement". Cal tenir ben present que la cultura serveix per fer les persones més lliures i afavoreix la igualtat d'oportunitats. Al mateix temps és important per relacionar-nos i per a la convivència, perquè és una eina imprescindible per entendre i transformar la realitat que ens envolta. Tampoc no podem oblidar que la cultura ens ajuda a participar de forma activa a la societat, tot reforçant la identitat, és a dir el sentit de pertinença a la ciutat i al país.

La cultura té per tant una dimensió individual, una dimensió social, i també una dimensió econòmica, perquè les indústries culturals van agafant més pes a la nostra societat. A Europa, un 5% de l'ocupació està generada per activitats vinculades a la cultura.

La cultura també dóna caràcter, imatge i projecció exterior a la ciutat. Manresa és una ciutat amb arrels i amb un patrimoni ric. Amb personalitat i una activitat cultural intensa. I cal posar-ho en valor, i trobar l'equilibri entre el manteniment de les tradicions, la innovació i les noves expressions de la cultura.

En els darrers anys, Manresa s'ha dotat de nous equipaments com el Kursaal, el Centre Cultural del Casino o la biblioteca universitària, i els ha omplert de contingut. L'Ajuntament és i ha de ser un motor de la cultura a la ciutat, reconeix i vol reforçar el paper fonamental de les entitats i del sector privat, fer créixer la col·laboració i el treball en xarxa entre els diferents agents i aprofitar el gran potencial que tenim.

La ciutat també ha canviat molt. Ha crescut, i la realitat econòmica i social és diferent. Manresa ara és més diversa i més complexa. És aquí on el paper de la cultura com a factor de cohesió social i estructuradora del territori pren més força.

Per això hem de respondre a nous reptes. I parlar de quins equipaments necessitem per a l'activitat cultural, de com aprofitem millor els existents, com projectem millor la ciutat, com potenciem la difusió i pensem en nous formats per arribar a nous públics, i com reforcem el suport a la creació. I també com enfortim el teixit associatiu, com treballlem des de la cultura pròpia en el nou context intercultural. Som en una situació difícil econòmicament que no ens garanteix complir tots els objectius del Pla, però segur que sabrem optimitzar els recursos de què disposem.

Aquest Pla d'Acció Cultural és un punt d'encontre entre entitats, empreses i gestors culturals, creadors i administracions. És el resultat de moltes aportacions perquè la cultura la fem tots, i és una inversió pel futur.

Ignasi Perramon i Carrió
Tinent d'alcalde delegat de Cultura
Ajuntament de Manresa

El procés d'elaboració del Pla: aspectes metodològics

El Pla d'Acció Cultural de Manresa s'ha centrat a establir un diagnòstic que permeti conèixer l'estat de la qüestió de la cultura a la ciutat i, posteriorment, a definir les propostes d'acció que permetran millorar aquesta realitat cultural.

Com a instrument de treball s'ha volgut partir de la diagnosi realitzada per l'Ajuntament l'any 2002, però s'ha anat més enllà d'una simple actualització i s'ha aprofundit en molts dels aspectes que configuren la realitat cultural manresana.

Aquest Pla ha estat elaborat amb la voluntat d'unir el rigor de les dades disponibles i el coneixement dels experts consultats però, sobretot, el major nombre de les opinions de la població manresana implicada en diferents fases del procés. La participació d'associacions, artistes, particulars, tècnics i persones expertes ha permès incorporar una gran diversitat de punts de vista.

Conscients de la dificultat de l'objectivitat absoluta, aquest document recull i ordena pràcticament totes les opinions expressades dins una necessària coherència i orientació de les prioritats. Més enllà de la dada precisa, ha interessat sobretot la percepció de la població, conscients que, de vegades, "les coses no són com són, sinó com la gent creu que són". I això en el camp cultural que ens ocupa és un factor decisiu. Tampoc s'ha volgut sacrificar, en benefici d'un hipotètic consens, els matisos o expressions minoritàries obtinguts en converses de proximitat. Ha prevalgut sempre la riquesa de punts de vista per sobre la uniformitat en el pensament. Finalment, com a treball de recerca, no està pensat per agradar a ningú en concret ni a tothom a la vegada. Segur que tothom hi trobarà punts d'acord i aspectes dels quals pot discrepar. Amb tot, no deixa de ser un reflex del pensament ciutadà, ric i divers, complementari a voltes, antagònic en alguns casos.

A la primera part, com a tot diagnòstic d'una situació social, cal ser conscients que es tracta més d'una interpretació, en aquest cas col·lectiva, que d'una mesura exacta. En el camp cultural no tot són, com potser passa en altres àrees, indicadors mesurables, exactes, consensuats, comparables i perdurables, i a més, únics per a tots els sectors culturals. La visió externa del coordinador metodològic i relator d'aquest document pot haver mancat de coneixement inicial de la realitat, però ha permès una distància necessària i saludable en un exercici de diagnosi social com aquest. La implicació directa de moltes i diverses persones, tant de Manresa com de fora, en la direcció del Pla ha permès una revisió exhaustiva des d'angles molt distints.

A la segona part, la de propostes, s'ha fet un esforç per interpretar, unificar, agrupar i donar sentit amb projecció de futur a les moltes intervencions sorgides en els diferents moments del procés.

El Pla d'Acció Cultural de Manresa s'ha desenvolupat mitjançant diversos instruments que han permès obtenir el màxim d'informació, opinions i sensibilitats presents en la realitat cultural local. En concret aquestes etapes d'elaboració són, per ordre cronològic, les següents:

1. Anàlisi documental, integrada d'una banda per l'anàlisi de l'explotació estadística i cartogràfica de les dades de caràcter demogràfic i socioeconòmic, així com dels indicadors disponibles referits a la despesa municipal, a les associacions, a la formació, creació i consum cultural, a les activitats i nivells d'ocupació d'equipaments, realitzant, sempre que ha estat interessant i possible, les oportunes comparatives amb altres ciutats.

2. D'altra banda, s'ha analitzat la nombrosa bibliografia, estudis, exercicis de planificació, reflexions sobre el territori i temàtica en qüestió, per tal de poder incorporar les aportacions anteriors que encara siguin vigents i reflexionar sobre les que ja no ho són. Aquesta fase de treball s'ha desenvolupat de manera transversal en paral·lel al conjunt de les diferents fases aquí descrites.

3. Treball de camp i visites al conjunt de la ciutat i als equipaments, per tal de copsar i de contrastar la seva realitat.

4. Realització d'una sessió de treball amb la participació de la direcció i tècnics responsables de la cultura i d'altres àrees de l'Ajuntament de Manresa amb l'objectiu de focalitzar la direcció del conjunt del procés i d'establir un diagnòstic inicial. Aquestes sessions s'han realitzat comptant amb la figura d'un moderador-relator.

Per tal d'incrementar l'eficàcia de cada sessió, prèviament s'ha distribuït entre els participants uns guions de treball sobre el tema i la circumstància.

5. Elaboració per part del coordinador del Pla que ha rebut l'encàrrec del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona d'un document de diagnòstic generat en el conjunt dels processos d'informació, discussió i reflexió esmentats.

6. Realització d'una segona sessió de treball amb la participació de la direcció i tècnics responsables de cultura i d'altres àrees d'intervenció de l'Ajuntament de Manresa per definir les propostes d'acció suggerides des de l'Ajuntament.

7. Convocatòria d'una Jornada de debat per fer aportacions de propostes de millora de la cultura a Manresa. Han estat grups oberts de participació ciutadana a l'entorn de sis temes cruïlla i vuit sectors específics de la cultura:

Taules de debat sobre temes cruïlla:

- Noves escales territorials per redefinir el paper de Manresa
- Què cal fer, des de l'Ajuntament i les entitats, per arribar a nous públics per a la cultura?
- Com treballem la nova realitat intercultural?
- Noves polítiques de suport i enfortiment del teixit associatiu cultural manresà.
- La responsabilitat i al iniciativa dels agents privats
- Com millorem la comunicació del que es fa?

Taules de debat sobre sectors de la cultura:

- Patrimoni
- Arts escèniques
- Música
- Arts visuals

- Literatura, coneixement i lectura pública
- Sector audiovisual
- Cultural tradicional i popular
- Cultura de proximitat – Centres cívics

Cada Taula de treball ha estat dirigida per una persona experta prou representativa del teixit cultural de Manresa.

8. Redacció definitiva i lliurament del Pla de Cultura de Manresa

La realització total del Pla ha tingut lloc entre el setembre de 2008 i el maig de 2009.

Diagnosi

1. Una aproximació necessària

L'any 2002 es va fer una diagnosi sobre l'estat de la cultura a Manresa. Sis anys més tard, la ciutat reprèn el debat per fer un pas més: l'elaboració d'un Pla d'Acció Cultural com a exercici necessari de planificació estratègica en les polítiques d'aquest sector.

El disseny d'aquest nou pla ha volgut anar més enllà de la simple actualització del diagnòstic del qual es disposa. Per tant, en aquest document es parteix de nou pel que fa a les dades, les informacions i les percepcions que configuren la realitat cultural de Manresa.

A tal fi, cal llegir aquest capítol com un nou exercici de diagnosi. En aquesta ocasió s'ha volgut aprofundir més i detallar la informació que ha permès establir aquesta visió de la realitat de la societat i la cultura manresanes que aquí es presenta.

Pel que fa a l'obtenció de dades, s'ha treballat bàsicament amb les que ofereix l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya), perquè són les úniques que permeten contextualitzar les dades de la ciutat amb les de la comarca, d'altres municipis de referència i del conjunt del país. Aquest organisme disposa de dades fins a l'any 2007 per a la majoria de variables d'interès, per la qual cosa es pot fer una bona aproximació a l'actualitat. Amb les dades disponibles es podrà veure l'evolució de la societat manresana i fer un exercici de projecció que ens permetrà anticipar les previsions d'orientació futura.

Sempre que ha estat possible s'ha complementat aquesta informació amb dades de l'Ajuntament de Manresa, sempre més actuals i detallades. La diferència metodològica a l'hora de prendre les dades entre els diferents organismes, fa extremar la prudència en el moment de fer comparacions entre la informació disponible de la ciutat i la d'altres magnituds territorials o les de la pròpia ciutat que provenen de fonts diferents.

Cal assenyalar, però, que, per algunes variables, l'IDESCAT no disposa de valors prou actualitzats (les últimes dades existents són de l'any 2001). És el cas, per exemple, de la informació sobre els índexs d'instrucció. Caldrà una certa prudència a l'hora d'interpretar-les.

Finalment, tota diagnosi intenta ser el més precisa i detallada possible, única manera d'acostar-nos el màxim a la realitat. No obstant això tot esforç d'exhaustivitat en les múltiples relacions de persones, entitats, empreses, projectes, equipaments, etc. comporta la possibilitat d'ometre algú. Si aquest és el cas, lamentem el fet, totalment aliè a la voluntat de l'equip redactor.

2. El territori i l'economia

Actualment la ciutat de Manresa està vivint unes transformacions urbanístiques, socials i econòmiques que prefiguren un canvi cultural.

De manera general, la ciutat creix en extensió, s'han fet habitatges nous, que en algun cas prefiguren un nou barri, a les zones Est (C. Joan Fuster, sota Cal Gravat, etc.), Nord (La Parada, Camí del Colomer, Cerdanya), Ponent (Concòrdia, Ametllers, etc.) i alguns a la zona Centre. La població, arribada tant d'altres indrets de Catalunya com d'altres països, també creix en nombre.

Segons els Pla Estratègic de Manresa, la ciutat tindrà el 2015, 90.000 habitants, dels quals 35.000 hauran arribat al municipi amb posterioritat al 2001 i al voltant de 16.000 seran de nacionalitat extracomunitària (18% respecte del total de residents). Conjuntament amb els municipis que integren el seu àmbit funcional¹ el 2015 s'arribarà als 143.000 habitants. El nou escenari econòmic segurament farà que aquest creixement poblacional sigui més lent.

Segons una hipòtesi del creixement de la població manresana 2006-2015 utilitzada per establir la futura oferta de places escolars a la ciutat (Ajuntament de Manresa, Abril 2007) el creixement de la població per a cadascuna de les zones és:

	Població 2006	Població 2015	Creixement absolut	Creixement %
Sector Llevant	15.835	21.274	5.439	34,35 %
Sector Centre	21.712	24.979	3.267	15,05 %
Sector Nord	16.420	20.000	3.580	21,80 %
Sector Ponent	18.566	22.740	4.174	22,48 %

Amb tot, la situació econòmica actual fa que sigui més difícil mantenir aquest ritme de creixement.

Una part del nou veïnatge prové de l'entorn metropolità de Barcelona, i comporta canvis en la vivència de la ciutat. En alguns casos aquesta població conserva el lloc de treball fora de Manresa i la ciutat esdevé un espai residencial en el qual costa que es desenvolupi un substrat de vida quotidiana, un vincle amb les iniciatives ja existents o, senzillament, un interès pel desenvolupament del dia a dia social, econòmic o cultural. Només el temps, alguns serveis de proximitat i una acció decidida dels agents socials pot accelerar els processos d'immersió de la nova ciutadania metropolitana.

Pel que fa a la nova ciutadania procedent de l'estranger les dinàmiques són molt diferents. Es tracta de persones que venen de lluny, que volen treballar i viure a Manresa i que la seva vinculació amb la realitat social i cultural manresana serà progressiva en la mesura que les seves necessitats més bàsiques (habitatge, feina, xarxes socials) estiguin cobertes. En tot cas, es tracta de processos lents i condicionats, també, per la capacitat d'acollida de la societat, facilitant la participació, treballant noves necessitats, etc.

¹ Callús, Fonollosa, Navarcles, el Pont de Vilomara, Sant Fruitós, Sant Joan de Vilatorrada, Sant Salvador de Guardiola, Sant Vicenç de Castellet, Santpedor.

Tot i aquest creixement important a nivell urbanístic i social, la ciutat segueix conservant una forta càrrega de centralisme: la majoria dels grans equipaments culturals (i altres) estan situats en un eix entorn del Passeig Pere III (Centre Cultural El Casino, Biblioteca El Casino, Teatre Kursaal, Teatre Conservatori i altres). Per altra banda, gran part de la població reconeix el centre de la ciutat com un espai natural ple de la vida que li dona el comerç, el lleure, la cultura, etc. Els dos centres cívics i altres equipaments de barri desenvolupen la seva funció d'equipaments de proximitat amb precarietat de recursos, però amb un cert impacte sobre la població.

En una escala territorial superior, Manresa juga cada cop més, un paper de capitalitat comarcal de la Catalunya central al qual la cultura s'ha vingut a afegir amb força èxit en els darrers anys. Això demostra que la cultura juga un paper actiu en el desenvolupament territorial, i passa de ser un camp considerat massa sovint superflu i poc rendible a ser un factor de prosperitat i de creixement per a una societat. Aquest nou paper alhora pot contribuir a una imatge més positiva de la ciutat en tant que capital de serveis de la Catalunya central.

Conseqüentment amb aquesta nova dinàmica, està creixent un nou atractiu turístic impensable no fa gaires anys. Manresa està dinamitzant els seus actius patrimonials, festius, gastronòmics, naturals, etc. per tal d'aconseguir crear un nou producte cultural que atregui un públic sensible als nous descobriments.

La ciutat encara ha de fer molts esforços en la millora de la percepció tant interna com externa, sobretot pel que fa a la visió de la cultura. En aquest sentit es fa necessari millorar la xarxa de transport públic amb el seu entorn immediat comarcal i català tal com ha fet amb la xarxa viària, bàsicament per al transport privat.

Tots els indicadors porten a una primera conclusió: Manresa està convergint cap a un model de ciutat més estàndard, d'acord amb la manera de ser i de fer d'una ciutat mitjana de Catalunya. I això passa amb totes les conseqüències: urbanístiques, socials, econòmiques i també culturals.

Finalment, val la pena destacar una diferència important quant a la conjuntura entre la diagnosi del 2002 i la d'enguany. La primera es va fer en un moment d'una eufòria econòmica general a tot el país que contagià favorablement els altres sectors, el cultural en particular. Actualment, el context general està més centrat en la contenció i desacceleració econòmica i, de retruc, dels altres sectors socials, el cultural molt en concret.

3. Manresa, una societat en estat d'evolució

3.1. Les dades

Manresa és una ciutat que evoluciona a un ritme similar al que ho fa el conjunt de Catalunya. La majoria de les dades estadístiques que defineixen la ciutat segueixen bastant de prop els resultats propis del conjunt del país.

• Evolució de la població

Manresa té actualment 77.1552² habitants repartits en 41,66 km². Això dona una densitat de població de 1.852,02 habitants/km², un valor baix si es compara amb localitats semblants, tal com mostra la taula 1; però la més elevada de la Catalunya central, s'erigeix així, en la ciutat de referència del centre del país en termes de volum i densitat de població.

Taula 1: Nombre i densitat de població. 2008.

	Població	Superfície (Km ²)	Densitat pobl. (hab./km ²)
Sant Boi de Llobregat	81.335	21,48	3.786,55
Sant Cugat del Vallès	76.274	48,24	1.581,14
Manresa	75.053	41,66	1.801,56
Rubí	71.927	32,33	2.224,77
Vilanova i la Geltrú	64.905	33,99	1.909,53
Viladecans	62.573	20,39	3.068,81
Granollers	60.122	14,87	4.043,17

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

La taula 2 mostra el creixement quantitatiu de la població a Manresa, en la línia del que ha passat a Catalunya i al Bages, amb uns forts increments fins a mitjans de la dècada dels 70 del segle passat, un estancament entre aquest període i el nou segle i, finalment, un increment al voltant del 2% en aquests últims anys de què es disposa de dades comparables. En relació a l'any 2002, any de la represa demogràfica general, els increments en aquests darrers 6 anys estan al voltant del 13% i el 15% tant a Manresa (14,7%) com al Bages (14,9%) i a Catalunya (13,2%).

Entre els anys 1991 i el 2001, la ciutat va tenir una pèrdua de població o un creixement clarament inferior a la resta de magnituds territorials, però a partir d'aquest últim any, el creixement quantitatiu de Manresa segueix, a grans trets, la mateixa evolució que la resta de la societat catalana i comarcal. Entre el 2002 i el 2006 els seus resultats s'assemblen més als del país i en els dos últims anys, 2007 i 2008, Manresa i el Bages tenen taxes de creixement similars i, alhora, elevades.

Un fet força destacable és la gran estabilitat de la població manresana al llarg de les da-

² Dades municipals provisionals i no oficials a 1 de gener de 2009

rreres dècades. Amb dades del padró municipal, es constata que la població de Manresa a penes va créixer entre l'any 1975 (66.027 habitants) i l'any 2003 (67.269), un fet inusual a les grans ciutats catalanes, sotmeses a forts creixements degut a la migració tan espanyola com estrangera, així com a certes davallades a partir dels 80 del segle passat.

Taula 2 – Creixement de la població.

	Manresa		Bages		Catalunya	
	Nombre	Creix.	Nombre	Creix.	Nombre	Creix.
1900	23.252		67.381		1.966.382	
1920	27.305	17,4 %	77.460	15,0 %	2.344.719	19,2 %
1940	36.381	33,2 %	96.718	25,0 %	2.890.974	23,3 %
1960	52.216	43,5 %	127.718	32,1 %	3.925.779	35,7 %
1975	66.027	26,5 %	147.705	15,7 %	5.663.135	44,3 %
1991	66.320	0,4 %	152.177	3,0 %	6.059.494	7,0 %
1996	64.385	-2,9 %	152.586	0,3 %	6.090.040	0,5 %
2000	63.742	-1,0 %	153.776	0,8 %	6.261.999	2,8 %
2001	63.929	0,3 %	155.118	1,1 %	6.361.365	1,6 %
2002	65.440	2,4 %	157.870	1,8 %	6.506.440	2,3 %
2003	67.269	2,8 %	161.561	2,3 %	6.704.146	3,0 %
2004	68.505	1,8 %	165.123	2,2 %	6.813.319	1,6 %
2005	70.343	2,7 %	169.114	2,4 %	6.995.206	2,7 %
2006	71.772	2,0 %	173.236	2,4 %	7.134.697	2,0 %
2007	73.140	1,9 %	176.846	2,1 %	7.210.508	1,1 %
2008	75.053	2,6 %	181.346	2,5 %	7.364.078	2,1 %
2009	77.155					

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

Les dades de 2009 són provisionals i no oficials a 1 de gener i provenen del Padró de l'Ajuntament de Manresa

Segons l'anàlisi del Padró³ fet pel mateix Ajuntament, "Manresa continua el seu increment poblacional dels darrers anys, i ja ha superat els 75.000 habitants (en concret, 76.635 el 30 juny de 2008), amb un increment de 960 persones respecte del desembre anterior (75.675 habitants). Considerant que l'entrada de població immigrada estrangera durant el mateix període va ser de 834 persones, es confirma que l'augment poblacional de la ciutat – igual que la resta del territori català i espanyol- va íntimament vinculat a la vinguda de població estrangera".

Si es busquen les raons del creixement de la població manresana, l'anàlisi del Padró municipal provisional de 30 de juny de 2008, indica que un elevat nombre de persones immigrades (42,66%) provenen d'altres municipis de l'estat espanyol (incloent-hi els catalans) i el 57,34% provenen directament de l'estranger, fenomen que inclou altres països d'acollida diferents dels d'origen (segurament europeus). Per tant, aproximadament la meitat dels immigrants provenen directament dels seus països d'origen. L'altra meitat ja ha viscut en entorns socials i culturals més semblants al de Manresa.

³ Padró municipal provisional a 30 de juny de 2008

• La població per segments d'edat

Les taules 3 i 4 presenten els canvis esdevinguts a Manresa: un lleuger rejuveniment de la població en relació a l'any 2002, situant-la l'any 2007 més a prop de la realitat del conjunt del país. Així, la franja de població de 14 anys o menys aconsegueix assolir pràcticament el mateix valor que a Catalunya, fruit d'un impuls en la natalitat, derivada, com s'ha vist anteriorment, de la nova migració estrangera. En canvi, la ciutat es manté encara per sobre del valor de Catalunya pel que fa a la franja de població de 65 anys o més, la qual cosa indica que la població manresana, tot i haver escurçat distàncies, és encara lleugerament més envellida que la comarcal i la catalana.

Taula 3: Distribució de la població per grups d'edat. 2002

	Manresa		Bages		Catalunya	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
0-14	8.193	12,5	20.289	12,9	889.097	13,66
15-64	42.936	65,6	104.868	66,4	4.487.305	68,97
65 o més	14.311	21,9	32.713	20,7	1.130.038	17,37

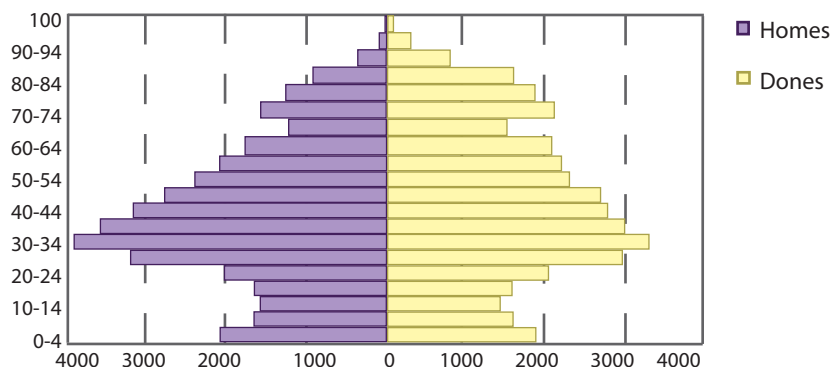
Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 4: Distribució de la població per grups d'edat. 2007

	Manresa		Bages		Catalunya	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
0-14	10.391	14,2	25.575	14,5	1.046.915	14,5
15-64	48.624	66,5	118.436	67,0	4.979.965	69,1
65 o més	14.125	19,3	32.835	18,6	1.183.628	16,4

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

La piràmide de població de l'any 2006 indica una majoria de població masculina en les edats joves i adultes-joves (25-45 anys), coincidint amb el predomini d'aquest gènere en el conjunt de la població immigrada, i una majoria de població femenina en les edats més avançades (a partir dels 60 anys), un fenomen habitual per la major longevitat de les dones.

En relació a l'edat mitjana de la població mostrada a la taula 5, Manresa manté una certa tendència general al rejuveniment (igual que el Bages i Catalunya). De les tres realitats territorials, però segueix essent la que manté encara una mitjana més elevada, que confirma la realitat d'una població lleugerament més envellida.

Aquesta creixent homogeneïtat dels valors sociodemogràfics de Manresa en relació al seu entorn comarcal i nacional, fa de la ciutat una localitat estàndard pel que fa a la configuració social. Demogràficament parlant, Manresa representa cada cop més el perfil tipus de la societat catalana.

Taula 5: Edat mitjana de la població. 2002 i 2007

	Manresa	Bages	Catalunya
2002	42,42	41,95	40,64
2007	41,69	41,41	40,37

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

L'índex d'envelliment⁴ de la taula 6 assenyala una major proporció de gent d'edat a Manresa, en relació amb el Bages i Catalunya.

Taula 6: Índex d'envelliment. 2002 i 2007

	Manresa	Bages	Catalunya
2002	168	155	124
2007	136	127	111

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

• La procedència de la població

D'acord amb la taula 7, l'any 2007, el 68% de la població havia nascut a Catalunya, el 18% a la resta de l'Estat espanyol i el 14% a l'estranger. La taula mostra, a més, el detall i evolució del nombre de persones nascudes a les diferents comunitats autònomes. En consonància amb l'evolució general de la població en el conjunt de Catalunya, el percentatge d'aquestes comunitats ha anat baixant amb els anys (de 25% a 18% entre 1991 i 2007), contràriament a l'evolució dels estrangers (de 2% a 14% en el mateix període). Entre els espanyols no catalans, l'origen majoritari és l'andalús, seguit a distància pel castellà, l'extremeny i l'aragonès. Tots ells, però han anat perdent pes relatiu.

Taula 7: Origen de la població per Comunitats Autònomes

	1991	%	1996	%	2001	%	2007	%
Catalunya	48.940	74	48.021	75	47.381	74	49.782	68
Andalusia	9.148	14	8.349	13	7.749	12	6.945	9
Castella-La Manxa	2.242	3	1.980	3	1.800	3	1.578	2
Castella-Lleó	1.231	2	1.121	2	1.053	2	969	1
Extremadura	959	1	894	1	840	1	796	1
Aragó	1.056	2	933	1	840	1	753	1
Pais Valencià	386	1	348	1	308	0	307	0
Múrcia	381	1	337	1	313	0	260	0
Resta comunitats	1.329	2	1.253	2	1.199	2	1.241	2
Estrangers	648	1	1.149	2	2.446	4	10.509	14
TOTAL CA*	16.732	25	15.215	24	14.102	22	12.849	18
TOTAL MUNICIPI	66.320	100	64.385	100	63.929	100	73.140	100

Font: Elaboració pròpia a partir de l'IDESCAT (Institut d'Estadística de Catalunya)

*No inclosa Catalunya

⁴ L'índex d'envelliment relaciona la població de 65 i més anys amb la població de 0 a 14 anys

La taula 8 exposa l'increment de la població estrangera. Així, es constata que els valors de Manresa tornen a ser quasi calcats dels de Catalunya. En aquest cas, el Bages es destaca per sota de les magnituds manresanes i catalanes. De la mateixa manera, es constata un fort increment de la població estrangera a la ciutat, que passa en 5 anys, de representar poc més del 5%, a ser el 14% segons l'IDESCAT i el 17,6% segons l'Ajuntament; un increment substancial. Allò que el 2002 es podia començar a dir del canvi de composició social, l'any 2007, i segurament més endavant, és una realitat més marcada: un de cada sis ciutadans manresans és estranger.

Taula 8: Presència de població estrangera. 2002 i 2007

	Manresa		Bages		Catalunya	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
2002	3.317	5,3	5.219	3,4	382.020	5,9
2007	10.117	13,9	16.431	9,3	972.507	13,5
2008*	13.497	17,6				

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

* Dades de l'Ajuntament de Manresa

Si es mira a les taules 9 i 10, la procedència de la població per lloc de naixement, els resultats són molt semblants i reafirmen el que ja s'ha dit: Manresa té uns valors molt similars als de Catalunya, la població nascuda a l'estranger (que no necessàriament té la nacionalitat estrangera) és molt més elevada que fa cinc anys i que la població nascuda al total del conjunt de l'Estat espanyol (no necessàriament de nacionalitat espanyola), que tot i haver incrementat numèricament degut al creixement general de la població, ha baixat de manera destacada percentualment en relació a l'any 2002. Les persones nascudes a la resta de l'Estat espanyol representen bàsicament la població procedent de la immigració dels anys 60 i 70.

Taula 9: Distribució de la població per lloc de naixement. 2002

	Manresa		Bages		Catalunya	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Catalunya	47.782	73,0	118.657	75,1	4.376.979	67,2
Espanya	13.883	21,2	32.797	20,7	1.668.210	25,6
Estranger	3.775	5,8	6.416	4,06	461.251	7,0

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

Taula 10: Distribució de la població per lloc de naixement. 2007

	Manresa		Bages		Catalunya	
	Nombre	%	Nombre	%	Nombre	%
Catalunya	49.782	68,1	127.720	72,2	4.508.137	62,6
Espanya	12.849	17,6	31.474	17,8	1.564.301	21,7
Estranger	10.509	14,4	17.652	10,0	1.066.070	14,8

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

La taula 11 presenta l'origen de la població estrangera per grans grups geogràfics. Es pot veure la prevalença dels africans (entre magribins i subsaharians), seguits de sud-

americans i europeus comunitaris. La distribució per gèneres depèn molt de la nacionalitat.

Taula 11: Origen de la població estrangera. 2007

Manresa	Homes	Dones	Total
Resta UE	897	665	1.562
Resta Europa	134	154	288
Àfrica	3.353	2.038	5.391
Amèrica del Nord i Central	123	148	271
Amèrica del Sud	946	1.161	2.017
Àsia i Oceania	279	219	498
TOTAL	5.732	4.385	10.117
TOTAL MUNICIPI	35.923	37.217	73.140

Font: IDESCAT – Institut d'Estadística de Catalunya

Amb dades de L'Ajuntament de Manresa⁵, el juny de 2008, a la ciutat hi viuen persones de 104 països.

A la taula 12 es mostren els deu principals:

Taula 12: Origen de la població per països no comunitaris (principals). 2008

	Població	% sobre població	% sobre estrangers	Increment últim semestre
Marroc	5.627	7,34	41,69	3,99
Romania	1.411	1,84	10,45	4,29
Equador	779	1,01	5,77	+3,31
R.P. Xina	636	0,82	4,71	20,45
Bolívia	557	0,72	4,12	6,70
Senegal	549	0,71	4,06	19,60
Colòmbia	441	0,57	3,26	4,75
Polònia	397	0,51	2,94	11,20
Argentina	211	0,27	1,56	-3,65
Brasil	186	0,24	1,37	22,36

Font: Ajuntament de Manresa - Programa d'Immigració i Ciutadania

Així, la població marroquina és clarament majoritària, tractant-se, d'una comunitat que va arribar de forma massiva a partir dels anys 90 i actualment a la ciutat ja hi viuen persones de la tercera generació del primer grup de marroquins que va arribar a la ciutat a finals dels anys 70-inicis dels 80.

La distribució de la població estrangera als diferents barris de la ciutat és desigual⁶. Els barris que tenen percentatges més elevats de població nouvinguda són: Barri Antic (el 43,25% dels habitants del barri són immigrants), Vic Remei (24,66%), Pare Ignasi Puig (22,80%), Escodines (22,36%) i Valldaura (21,59%). En canvi, els barris de Cal Gravat (2,19%) i Balconada (5,39%) estan clarament per sota de la mitjana de la ciutat. La resta de barris compta amb una població nouvinguda entre 11,40% i el 17,60%.

D'acord amb la mateixa font informativa, l'edat majoritària de la població estrangera adulta es troba entre els 21 i els 45 anys pels homes i els 21 i els 40 anys per les dones. Hi ha un gran nombre d'infants estrangers entre els 0 i els 5 anys.

⁵ Padró municipal provisional a 30 de juny de 2008

⁶ Padró municipal provisional a 30 de juny de 2008

• Nivell d'instrucció

No hi ha dades del nivell d'instrucció de la població del Bages i de Catalunya posteriors a les de l'any 2001 corresponents a l'IDESCAT, per la qual cosa només es pot treballar amb les del municipi, actualitzades a 2007, però no comparables amb les altres realitats territorials.

A la taula 13 es pot veure un relativament baix percentatge de població sense estudis o que no sap llegir o escriure (13,05%), pràcticament el mateix valor dels titulats universitaris (12,96%). Manresa és una ciutat on gran part de la població té estudis primaris (35%). En general dibuixa un perfil baix de població amb nivells d'estudis acabats. L'any 2001, segons l'IDESCAT, Catalunya ja tenia valors superiors al 12% pel que fa a la formació universitària.

Taula 13. Nivell d'instrucció (majors de 16 anys). 2007

Nivell d'estudis	Homes	Dones	Total	%
0. No es coneix	1 (0,003 %)	0 (0 %)	1	0,001 %
1. No sap llegir-escriure	147 (10,58 %)	380 (1,34 %)	527	0,98 %
2. Sense estudis	2.683 (10,64 %)	3.771 (13,35 %)	6.454	12,07 %
3. Primaris	8.453 (33,54 %)	10.257 (36,31 %)	18.710	35,00 %
4. Graduat Esc. Batx. Elemental, ESO	4.617 (18,32 %)	4.476 (15,84 %)	9.093	17,01 %
5. FP1	1.643 (6,52 %)	1.733 (26,13 %)	3.376	6,31 %
6. FP2	1.537 (6,09 %)	1.355 (4,79 %)	2.892	5,41 %
7. BUP, Batx. Superior	2.880 (11,42 %)	2.579 (9,13 %)	5.459	10,21 %
8. Diplomats, peritatges	1.594 (6,32 %)	2.152 (7,61%)	3.764	7,00 %
9. Llicenciats, doctorats.	1.643 (6,52 %)	1.543 (5,46 %)	3.186	5,96 %
TOTAL	25.198 (47,14 %)	28.246 (53,18 %)	53.444	-

Font: Ajuntament de Manresa

• Nivell de renda

Manresa és una ciutat amb un elevat nivell de renda si se la compara amb algunes ciutats de referència, equiparables en nombre d'habitants. La taula 14 mostra aquesta situació. Aquest fet concorda amb altres variables lligades a l'edat, procedència de la població, etc. i és un bon indicador que afavoreix el desenvolupament de les polítiques culturals a la ciutat.

Taula 14: Nivell de renda 2006.

	Població	Renda*
Sant Cugat del Vallès	74.345	19.723,00
Manresa	73.140	14.761,81
Vilanova i la Geltrú	63.196	11.482,18
Granollers	58.854	11.435,74
Sant Boi de Llobregat	80.727	11.430,00
Viladecans	61.718	11.361,25
Rubí	70.494	10.929,20

Font: Diputació de Barcelona * Renda familiar bruta disponible (2006), euros per habitant

• La societat manresana, un gran canvi en els darrers anys

La diagnosi⁷ de l'any de 2002, a la pàgina 11, es centrava en 4 grans conclusions: un decreixement de la població, el seu envelliment creixent, una reducció de l'estructura familiar i l'incipient arribada de persones d'altres països.

Sis anys després es constaten canvis i un gir en la realitat social analitzada: la població creix, es rejoyeneix, s'incrementa l'estructura familiar degut a una major natalitat i la immigració passa a ser un fenomen molt més present que fa uns anys.

3.2. Les percepcions

Més enllà dels valors estadístics, i de manera complementària d'aquests, s'ha volgut contemplar en aquest diagnòstic alguns aspectes que un conjunt prou significatiu de la població considera com a vàlids. Per aprofundir en aquesta visió del conjunt d'aspectes que configuren la societat manresana s'ha partit de les opinions obtingudes, al llarg del procés d'elaboració del Pla en reunions d'experts, trobades de tècnics municipals, entrevistes, intervencions ciutadanes en els fòrums de debat, lectura de documents, etc.

D'entrada es manté una certa visió autocrítica sobre la ciutat, la seva capacitat d'atraure l'interès de la gent de fora i la seva imatge com a pol cultural. Segueixen prevalent posicionaments derrotistes del tipus "a Manresa no s'hi fa res" o "es fa sempre el mateix". En tot cas, val la pena remarcar que alguns canvis esdevinguts en aquests sis darrers anys estan fent evolucionar aquesta visió de la pròpia ciutat. Caldrà estudiar aquest fenomen amb detall. Manresa està en un punt en què pot capgirar aquesta percepció i pot enfortir l'autoestima ciutadana i cultural de la seva població. De no fer-ho, els esforços realitzats poden acabar essent improductius. Per definir-ho més clarament, els nous equipaments com el Kursaal, el Casino i, en menor mesura, el trasllat del Conservatori de Música han donat un nou impuls a la visibilitat de la cultura a Manresa.

Una altra percepció que està canviant és la sensació de la distància física entre Manresa i la resta del país, l'àrea metropolitana de Barcelona, en particular. La millora de les vies de comunicació i transport, sobretot amb mitjans privats, ha permès situar la ciutat a una distància més assequible de la Barcelona metropolitana i a l'inrevés. El tren, en canvi, segueix mantenint Manresa a poc més d'una hora de Barcelona, un temps que no ha millorat amb el pas dels anys. De la mateixa manera, el transport públic amb la resta de la comarca segueix essent molt insuficient.

La millora d'alguns serveis culturals fa que la pròpia població manresana ho rebi com un estímul i descobreixi un nou nivell de qualitat cultural. Es dispara així de cop, l'assistència al teatre o a la biblioteca. La societat es pregunta aleshores si no es podria assolir el mateix nivell d'oferta en altres serveis culturals que fins ara passaven més desapercebuts.

Els resultats del DEMOSCERC, estudi sobre els hàbits culturals de la ciutadania efectuat pel Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona en col·laboració amb 17 municipis de la província de més de 50.000 habitants, entre els quals es troba Manresa, dona uns bons resultats pel que fa a la ciutat si se la compara amb el context territorial de referència (ciutats de la província de Barcelona de més de 50.000

⁷ Diagnosi, consultable a <http://www.ajmanresa.cat/cultura/documents>

habitants). Aquests bons resultats no haurien d'ocultar les carències existents en grans franges de població.

Conclusions sociodemogràfiques de l'actualització de la diagnosi

Manresa és una ciutat :

- Que creix (creixement de població), amb noves realitats i complexitats
- Més jove (baixa lleugerament l'índex d'envelliment)
- Més diversa (increment de ciutadans estrangers i de noves procedències)
- Més exigent (en serveis públics)
- Més dinàmica (les oportunitats augmenten)
- Més orgullosa d'ella mateixa (millora de la percepció ciutadana)

4. Els agents culturals

4.1. El sector públic

L'Ajuntament és, d'entre tots els agents públics, el principal promotor cultural de Manresa. És qui té la responsabilitat de generar un clima favorable per al desenvolupament de la cultura a la ciutat, de liderar una política cultural pública local, planificar les seves accions, crear equipaments, generar programes, dotar-se de recursos humans i econòmics i afavorir l'acció dels altres agents.

I això és especialment veritat en aquests darrers anys. Des de la diagnosi anterior de l'any 2002, i segurament i en part, gràcies a ella, l'Ajuntament de Manresa ha dut a terme un seguit d'accions que convé destacar:

- Ha endegat un procés de planificació estratègica en el marc de la cultura que es concreta en aquest Pla d'Acció Cultural.
- Ha dedicat un esforç pressupostari important a la rehabilitació i reforma de nous equipaments culturals i patrimonials: Teatre Kursaal, Centre Cultural i Biblioteca del Casino, Conservatori de Música, Museu de la Tècnica, la Seu, etc.
- Ha incrementat la programació cultural al llarg de tot l'any, i ha trencat l'estacionalitat de l'oferta cultural, a excepció dels mesos de juliol i agost on, tret de la Festa Major, l'oferta cultural és més restringida.
- Ha incrementat l'equip de professionals, i ha assegurat una dedicació i responsabilitat, a quasi tots els àmbits de gestió, de la regidoria de cultura i ha traslladat les seves ofícines al Casino, amb el guany d'espai, comoditat, centralitat i visibilitat que això comporta.
- Disposa d'una política de reconeixement i relació amb les entitats culturals a través del Consell Municipal de Cultura, el programa de subvencions i la col·laboració directa amb les entitats més implicades en la gestió de serveis municipals.
- S'ha dotat de nous instruments jurídics per a la gestió de la cultura creant dues estructures: l'empresa de responsabilitat limitada de titularitat pública Manresana d'Equipaments Escènics, que gestiona l'equipament del Kursaal, i la Fundació Mediterrània, dependent de la Generalitat de Catalunya i de l'Ajuntament de Manresa, que organitza la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional.
- L'Ajuntament està consorciat amb la Generalitat de Catalunya des de 1989 i és membre fundador del Consorci per a la Normalització Lingüística, per la qual cosa es va crear el Centre de Normalització Lingüística Montserrat, i en concret el Servei de Català de Manresa, des d'on es treballa per a la promoció de l'ús i l'aprenentatge de la llengua catalana per part de la població adulta. Ha traslladat les ofícines i aules a l'antic edifici del Conservatori Municipal de Música, on disposa de més espai, centralitat i visibilitat.

Per altra banda, la Diputació de Barcelona dona suport a l'Ajuntament a través de la Xarxa de biblioteques, circuits ODA, OPC, etc. i la Generalitat de Catalunya gestiona l'Arxiu

Comarcal i dos casals cívics, els dels barris Pare Ignasi Puig i Mion–Puigberenguer.

En canvi, hi ha alguns aspectes del sector públic susceptibles de ser millorats:

- La comunicació de l'activitat cultural no acaba de ser allò que es voldria. Hi ha la sensació que no s'arriba a tot el públic potencial de Manresa. Queden fora molts grups importants de població.
- Malgrat els esforços ja esmentats, encara hi ha mancances a nivell de l'equip professional. Algunes àrees quedarien per cobrir. Les principals són: Museu Comarcal de Manresa, Arxiu Comarcal del Bages i els dinamitzadors/es dels centres cívics.

L'estructura de personal de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Manresa es distribueix de la manera següent (en negreta, les noves incorporacions en relació a la situació de 2002, expressada en la diagnosi publicada l'any 2003):

Servei/ equipament	Titularitat	Personal municipal	Altres administracions	Extern	Total
Serveis centrals cultura	Municipal	1 cap de secció ⁸ 2 tècniques A1 2 tècniques A2 1 tècnica de A2⁹ 3 administratives (+2)			9
Museu Comarcal de Manresa	Municipal	1 director 1 tècnic especialista museu 2 aux tècniques equipament			4
Arxiu Comarcal del Bages	Generalitat	1 administrativa 1 aux. tècnic equipament	1 director		3
Centre Cultural el Casino	Municipal	1 tècnica A2 1 aux. tècnica equipament			2
Biblioteca Casino	Municipal	1 bibliotecària 6 aux. de biblioteca (+2) 1 encarregat equipament 2 aux. tècnics equipament (+1)	1 directora 3 bibliotecaris (+1) 1 bibliotecària itinerant comarca		15
Centres cívics	Municipal	2 encarregats equipament 2 aux. tècnics equipament			4
Manresana Equipaments Escènics	Societat privada municipal	(l'any 2002 hi havia 1 encarregat d'espais escènics i 3 oficials de teatre que es van traslladar a l'empresa que ara gestiona els teatres) (-4)		1 gerent 1 cap administració 1 cap tècnic 7 tècnics especialistes 1 cap de sala 4 taquillers a mitja jornada	13
TOTAL		31 persones (+4)	6 persones (+1)	13 persones (+13)	50

Nota: no inclou el personal de la Regidoria d'Educació (Conservatori de Música i Escola d'Art)

Es pot veure un fort i previsible creixement de personal amb la creació de la Manresana d'Equipaments Escènics, fruit de la posada en marxa del Teatre Kursaal. D'altra banda, el creixement de personal ha estat molt més discret en altres àrees i diversificat tant a nivell

⁸ Al 2002, Cultura era un unitat dins el Servei a les Persones. Actualment, és una secció que pertany al servei de Cultura i Esports, dins l'Àrea de Serveis a les Persones.

⁹ Temporal en virtut d'un conveni de col·laboració amb la Diputació de Barcelona

de categories laborals com de sectors culturals. Els dos sectors i equipaments que més personal requereixen són, de llarg, el teatre i la biblioteca.

L'evolució del pressupost municipal per a la cultura, a la taula 15, indica una estabilitat al llarg dels anys en termes absoluts, amb un fort increment els anys 2006 i 2007, coincidint amb la política d'obres en equipaments (Kursaal, Casino, Conservatori, etc.). Els percentatges en relació al pressupost total municipal han anat pujant i baixant, més en funció de les oscil·lacions del pressupost global, que ha anat incrementant-se al llarg dels anys, que dels canvis en els de cultura.

Taula 15: Pressupost municipal de cultura sobre el total de l'Ajuntament (en euros)

Any	Pressupost cultura	Pressupost ajuntament	% cultura
2003	3.811.393	53.473.227	7,1
2004	4.110.989	56.964.766	7,2
2005	3.563.631	64.973.214	5,5
2006	7.298.748	85.918.206*	8,5
2007	9.065.936	91.220.226*	9,9
2008	3.872.749	101.659.280	3,8
2009	3.647.521	80.949.510	4,5

Font: Ajuntament de Manresa. Les dades del 2009 són el pressupost inicial

* Inclou inversions per les obres de rehabilitació del Kursaal

Manresa forma part del Consorci Transversal Xarxa d'Activitats Culturals (CTXAC), que és un organisme que aplega 15 ciutats de Catalunya i que funciona des del 2001. Desenvolupa projectes propis en els àmbits de les arts escèniques i les arts plàstiques, amb la finalitat d'augmentar i equilibrar l'oferta cultural destinada als ciutadans de tot Catalunya.

4.2. El moviment associatiu i la cultura

El moviment associatiu juga un paper especialment important en la vida cultural de Manresa. Tant les grans entitats tradicionals com la generació de petits grups actius indiquen una vitalitat destacada en la implicació de la ciutadania. La comparació amb els municipis de referència, a la taula 16, així ho indica. Manresa s'acosta als valors de la província de Barcelona, molt elevats generalment per l'efecte de capitalitat associativa que juga la ciutat.

Taula 16: Comparació de les entitats amb municipis de referència, comarca, i província de Barcelona. 2008

Entitats de caràcter general	Número	Entitats / 1000 habitants
Manresa	419	5,73
Mitjana municipis de referència	327	4,80
Bages	1.200	6,79
Província Barcelona	31.821	5,97

Font: Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya (maig de 2008)

Si s'observa els valors pel que fa a les entitats culturals, a la taula 17, aquesta fortalesa associativa de Manresa es fa encara més evident.

Taula 17: Comparació de les entitats amb municipis de referència, comarca, i província de Barcelona. 2008

Entitats de caràcter general	Número	%*	Entitats culturals / 1000 h.
Manresa	184	43,91	2,52
Mitjana municipis de referència	136,17	41,62	2,00
Bages	527	43,92	2,98
Província Barcelona	12.960	40,73	2,43

Font: Guia d'Entitats del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya (maig de 2008)

*% Sobre el total d'entitats

Es interessant detallar la distribució de les principals associacions manresanes per sectors. La taula 18 ho mostra.

Taula 18: Associacions de Manresa per sectors. 2009

Sector	Nombre	Percentatge
Arts	26	31 %
Música	11	13 %
Arts escèniques	7	8 %
Audiovisuals	6	7 %
Arts visuals	2	2 %
Cultura tradicional i popular	17	20 %
Difusió Cultural	18	12 %
Altres	10	22 %
Promoció i difusió de les arts	6	7 %
Ciència, natura i medi ambient	2	2 %
Patrimoni	5	6 %
Diverses	17	20 %
Altres	14	17 %
Col·leccionisme, modelisme i similars	2	2 %
Recreatives	1	1 %
TOTAL	83	100 %

Font: Ajuntament de Manresa

El moviment associatiu representa la voluntat de moltes persones d'anar més enllà d'un paper merament passiu i consumista de les ofertes culturals. Persones que de forma desinteressada, volen ser agents actius de la transformació social i de la creació cultural.

Com veurem en l'anàlisi dels sectors, en cadascun d'ells existeix una presència significativa del món associatiu. Les entitats mantenen vives les tradicions de la ciutat, generen nous continguts, propostes i serveis. Molt sovint, es manté l'equilibri entre la necessària funció de contrapunt crític amb poder de l'Administració i una col·laboració activa en projectes d'interès per a la ciutat, com ho és aquest Pla.

Més enllà de les entitats estrictament culturals, les associacions de veïns també treballen, en alguns casos amb notable èxit, per crear i mantenir una intensa vida cultural i associativa en els barris i per facilitar la convivència de les persones que hi viuen.

Cal esmentar especialment els plans comunitaris que es desenvolupen a diferents barris (Balconada, Font dels Capellans, Xup, Escodines), que realitzen un treball transversal, promouen valors per al reforçament de la cohesió als barris i per a l'activitat cultural.

Tot i aquesta vitalitat, el moviment associatiu manresà no deixa de presentar gran part dels mateixos problemes que el conjunt del moviment associatiu a Catalunya. En ambdues magnituds territorials aquestes dificultats es concreten a:

- Atraure nova gent a la base social
- Incorporar i renovar les juntes directives
- Afavorir el relleu generacional de les entitats
- Aconseguir la implicació de la ciutadania
- Aconseguir la continuïtat de la participació en el temps
- Anar més enllà de la recerca de serveis per part dels membres associats

Així, i de manera general, a Manresa es detecta una certa atomització del moviment associatiu, com ja s'avançava en la diagnosi de 2002. Algunes de les grans entitats van deixant de ser l'espai de referència per a la participació ciutadana. La població, sobretot la més jove, busca en els petits grups, formats sovint a partir de motivacions molt específiques i puntuals en el temps, el seu espai d'implicació en i amb la societat.

Un efecte directe d'aquest dinamisme associatiu és la dificultat de definir interlocutors per part dels poders públics. Una part significativa de la realitat associativa està fora dels canals de relació establerts. És més, els col·lectius joves més dinàmics no sempre s'atansen a l'Ajuntament per dialogar o negociar certes ajudes. Acaben creant la seva vida social i cultural al marge de les institucions.

Aquesta interlocució del moviment associatiu amb l'Ajuntament es fa, de manera col·lectiva, a través del Consell Municipal de Cultura, una plataforma d'interlocució entre l'Ajuntament i les entitats culturals, pensada per a la reflexió, el debat i el diàleg però que massa sovint perd aquesta capacitat de comunicació i queda en una convocatòria informativa molt unidireccional a partir de l'Ajuntament. Si bé la seva existència indica una voluntat de relació mútua, el seu desenvolupament porta a una realitat molt formal i poc efectiva que no acaba de ser l'espai que tothom voldria.

4.3. El sector privat

El sector privat pròpiament dit de la cultura a Manresa és escàs i desigual. Les editorials Parcir Edicions, Angle Editorial i Zenobita Edicions són, segurament, els casos més destacats d'aposta empresarial en el sector editorial, generalment amb una dedicació a l'edició de temes vinculats a la ciutat i a la comarca.

En el sector de la música, l'empresa cooperativa Propaganda pel fet! representa un esforç important com a empresa discogràfica i impulsora de la Casa de la Música a Manresa, el nou projecte de promoció de la música des de tots els àmbits (suport a la creació i a la producció, formació, difusió, etc. inspirat en la Xarxa de Cases de la Música Popular de Catalunya, iniciada a Mataró l'any 2004 a partir de la iniciativa de la cooperativa Clap.

Encara en el sector de la música i la producció d'esdeveniments, cal esmentar La General d'Espectacles, Madma i Victori Produccions Artístiques. També es troben a Manresa CRASH Serveis Audiovisuals, estudi de gravació i empresa d'enginyeria vinculat a la acadèmia d'estudis audiovisuals del mateix nom, KAY Studios, que disposa de 3 sales d'enregistrament, i Sibelius, dedicada a la venda d'instruments i complements musicals, però que disposa també d'estudi d'enregistrament.

En l'àmbit de la gestió i la Consultoria, destaquen Transversal, Produccions Culturals, empresa manresana que gestiona diferents serveis propis i públics: ha col·laborat en la museologia del complex de Sant Benet, organitza les visites al Museu Comarcal i del mateix centre de Sant Benet, realitza edicions a través d'Angle Edicions, etc. Playmedia és una empresa de disseny i comunicació aplicats a l'arquitectura, el turisme cultural, exposicions, esdeveniments, etc.

Cove d'art és una empresa de gestió de projectes culturals especialitzada en la direcció, coordinació i execució de projectes artístics.

També Arqueociència Serveis Culturals, que treballa des de 1984 en el camp de l'arqueologia i el patrimoni, ha realitzat treballs com la redacció del Programa d'Arqueologia Urbana de Manresa el 1992, l'Estudi arqueològic del Pla Director de restauració de la Seu de Manresa el 2000, a més de diverses intervencions arqueològiques, exposicions, etc.

Per altra banda, algunes galeries d'art de la ciutat han tancat en els darrers anys, cosa que indica la feblesa d'aquest sector per trobar el seu espai a Manresa. Actualment les sales d'art Rua X d'Art i Art-7 duen ser les úniques que mantenen una oferta continuada de qualitat.

En l'àmbit del cinema, cal citar els Cinemes Atlàntida, al centre de la ciutat, i els Multicines Bages Centre a la zona dels Trullols, així com la productora Cinefilms Productions.

Pel que fa a la formació, existeixen una desena de centres i escoles de dansa especialitzada en la dansa clàssica, en dansa oriental o en balls de saló. En l'àmbit musical destaca el Centre de Pedagogia Musical Activa, l'Esclat. També existeixen alguns tallers o escoles privades de dibuix, pintura i arts plàstiques.

4.4. Altres agents

En aquest apartat s'inclouen aquells agents amb un estatus que no acaba d'encaixar amb els convencionals. Val la pena destacar el paper cultural que, a la ciutat, juguen les caixes d'estalvi. Sense oblidar les aportacions que realitzen altres entitats, destaca la Fundació de Caixa Manresa, que manté un rol rellevant en la cultura, tant pel seu suport a les iniciatives d'altres agents com per la seva pròpia acció. La creació del complex de cultura, turisme i lleure de Sant Benet de Bages, malgrat que hagi focalitzat la major part de l'esforç cultural de la Fundació, constitueix un dels principals actius culturals del Bages i un referent a escala nacional. D'altra banda, la sala d'exposicions de la Plana de l'Om, que ha reduït l'activitat dedicada al món de l'art, i la seva sala d'actes, duu a terme mostres i activitats molt diverses, orientades a la divulgació i el coneixement.

La Universitat Politècnica de Catalunya és la titular del Museu de Geologia Valentí Masachs.

Els col·legis professionals (Arquitectes, Metges, Enginyers Industrials, Aparelladors,...) es constitueixen sovint en promotors d'iniciatives culturals o donen suport a les propostes d'altres entitats a la ciutat.

Quan als mitjans de comunicació, els grups implantats a Manresa són el Grup Regió7, el Grup Taelus i TLB Grup. El Grup Regió7 –lligat al grup Editorial Prens Ibérica– inclou Edicions Intercomarcals, Impressions Intercomarcals i Televisió de Manresa (TVM). El Grup Taelus inclou Ràdio Manresa, Canal Taronja, Freqüència, Cadena Dial i 40 Principals. TLB Grup inclou El Setmanari, Styl.FM i Canal Català Central. Tots ells són mitjans amb vocació d'arribar a les comarques de la Catalunya central. D'altra banda, cal tenir en compte l'existència de corresponalsies de diferents mitjans d'àmbit nacional.

5. Els sectors

En aquest capítol s'aborda una anàlisi detallada de cadascun dels sectors culturals presents a Manresa.

5.1. Patrimoni

El patrimoni és un dels sectors amb més potencial de Manresa però és, alhora, poc conegut i valorat per la mateixa població. Els principals actius de la ciutat són:

- Museu Comarcal de Manresa, institució centrada en la investigació, la conservació i la difusió del patrimoni de la ciutat i de la comarca. La seva col·lecció destaca per la ceràmica medieval catalana i l'escultura policromada barroca dels segles XVII i XVIII. Actualment necessita un pla director que confirmi la seva orientació i una remodelació interna dels seus espais.
- Arxiu Comarcal del Bages, de caràcter comarcal, i amb documents tan de tipus administratiu com cultural. En aquests moments necessita reforç de personal per a les tasques de documentació dels fons i l'atenció al públic.
- Museu de la Tècnica de Manresa, forma part del Sistema Territorial del MNACTEC i està ubicat en els antics dipòsits d'aigua de la ciutat. Els seus espais mostren la importància de l'aigua i la Sèquia així com la tradició de la cinteria a Manresa. Aquesta part de l'exposició permanent, inaugurada recentment, situa el museu en una bona posició en el conjunt de museus catalans.
- Futur centre d'Interpretació del carrer del Balç, de propera inauguració, com a espai que ajuda a entendre la ciutat medieval. Vol ser un equipament atractiu a nivell nacional.
- Col·legiata de Santa Maria de la Seu com a monument més emblemàtic de la ciutat. El seu Museu Històric, de temàtica religiosa, necessita una remodelació global i una ubicació en un nou espai més accessible.
- Museu de Geologia Valentí Masachs, espai dedicat als minerals, fòssils i elements paleontològics de la comarca. Pertany a la Universitat Politècnica de Catalunya. Obre diumenges al matí i entre setmana per a visites concertades i organitza visites de caire geologiconaturalista tots els caps de setmana. Ha renovat els espais d'accés recentment i manté una bona oferta didàctica.
- El Parc de la Sèquia, articula les propostes culturals a l'entorn de la Sèquia, el centre d'interpretació de Can Font i el Centre de Visitants del Parc de l'Agulla, amb una oferta d'activitats considerable.
- L'Església barroca i la Casa d'Exercicis Espirituals, construïdes a l'entorn de la Cova on Sant Ignasi es va inspirar per escriure els Exercicis Espirituals durant la seva estada a Manresa representen un pol d'atracció de visitants molt important.
- La Fàbrica dels Panyos, en avançat procés de declaració com a Bé Cultural d'Interès

Nacional i altres edificis industrials com les fàbriques Balcells, Nova, etc. conformen un ric i divers patrimoni industrial fabril poc explotat fins ara, per al qual cal fer propostes de preservació i nous usos.

- Altres edificis i espais com la Seu, l'antic Col·legi de Sant Ignasi, l'antic Escorxador, les muralles medievals, etc. són elements revaloritzats a partir de la seva rehabilitació i museïtzació.

L'aportació d'altres agents socials és també un actiu important per a la preservació i la dinamització del patrimoni de la ciutat. Entre aquests agents es compta amb la Fundació Mestres Cabanes, la Fundació Ars Garriga Mir i entitats com el Centre d'Estudis del Bages, l'Associació per al Museu Comarcal de Manresa o els Amics de l'Art Romànic.

Tot i els avenços importants en matèria de difusió del patrimoni, romanen aspectes a millorar. En els aspectes positius destaca la incorporació d'una tècnica especialista per a coordinar i gestionar la unitat de patrimoni de la regidoria, l'inici de la revisió del Catàleg i Pla especial de protecció del patrimoni històric arquitectònic, arqueològic i paisatgístic de Manresa i el seu entorn. S'ha millorat el procés per assegurar un seguiment sistemàtic de les intervencions urbanístiques al nucli antic per part d'un arqueòleg i està en curs el projecte de millora de la senyalització del patrimoni arquitectònic. Des del mes de setembre de 2008 la ciutat compta amb una exposició permanent i una millora de l'equip humà del Museu de la Tècnica (que forma part del Sistema territorial del MNACTEC), i té en projecte un centre d'interpretació de l'esplendor medieval a l'època del rei Pere III al carrer del Balç.

Cal dir que, tot i que s'ha iniciat la revisió del Pla Director del Museu Comarcal de Manresa encara hi ha pendent la reforma total del Museu i la millora de la dotació de personal tant al Museu com a l'Arxiu Comarcal del Bages. A més, cal avançar més en l'articulació de tots els elements patrimonials de la ciutat.

També cal avançar en el foment de la recerca històrica i tècnica a l'entorn del patrimoni de la ciutat així com en la recuperació de la memòria oral. En aquest sentit cal tenir en compte les iniciatives que ja es duen a terme com és el Premi Jacint Carrió dedicat al foment de la investigació de la memòria històrica que convoca Òmnium Cultural del Bages dins dels Premis Lacetània i els treballs de recerca i publicacions en format web i impresa sobre els bombardeigs, la repressió franquista, etc. portats a terme per historiadors locals.

Com a element extern a la ciutat, però que hi està associat, hi ha el Monestir de Sant Benet de Bages, adequat actualment com a complex cultural, lúdic i d'oci per la Caixa de Manresa. Edifici de gran valor patrimonial, la seva rehabilitació i condicionament com a centre cultural ha resultat de gran impacte com a revitalitzador de la imatge externa de la ciutat i del Bages.

5.2. Arts escèniques

És el sector que més ha avançat en aquest període de temps gràcies a la remodelació i posada en marxa del Teatre Kursaal. Aquest ha representat tota una revolució, no només per a les arts escèniques a Manresa sinó per la millora de la imatge cultural de la ciutat. El sector escènic es complementa amb l'Aula de Teatre. El teatre ha viscut un avenç im-

portant. La dansa i el circ, fins ara eren poc presents en les programacions de Manresa. L'increment dels espectacles de dansa¹⁰ a la programació estable del Kursaal i la firma del protocol d'adhesió a la Xarxa de Ciutats Amigues del Circ són elements que configuren el nou rumb que ha de consolidar-se en els propers anys.

El Kursaal, és el teatre de referència de la ciutat, la comarca i bona part de la Catalunya central. Va ser re-inaugurat el 2007 a partir de la pressió ciutadana sobre la necessitat de recuperar el vell edifici. La seva programació gira al voltant del teatre, la dansa, la música, l'òpera, el cinema i altres activitats. Reconeguda per la seva qualitat i diversitat, aquesta programació corre a càrrec de l'Associació Cultural El Galliner, una entitat que, des de 1995 ha estat la impulsora del teatre a Manresa i la capdavantera de al recuperació del teatre Kursaal com a espai escènic. És un bon exemple de la convivència entre la responsabilitat municipal dels equipaments i la delegació de la gestió de la programació en una associació capacitada de la ciutat.

La sala gran amb 803 butaques disposades a la italiana, amb perfecte visibilitat i sonoritat i la sala petita, més polivalent, amb capacitat per unes 200 persones, acullen un gran nombre d'espectacles l'any. El pati i dues sales polivalents que, normalment, acullen l'Aula de Teatre, complementen l'equipament escènic. El conjunt de l'Espai és gestionat per Manresana d'Equipaments Escènics, empresa municipal amb capital íntegrament públic que gestiona els equipaments del Teatre Kursaal, el Teatre Conservatori i la Sala Ciutat. De manera complementària, el Teatre Kursaal manté una política de cessió i de lloguer dels seus espais per entitats i empreses que poden necessitar un espai per dur a terme les seves activitats. La sala gran compta amb un sistema per a persones amb problemes auditius.

El Teatre Conservatori, un espai convencional a la italiana, amb un aforament de 518 butaques, acull programacions estables d'espectacles familiars, per a joves i de mitjà format, i de cinema d'autor, a més d'altres iniciatives escèniques locals. Idoni per espectacles i actes que requereixen un aforament mitjà, és un espai acollidor, evocador d'altres èpoques, que encomana solemnitat als espectacles que acull el seu escenari.

El Teatre Els Carlins, amb un aforament de 400 localitats, propietat de la Fundació Privada Cultura i Teatre, i seu del Casal Familiar Recreatiu, és una sala centenària dedicada bàsicament al teatre amateur de la pròpia entitat. També s'hi fa cursos de teatre per infants i lloguen la sala per a usos socials. Al teatre s'hi ha realitzat importants millores els darrers anys, impulsades per l'entitat, que es manté molt activa i present en l'escenari artístic i cultural de la ciutat. El teatre també és el lloc d'assaig del Grup Teatral l'Espantall i és la seu de diferents entitats.

La Sala Ciutat, de propietat municipal des de 1980, ha acollit durant anys la programació del Cineclub, així com altres espectacles infantils. Actualment es troba tancada i en procés de decisió sobre el seu futur.

A Manresa i al seu voltant, hi ha una seixantena llarga de persones dedicades a les arts escèniques, algunes significades en el sector a títol individual, però que no s'agrupen de manera estable, sinó per desenvolupar algun projecte concret. No obstant això, hi ha uns quants grups que de manera professional o amateur es dediquen al teatre. En aquests moments aquests són:

¹⁰ L'abonament de dansa del Kursaal ha passat dels 350 abonats inicials el 2008 a 450 el 2009.

Grups professionals

- Teatre Mòbil
- Mite-les
- Cia. Marcel Gros
- Cia. Sapastre
- De Parranda
- Tr3s i Pro1

Grups amateurs

- Grup de Teatre del
- Casal Familiar Recreatiu Tieta Rosa
- L'Espantall
- Grup Escènic Nostra Llar

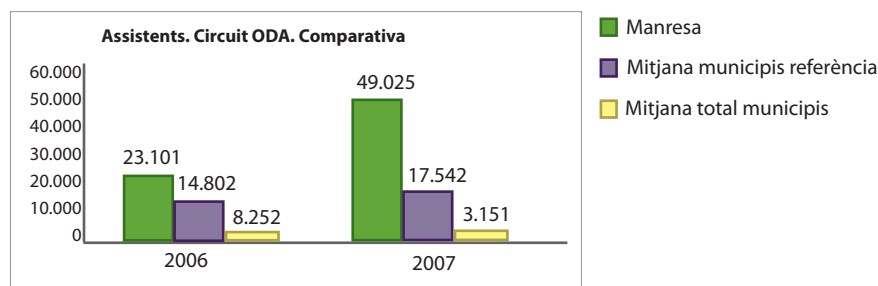
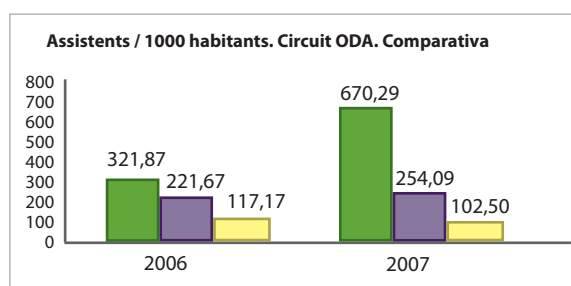
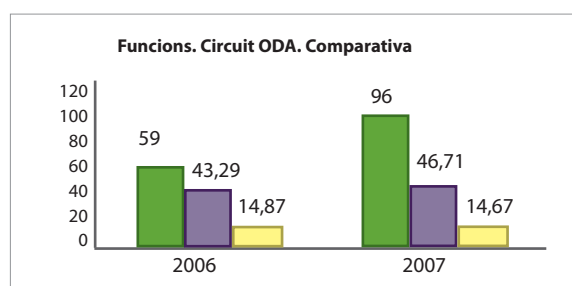
A la taula 19, amb les dades de l'Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, es veu que Manresa sobrepasa clarament els altres valors de referència. Així com els altres municipis de referència segueixen una lenta progressió, fruit de la millora natural de les polítiques culturals, Manresa ofereix, l'any 2007, un creixement que arriba a duplicar els resultats de l'any anterior. Aquest potencial en les arts escèniques (però també en la música) és un dels principals valors de la ciutat.

Taula 19: Dades Circuit ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona.

	Funcions		Assistents		Entrades venudes	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Manresa	59	96	23.101	49.025	19.076	43.201
Mitjana municipis referència	43,29	46,71	14.802,7	17.542	12.727,6	15.578,7
Mitjana total municipis	14,87	14,67	3.252	3.151	2.706	2.666

	Funció / 1000 hab		Assistents / 1000 hab		Entrades venudes/1000 hab	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Manresa	0,82	1,31	321,87	670,29	265,79	590,66
Mitjana municipis referència	0,66	0,70	221,67	254,09	190,64	225,44
Mitjana total municipis ¹¹	0,83	0,48	117,17	102,50	94,37	86,73

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ODA (Oficina de Difusió Artística) de la Diputació de Barcelona
Els municipis de referència són: Sant Cugat del Vallès, Manresa, Vilanova i la Geltrú, Granollers, Sant Boi de Llobregat, Viladecans i Rubí.

¹¹ Van ser 90 els municipis de la província que van participar al Circuit de l'ODA l'any 2006 i 89 l'any 2007.

En el capítol de la formació per a joves i adults, l'Aula de Teatre, de titularitat pública, creada als anys 80 i instal·lada des de 2007 en el mateix Kursaal, ofereix tres nivells de formació, cursos d'especialització i altres activitats formatives, sempre amb una voluntat de treballar des de l'esforç i la qualitat. Els Tallers de Teatre Els Carlins - organitzats per la Fundació Cultura i Teatre - cobreixen, de forma coordinada amb l'Aula, la formació teatral fins als 18 anys i és un bon exemple de col·laboració entre entitats per assolir millors objectius. En l'àmbit privat, Entre el Cel i la Terra també ofereix formació teatral que combina arts escèniques i arts personals.

5.3. Arts visuals

És el sector de Manresa amb més insuficiències: d'espais, de pressupost, de programacions, de projectes especials, etc. La ciutat continua sense disposar d'una sala d'exposicions dedicada exclusivament a les arts visuals contemporànies; les sales de la biblioteca i dels centres cívics no responen als estàndards adequats i això motiva que el Centre Cultural del Casino no es pugui dedicar exclusivament a les arts visuals. A més ha de respondre a les necessitats que no es poden atendre en altres llocs i, malgrat que es programen anualment exposicions d'artistes consolidats, i encara que es fan algunes accions a l'espai 7, conjuntament amb associacions artístiques, també s'hi programen exposicions de tot tipus.

La Caixa Manresa ha reorientat la seva activitat i la seva programació artística. La seva sala de la Plana de l'Om ha agafat una orientació més divulgativa, i ha disminuït les exposicions dedicades a les arts visuals més contemporànies. Al mateix temps s'ha produït el tancament d'alguna de les poques galeries d'art que hi havia a la ciutat.

El projecte més sòlid en aquest sector és l'Escola d'Art, centre municipal hereu de l'antiga Escola Municipal d'Arts i Oficis, fundada l'any 1902, que ofereix cursos de cicle formatiu de grau mitjà d'Art Final de Disseny Gràfic i de cicle superior d'Il·lustració. També ofereix múltiples tallers monogràfics i cursets. L'Escola acull regularment exposicions de petit format i participa activament en diverses activitats relacionades amb les arts visuals que es promouen a la ciutat. Cal esmentar que a Manresa es pot cursar el Batxillerat artístic a l'IES Lluís de Peguera.

Quant a la creació, pel seu caràcter innovador i la seva dimensió internacional, cal destacar IDENSITAT, eix temàtic d'un programa que convoca projectes, promou intervencions i proposa debats, en l'àmbit de la creació vinculada a l'espai públic i a les persones. Ho promou conjuntament entre els ajuntaments de Calaf i Manresa, amb la col·laboració de la Generalitat i de la Diputació de Barcelona i la participació, en la darrera edició, de Mataró. Amb tot, el programa no acaba de desenvolupar tot el seu potencial d'estímul per als creadors locals.

Pel què fa a premis d'arts visuals, l'Ajuntament convoca el Premi Joan Vilanova de Dibuir i Gravat i el Premi Climent Muncunill Roca per a joves artistes. Totes dues convocatòries s'organitzen amb la col·laboració d'entitats i persones de la ciutat.

El panorama creatiu el completen alguns artistes plàstics reconeguts arreu (Josep Barés, Ernest Descals, Àngela Falcó, Joaquim Falcó, Lourdes Fisa, Àngels Freixenet, Josep Morral, Ramon Oms, Agustí Penedès i Lluís Puiggròs, entre d'altres) i un cert nombre de

joves creadors amb inquietuds diverses, que sovint s'expressen col·lectivament al marge dels canals establerts.

A nivell associatiu, el Cercle Artístic acull unes 300 persones associades de tot el Bages, que ofereix espais de treball, de trobada, d'exposició, recursos, etc. Convoca dos premis: Artistes Manresans, i Premi de Pintura Ràpida de la Llum. Gènere i gèneres és una associació artística que neix amb la voluntat de promoure i difondre la reflexió sobre la relació entre els sexes i, alhora, potenciar el discurs sobre l'alteritat. Foto art Manresa és una associació especialitzada en la fotografia. Exerceix una extensa activitat artística amb exposicions, cursos i premis.

En els darrers anys, la comarca ha vist néixer diversos centres d'art que podrien ser el fonament d'una xarxa comarcal (Forn de la Calç de Calders, Cal Gras d'Avinyó, Cal Balaguer del Porxo a Súria,...).

5.4. Literatura i lectura pública

La literatura és un sector amb unes dinàmiques molt independents de l'administració pública i més vinculades a la indústria editorial. En aquest sentit, i tal com s'ha presentat anteriorment, a Manresa hi ha tres cases editorials: Parcir Edicions, Angle Editorial i Zenobita Edicions. La primera, a més, és la principal llibreria de referència a Manresa, juntament amb la recentment instal·lada Abacus. Existeixen altres establiments que compaginen la venda de llibres amb papereria o altres articles: Boixeda, Roca, Rubiralta, Sobrerroca, Papyrus, El Terrall, Boira o, fins i tot, Carrefour.

Pel que fa a la lectura pública, hi ha hagut avenços importants. La biblioteca universitària, inaugurada el 2005, dona servei als estudiants de la FUB, la UPC, la UOC i altres estudiants universitaris. Es tracta d'un centre especialitzat en serveis de qualitat i moderns, que acull els fons de l'EUPM, la FUB, l'Escola de Capacitació Agrària i el Centre de Suport del Bages de la UOC.

La Biblioteca del Casino ha estat un veritable revulsiu tant de la gestió documental (llibres, discos, vídeos, premsa, Internet, etc.) com de la dinamització del conjunt de l'equipament i del centre de la ciutat. Actualment, es constata, però, la necessitat d'ampliar el servei de lectura pública a Manresa i passar d'un sol equipament (l'actual Biblioteca Central Comarcal del Casino) a una estructura en xarxa de biblioteques de proximitat. S'ha iniciat el procés de disseny del Pla de Biblioteques que en part s'espera concretar amb la construcció de la biblioteca en el nou equipament cultural a la Zona Nord.

Pel que fa als equipaments, les dades comparatives entre els estàndards que promou el Servei de Biblioteques de la Diputació de Barcelona i la realitat de la Biblioteca del Casino indiquen, a la taula 20, que s'acosta més a un municipi de 50.000 habitants, que a un de 100.000 (Manresa en té actualment 77.155). A més la superfície de programa de la Biblioteca del Casino queda clarament per sota de les necessitats bàsiques, degut a les limitacions pròpies de l'edifici en el qual s'ha instal·lat.

Taula 20: Dades bàsiques per a biblioteques centrals

	Estàndards de Biblioteca Pública. Municipis 50.000 habitants Gener 2008	Estàndards de Biblioteca Pública. Municipis 100.000 habitants Gener 2008	Biblioteca del Casino el 31/12/2008
Superfície de programa (m²)*	2.550	3.900	1.931,2
Personal	13-16	17-20	15
Equipament informàtic	26	31	27
Punts de lectura	210	270	220
Fons documental final	60.000	100.000	79.820
Hores de servei setmanals	45	55	44,50

*No inclou espais de circulació

Font: Serveis de Biblioteques de la Diputació de Barcelona

La biblioteca promou activitats diverses i per a tots els públics, per fomentar el gust per la lectura: exposicions, conferències, hores del conte, presentacions de llibres, tallers i cursos. Al voltant de la lectura de llibres s'articulen grups de debat que formen els Clubs de lectura: Novel·la per a adults, lectura fàcil per a nouvinguts, Literatura Infantil i Novel·la per a Joves. Una vegada a l'any es dedica una Setmana al Llibre Infantil i Juvenil amb actes adreçats tant als infants com a pares, educadors i públic en general. Per tal d'arribar a nous públics s'han posat en marxa tres propostes que porten la biblioteca fora de l'edifici: el projecte "Nascuts per llegir", que col·labora amb personal sanitari dels Centres d'Atenció Primària, el Bibliomercat, parada de préstec de llibres al mercat a l'aire lliure de La Font dels Capellans i el préstec a domicili, un projecte conjunt amb Creu Roja per portar els llibres a persones amb problemes de mobilitat.

Com a projecte vinculat, des del seu inici, al programa de lectura pública, cal esmentar l'existència de sales de lectura veïnals a 10 barris de la ciutat, amb una oferta d'activitats adreçada fonamentalment a un públic infantil.

Organitzat per l'Ajuntament de Manresa i el Gremi de Llibreters de Catalunya i que ha comptat amb la col·laboració de llibreries, mitjans de comunicació, la Generalitat de Catalunya a través de l'ICIC, la Diputació de Barcelona i 24 entitats de la ciutat, cal destacar el nou programa "Tocats de lletra". L'any 2007 es va centrar en els autors maleïts i el 2008 en la sensualitat en la literatura.

La intervenció pública es complementa amb el premi Amat-Piniella¹² sobre literatura social, organitzat per l'Ajuntament de Manresa i Òmnium Cultural, ben valorat a la ciutat i fora d'ella.

5.5. Música

És un sector molt dinàmic i consolidat per la generació de músics de Manresa. La programació musical pública es desenvolupa bàsicament al Teatre Kursaal. Els valors de la taula 19 inclouen els recitals i concerts musicals en els espais públics, per la qual cosa es

¹² Instaurat l'any 2000 a instàncies de l'Associació Misteriosa Llum per suplir els Jocs Florals quinquennals de la Llum

pot pensar que la programació musical també gaudeix d'un gran seguiment a Manresa.

També hi ha els concerts que s'emmarquen en els programes de festes, com la revetlla de San Joan i, especialment, la Festa Major, on es programen concerts a l'aire lliure i també el Festival de Blues de Manresa, organitzat per la sala El Sielu amb el suport de l'Ajuntament, que el 2008 va celebrar la seva 10a edició.

L'Ajuntament organitza cada any uns cicles de jazz en col·laboració amb la sala El Sielu, amb el suport de la Generalitat.

Hi ha una oferta musical privada de petit-mitjà format en bars musicals (El Sielu, El Vermell, i altres). Alguns, amb acords amb la recent creada Casa de la Música de Manresa¹³. L'associació El Club de la Cançó organitza un cicle amb el mateix nom dedicat a la música de cantautor a la sala El Sielu.

Hi ha alguns concerts d'iniciativa privada que es repeteixen cada any: Rock'n Reis, organitzat per Creu Roja per la campanya de Reis, que programa grups locals i la revetlla de cap d'any que organitzen uns promotors privats al pavelló del Congost, però té més el format de festa popular que de concert.

En l'àmbit de la música clàssica, els Amics de la Música i les Arts Escèniques de la Catalunya Central¹⁴ organitza el cicle Veus a l'àmbit de la Catalunya central, dins el qual produeixen un espectacle d'òpera de qualitat que s'estrena a l'Oller del Mas. També en l'àmbit de la difusió, l'Orfeó Manresà a banda d'alguns concerts dels seus conjunts corals, i de col·laboracions amb altres grups corals i musicals, com el recent espectacle amb el grup Tiritarra, produeix ocasionalment algun espectacle (les actuacions més recents: el 2001 El Retaule de la Llum i el 2006 Ciutat). El primer es va representar al Liceu.

Una altra iniciativa associativa a destacar, és l'activitat Musics al Carrer, que organitza anualment l'Associació de Veïns Vic-Remei, amb la col·laboració del Conservatori de Música i de l'Esclat, amb el suport de l'Ajuntament, del qual ja porten 15 edicions. Consisteix en actuacions musicals de diferents gèneres, a diferents espais del barri (carrers, jardins, patis particulars,...).

El projecte de la Casa de la Música, que duen a terme conjuntament l'Ajuntament i la promotora musical i productora discogràfica Propaganda pel Fet!, amb el suport de l'Institut Català d'Indústries Culturals, vindrà a reforçar el sector. Es tracta de crear un programa d'acció múltiple que impulsi la música en un sentit ampli del terme, i afavoreixi la creació, la formació, l'assaig, la producció i la difusió. És un projecte amb un marcat caràcter divulgador i educatiu i per fer progressar la indústria cultural en el camp de la música. El projecte preveu la creació d'un nou equipament destinat a l'organització de concerts de petit i mitjà format i espais per a la creació. Provisionalment, la ciutat compta amb un buc d'assaig al Teatre Conservatori que s'està habilitant per donar cabuda a les activitats de la Casa de la Música fins que no es disposi del nou local.

El Conservatori Municipal de Música ofereix formació bàsica avançada (sensibilització, nivell elemental, nivell mitjà i escola d'adults) en la seva Escola de Música, i formació exhaustiva en el Conservatori de Grau Professional, encaminat a facilitar l'accés al grau superior i a formar músics amb voluntat professional. Des de 2002 està ubicat a l'antiga

¹³ Consulteu www.casadelamusica.cat/ca/manresa

¹⁴ Consulteu www.amaresc.com

fàbrica Balcells, en un espai totalment remodelat. A nivell privat, existeix el Centre de Pedagogia Musical Activa conegut com L'Esclat, centrat en la formació per a infants i joves en instruments clàssics i moderns.

El Conservatori, amb la complicitat de diverses entitats i empreses ciutadanes que ajuden a finançar-lo, organitza anualment el Premi de Música Ciutat de Manresa, adreçat a joves intèrprets en les modalitats de piano i música de cambra de tot el territori espanyol.

A més de destacades personalitats reconegudes en el sector (Manel Camp, Jordi Camp, Lluís Ribalta, Santi Arisa, Mireia Pintó, Ramon Escalé, Assumpta Mateu, Carles Casas), els grups i entitats de música més consolidats actualment a Manresa són:

Grups amb activitat professional

- Gossos
- Plouen Catximbes
- Sherpa
- Sapo
- Els convidats
- Strombers
- Remendaos
- Yawn
- Dept
- F de funk
- projecte bu
- Croma
- Rapapolvo
- etc.

Grups/entitats amateurs:

- Orfeó Manresà
- Unió Musical del Bages i Big Young Orange Band
- Esclat Gospel Singers
- La Cobla Ciutat de Manresa
- Diverses formacions corals (Font del Fil, Societat Coral Escodines, Societat Coral la Unió Manresana, Eswèrtia, Capella de Música de la Seu, Camerata Harmònica...)

Cal esmentar les iniciatives musicals que, dins el marc del Projecte educatiu de Ciutat, tenen com objectiu fomentar la cohesió social mitjançant l'apropament de músics de diferents cultures presents a la ciutat, i aconseguir una producció conjunta que serveixi per posar en valor allò que ens apropa i uneix.

5.6. Audiovisual

A Manresa hi ha una destacada i interessant oferta audiovisual. Al Teatre Conservatori, el Cineclub Manresa organitza cicles de cinema d'autor i en versió Original, amb una programació arriscada i de qualitat que va acompanyada en moltes sessions d'interessants cinefòrums que contenen amb la presència de destacats directors i actors. El mateix Cineclub i el Kursaal organitzen projeccions de documentals a la sala petita del teatre, dins el projecte El documental del mes; en què participen diferents ciutats del principat.

Organitzat per l'associació manresana Fecinema des de 1998, el Festival Internacional de Cinema Negre de Manresa projecta pel·lícules i premia curtmetratges d'aquest gènere. És, potser, l'acció més coneguda fora de Manresa.

Mostra't, Cinemes al Marge és un bon plantejament de difusió de treballs audiovisuals amb un fort component creatiu, on queda palesa la voluntat de treballar conjuntament amb els joves creadors per donar eines per a la seva feina i on la implicació amb els centres educatius ha volgut significar-se com un distintiu de la proposta. Cal també destacar l'aposta que des de l'any 2008 i, dins del projecte Visuals, s'està duent a terme per donar suport als joves creadors, mitjançant la producció de cinc curtmetratges anuals en format digital.

Manresa també participa en el projecte de l'Anella Cultural, juntament amb els 15 municipis que formen la Xarxa Transversal, el Centre de Cultura Contemporània de Barcelona i la Fundació i2cat, amb l'objectiu primordial de produir, experimentar i intercanviar coneixement i creativitat entre tots els centres de la xarxa. Usa Internet de segona generació (Internet 2), un mitjà que representa una oportunitat d'implementar nous projectes i nous continguts audiovisuals.

Manresa, des del 2008, forma part de la xarxa Barcelona-Catalunya Film Commission, per a la gestió i promoció de rodatges en l'espai de la ciutat.

En els darrers anys, l'Ajuntament ha promogut la producció i distribució de diversos treballs documentals com La ciutat de Plàcido, Jorba, Entre el soroll i el silenci, El bombardeig franquista a Manresa (1938-1939), Viure en una dictadura i De Fusioon a Gossos.

Finalment, la iniciativa privada té diferents exponents a la ciutat de Manresa i en diversos àmbits. El cinema comercial ofereix una programació en la línia del cinema a Catalunya. L'Atlàntida programa 4 pel·lícules en 3 sales (inclòs un passi setmanal de pel·lícules en versió original) i els Multicines Bages Centre, que arriba a les 16 projeccions per setmana, amb un cinema comercial basat en les grans estrenes del moment. La producció audiovisual conta amb la productora Cinefilms Productions, amb el cineasta Joan Soler al capdavant. Per últim destacarem la tasca feta per TV Manresa des de l'àmbit de Televisions locals.

5.7. Cultura tradicional i popular

És un dels sectors amb els quals la ciutat se sent més identificada i que dona a conèixer Manresa enfora. La Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània, mercat de noves creacions artístiques, inspirades en la pròpia tradició catalana o aquella més comuna a la riba de la Mediterrània, amb gran impacte mediàtic i popular, n'és el principal exemple; darrerament ha incrementat el seu pes específic i visibilitat a la ciutat. La Fira va néixer com una iniciativa del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i l'Ajuntament de Manresa, amb el suport de Caixa Manresa i la col·laboració de diferents entitats manresanes. La seva organització corre a càrrec de la Fundació Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània, creada l'any 2006 per les dues institucions públiques esmentades amb l'objectiu principal de difondre, potenciar i afavorir la cultura popular i tradicional catalana i la seva interrelació amb la dels països que configuren l'àmbit mediterrani, objectiu que s'assoleix mitjançant l'organització de la Fira. Actualment la fundació ha assolit estabilitat: en l'equip professional, les oficines, el pressupost, la programació, etc. Això li

ha permès anar més enllà de l'organització de la Fira i ha esdevingut un agent potencialment actiu en l'organització d'activitats en el sector de la cultura tradicional i popular.

La Festa Major de Manresa té dues característiques pròpies que li donen singularitat. Per una banda l'existència d'una seqüència ritual pròpia en el programa d'actes, fruit de la gran capacitat del teixit associatiu local de participar en la festa. I per una altra banda, la organització de la Festa en gestió compartida amb l'Associació Manresa de Festa.

Paral·lelament, la Festa Major Alternativa s'organitza des del 1992 per diferents col·lectius i associacions. Des d'aleshores ha evolucionat com una de les "alternatives" amb més solera dels Països Catalans. El centre neuràlgic de la FMA de Manresa, és la Plaça del Mercat de Puigmercadal. Actualment els col·lectius que formen part de l'organització de la FMA són: Candidatura d'Unitat Popular de Manresa, Assemblea de Joves de Manresa, Casal Popular de la Fadulla, Colla Tirallongues de Manresa, Sindicat d'Estudiants dels Països Catalans de Manresa i Maulets.

Així mateix la Festa Major juga un paper important com a espai d'integració de la nova població arribada majoritàriament de l'estranger i de l'entorn metropolità de Barcelona. És també una activitat d'elevat component intergeneracional, amb activitats per a totes les edats (amb una important presència de la Festa major Infantil).

La Fira de l'Aixada és un projecte sorgit des del teixit associatiu de la ciutat de Manresa en el marc de les Festes de la Llum, amb la voluntat de recrear la història i la tradició de la Manresa medieval. Després d'uns anys de funcionament, l'Associació Misteriosa Llum decidí confiar la seva organització a l'Ajuntament, que des de llavors n'assumeix la gestió amb la col·laboració de nombroses entitats i persones voluntàries. Aquest esdeveniment s'emmarca dins dels projectes de recuperació i foment de la cultura històrica i tradicional de la ciutat, però vol traspasar els aspectes purament de difusió cultural per treballar transversalment altres àrees, com el foment turístic i econòmic de la ciutat i el suport a la participació ciutadana.

Consisteix a traslladar Manresa al seu passat medieval i convertir el nucli antic en un mercat de comerciants i artesans, i en un escenari d'artistes i espectacles medievals, que recrea la vida i l'ambient de la ciutat al segle XIV.

La Fira de l'Aixada, nascuda com a activitat dins el programa de les Festes de la Llum, adquirí ben aviat un ressò i una importància que arriben a eclipsar l'esdeveniment mare. La renovació de les Festes de la Llum, organitzades cada any per uns administradors diferents que aporten noves idees i nous actes al programa, i la relació amb la Fira és el repte que la ciutat, i les entitats que les promouen, es plantegen en el futur més immediat.

La Cavalcada de Reis, organitzada per l'Agrupació Cultural del Bages amb el suport econòmic i logístic de l'Ajuntament, aplega un cert nombre d'entitats que hi col·labora cada any. Tot i la millora en l'escenografia, especialment després de l'edició del 2003, en què es va retransmetre en directe per TV3, i de l'intent fracassat per la meteorologia que els reis arribessin en helicòpter el 2006, es troba a faltar una renovació de l'acte.

Les figures de la imatgeria i del correfoc de Manresa, així com el protocol i les tradicions que hi estan relacionades, configuren un conjunt patrimonial ric i molt antic per la ciutat. Les entitats que intervenen en la preservació i la difusió del patrimoni festiu de la

ciutat són l'Associació Misteriosa Llum, Manresa de Festa, Xàldiga, Geganters de Manresa, Agrupació Cultural del Bages, Colla Castellera Tirallongues i l'Associació Cultural Recreativa Armats de Manresa, relació que no esgota el nombrós grup d'entitats que actuen en l'àmbit de la cultura popular i tradicional.

5.8. Centres de proximitat

Els dos centres cívics de Manresa, el Selves i Carner i el Joan Amades, són clarament insuficients en nombre i dotació de recursos infraestructurals, materials i, sobretot, humans, per a la política de proximitat que haurien d'acomplir. Tot i així, tenen uns nivells de freqüentació¹⁵ més elevats del que de vegades es percep. El seu horari, ampli en setmana però tancat els caps de setmana, indica una orientació a la formació de base o tallerisme.

Des del seu naixement i per manca de definició del projecte, els centres cívics han funcionat com a contenidors d'activitats de les entitats o del propi Ajuntament, però molt limitats per la seva ubicació, pel veïnatge de serveis que impedeix que sumi públics i activitat, o per l'estructura del propi edifici, en el cas del Selves i Carner. En el cas del Joan Amades, les principals limitacions com a contenidor deriven de la concepció dels espais, adequats per a fer-hi reunions o classes, però no per la pràctica artística amateur que, malgrat tot i des de fa temps, hi té lloc (tallers de dansa, de música, d'arts plàstiques...).

Durant els darrers anys, s'està treballant en una línia d'especialització del Selves i Carner a l'entorn de la imatge i l'audiovisual, que ha donat alguns resultats com, per exemple, el naixement del projecte Mostra't, amb la implicació de diverses entitats i persones del sector, que ara ja té una dinàmica pròpia i més autònoma respecte de l'Ajuntament, però que inicialment estava vinculat al centre cívic. Ha estat més difícil definir una línia clara d'actuació en el cas del Joan Amades.

El futur apunta cap a un canvi d'escala i de model, que ja està definit en el projecte d'equipament de la zona Nord, i que exigirà redefinir la funció dels actuals centres cívics.

El Casal de les Escodines, equipament municipal de caràcter comunitari i polivalent, acull diverses entitats de la ciutat. Té un model implícit de gestió associativa, liderat per l'Associació de Veïns de les Escodines, i finançat en bona part per les administracions públiques. El casal també és seu de diverses entitats: la Casa de Andalusia en Manresa, Xàldiga-Taller de Festes, la Societat Coral Escodines, Foto Art Manresa, Esport Ciclista Manresa i Labrum. Actualment es troba en procés de rehabilitació gràcies al Pla de Barris i al Fons Estatal d'Inversió Local. També cal redefinir el seu paper com equipament públic, el programa d'usos i el model de gestió. Amb tot, les activitats de tota mena que s'hi programen, especialment l'àmplia oferta de l'Associació de Veïns, atrau un públic considerable.

Fora de l'òrbita municipal, a Manresa hi ha dos casals cívics gestionats directament per la Generalitat de Catalunya (Casal Cívic Mion Puigberenguer i Casal Cívic Pare Ignasi Puig). De gestió associativa hi ha el Casal de Viladordis, pertanyent a l'associació del mateix nom, que acull activitats de ball i els assajos de la Unió Musical del Bages i de l'Esclat Gospel Singers. Les associacions de veïns de la Font dels Capellans i de la Balconada gestionen un conjunt de locals que són la seu dels respectius plans comunitaris, on es desenvolupa una àmplia oferta d'activitats.

¹⁵ Al 2008, en el conjunt dels dos centres cívics, s'hi van fer 686 actes, van acollir 105 entitats i institucions diferents i es van arribar als 87.715 usos

6. Sectors transversals

6.1. Educació

De forma complementària als temes culturals inclosos en el currículum escolar, gairebé la totalitat d'escoles de segon cicle d'infantil i primària de la ciutat participen anualment en el programa Anem al Teatre. Aquest programa l'organitzen conjuntament les àrees de Cultura i d'Educació de la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament, que ofereix, en horari escolar, espectacles de teatre, dansa i concerts de música a l'alumnat. El seu objectiu es familiaritzar els escolars amb les arts escèniques, bo i donant a conèixer l'oferta teatral i musical, i afavorir la coneixença i identificació dels espais escènics del municipi. Alhora també s'ofereix als centres de secundària de la ciutat l'activitat Teatre-debat que ofereix, en horari escolar, sessions de teatre, amb l'objectiu d'utilitzar aquesta pràctica per plantejar problemes ètics, socials, ciutadans i personals.

Quant a les arts visuals i la música, existeixen puntualment i a demanda, acords i col·laboracions de les escoles i instituts amb l'Escola d'Art i el Conservatori de Música, tot i que no hi ha cap programació estable d'aquestes col·laboracions.

Finalment, existeix una oferta molt extensa d'activitats culturals associades a serveis i programes municipals (visites guiades, tallers, visites d'equipaments, guies didàctiques, etc.) adreçades a les escoles de primària i instituts de secundària, que es canalitza habitualment a través del Centre de Recursos Pedagògics del Bages.

6.2. Turisme

Manresa està iniciant una incipient política turística basada en el seu patrimoni cultural, material i immaterial. L'Oficina de Turisme de Manresa té una rica oferta d'itineraris (Medieval, Barroc - Ruta Ignasiana, Modernista i Industrial) i visites guiades per descobrir el patrimoni històric i cultural de la ciutat. La visita als monuments, museus i fires superen en el seu conjunt les 200.000 persones anuals.

El complex de cultura, turisme i lleure de Sant Benet de Bages, pertanyent a Caixa Manresa, ha estat, des de la seva obertura al públic, el 6 de desembre de 2007, un re-
vulsiu cultural per a la zona. Les 100.000 visites rebudes en 10 mesos així ho testimonien. Actualment, però, la ciutat rep més visites turístiques gràcies a la Fira de l'Aixada i la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània, ja que els visitants, després dels itineraris interns, se'n tornen a les ciutats o punts d'origen. No està prevista una estada superior a un matí o un dia. Però Manresa ha d'aprofitar aquesta empenta i la proximitat d'actius patrimonials i turístics com Montserrat o Cardona, per fer propostes turístiques atractives que, amb el temps, incrementin el nombre de persones que veuen Manresa com un destí per visitar. En l'horitzó del 2010, es pensa que la creació de productes conjunts contribuirà a captar més visitants i que aquests s'hi quedin més d'un dia a consumir propostes de la ciutat, des de visites guiades, dramatitzades, packs amb teatre inclòs o activitats lúdiques i esportives que combinin natura i cultura.

Manresa també forma part dels següent projectes i ofertes de turisme cultural d'àmbit català:

- Associació Xarxa de Turisme Industrial de Catalunya –XATIC- formada per 20 municipis amb l'objectiu de generar una línia d'actuació comuna per promoure el turisme industrial.
- *Camí de Sant Jaume de Galícia a Catalunya* que s'articula sobre l'eix principal La Jonquera i Sant Pere de Rodes, passant per Montserrat i fins a Alcarràs.
- *Camins del Bisbe i Abat Oliba*, una ruta d'art romànic que uneix les comarques del Bages, d'Osona i del Ripollès utilitzant com a fil conductor el Bisbe i Abat Oliba.
- *Rutes del Modernisme*

6.3. Política lingüística

La política lingüística ha estat fonamental per ajudar la gent vinguda d'altres països a conèixer i sentir-se part de la societat manresana. Això facilita de manera important l'entrada en els circuits culturals tant públics com associatius i privats.

El Centre de Normalització Lingüística Montserrat, per mitjà del Servei Local de Català de Manresa, té l'objectiu de promoure l'ús i el coneixement de la llengua catalana entre la població. Duu a terme campanyes de dinamització de la llengua i presta els serveis d'assessorament lingüístic i d'ensenyament del català a persones adultes. En aquest sentit ofereix al llarg de l'any dos períodes d'inscripció, als cursos de català de tots els nivells, amb una incidència prioritària dels nivells bàsics. Durant tot l'any s'ofereix sessions d'acolliment lingüístic per a persones nouvingudes que no entenen el català. També cal esmentar l'experiència de les Parelles Lingüístiques que ha donat molt bons resultats.

El curs 2008-2009 es va publicar conjuntament tota la oferta de cursos i tallers de català que s'ofereix a Manresa. En la iniciativa participen 15 entitats veïnals i diverses entitats, entre les quals algunes associacions culturals que apleguen persones de diferents orígens culturals, a més del CNL i el propi Ajuntament. S'ha produït un important augment de l'alumnat i de la implicació de les associacions d'immigrants en l'organització de cursos d'acollida i bàsics.

6.4. Joventut

Des dels Serveis de Joventut es porten a terme interessants propostes culturals adreçades a aquest grup d'edat (Manresa Proposa Músics, tallers i cursos al Casal de Joves la Kampana, determinades activitats de Penja't a l'Estiu, etc...). En particular, hi ha una sensibilitat especial per donar oportunitats als noies i noies que comencen en el camp artístic i en l'accés a la cultura d'aquesta franja d'edat. En l'àmbit de les arts escèniques, destaca el programa *Platea Jove*, un cicle d'espectacles de diferents disciplines, per a joves, que organitza El Galliner des del 2002, al Teatre Conservatori i que hi atrau una quantitat estimable de públic jove de tota la comarca. El Galliner, a més, ha sabut interessar i incorporar persones joves per col·laborar amb la seva pròpia organització.

Malgrat aquests esforços, però, es manté la percepció que en les franges d'edat infantil, adolescent i juvenil, existeix una ruptura generacional de la continuïtat en la pràctica i el consum cultural. Cal dir, no obstant això, que l'enquesta d'hàbits culturals DEMOSCERC indica que "s'estableix una relació inversa entre edat i pràctica cultural, el que suposa un

clar predomini dels grups d'edat més joves en pràcticament totes les activitats. Això suposa de nou posar en qüestió la percepció força estesa de l'escassa presència de joves en les programacions culturals".¹⁶

6.5. Gent gran

Encara és escassa l'oferta estrictament cultural pensada específicament per a la gent gran. Actualment, a banda d'algunes iniciatives en àmbits concrets, no és un públic prioritari de les polítiques culturals públiques, tot i la nova visió d'un envelliment actiu de la gent més gran per part del conjunt de la societat.

Així i tot cal destacar programes com les Aules Universitàries per a la gent gran que funcionen des de fa anys amb el recolzament de la UPC, amb un notable èxit de participació. En l'àmbit artístic, s'explora fórmules com polítiques de preus especials per a gent gran en les programacions d'espectacles per facilitar l'accés a aquesta franja de públic i, tot i no respondre estrictament a un criteri d'edat, la programació d'exposicions de persones grans, etc. També és habitual –i imprescindible– la participació de gent gran en projectes de recuperació de la memòria històrica mitjançant la realització de tallers de memòria, o en projectes vinculats al patrimoni històric.

6.6. Perspectiva de gènere

Des del programa transversal de polítiques de les dones, s'està portant a terme diverses accions encaminades a incorporar la perspectiva de gènere a les diferents programacions culturals.

Esmentarem algunes de les darreres accions que s'han fet d'ençà de la darrera diagnosi sobre l'estat de la cultura a Manresa, el 2002, per tal d'exemplificar algunes de les vinculacions que hi ha hagut entre gènere i cultura. Cal dir que amb el temps les col·laboracions amb el PIAD¹⁷ han estat més continuades i intenses i que continuaran en aquesta línia:

- Creació del centre d'interès sobre dones a la Biblioteca del Casino per tal d'aglutinar els fons d'aquesta temàtica i que puguin ser d'utilitat per als estudis de les dones i sobre les dones.
- Introducció d'accions formatives relacionades amb la perspectiva de gènere en col·laboració amb el PIAD, en els programes formatius Aules de Cultura i Tallers d'Art, d'ençà del curs 2005/06.
- En l'àmbit associatiu existeixen associacions culturals de dones, com l'associació d'artistes visuals "Gènere i gèneres", que col·laboren de forma habitual en projectes expositius del Centre Cultural El Casino.
- La recuperació i visibilitat de les aportacions de les dones al patrimoni i cultura manresanes han dut a terme en relació a diferents publicacions, amb col·laboració amb el Centre d'Estudis del Bages (per exemple "Una nena de Manresa i les seves històries" de Rosa Casajuana i dins de la col·lecció Memòria), i altres publicacions

¹⁶ DEMOSCERC, Centre de Recursos i Estudis Culturals, Diputació de Barcelona, 2006

¹⁷ Punt d'Informació i Atenció a la Dona Montserrat Roig

impulsades des del mateix PIAD en relació a la Fàbrica Nova i el moviment feminista de Manresa.

- En diferents programes d'arts visuals, la perspectiva de gènere hi és present tant des del punt de la difusió de projectes creatius fets per dones (exposicions) com per projectes que generen debat entorn del paper de la dona com a artista i en la societat (projecte Femzine dins d'Idensitat).
- Dins dels actes de la Dona Treballadora (8 de març) i Contra la violència de Gènere (25 de novembre) s'incorpora projeccions cinematogràfiques a la programació de Cine Club Manresa i a la programació d'arts escèniques del Kursaal.
- Altres propostes expositives, més de caràcter sociocultural o treballades als instituts, s'han inclòs als equipaments de proximitat (centres cívics, Biblioteca del Casino) o d'altres equipaments culturals com l'exposició sobre la Maternitat d'Elna, al Museu de la Tècnica i vinculada a altres activitats paral·leles.
- D'ençà del 2003 i com a proposta del Consell de la Dona, s'ha incorporat 7 noms de carrers amb nom de dona a la nomenclatura dels carrers de la ciutat (Mercè Rodoreda, Montserrat Roig, Concepció Piniella, Lola Anglada, Rosa Sensat, Maria Aurèlia Capmany); i el de Maternitat d'Elna (institució francesa que va salvar mares i nadons exiliats de la Guerra Civil Espanyola).

7. Funcions

7.1. Suport a la creació

De manera general, el suport a la creació i la producció és escassa a Manresa. Manquen espais disponibles per a practicants de la música, el teatre, la dansa, les arts visuals, etc. Hi ha una sensació generalitzada que cal marxar fora si es vol fer quelcom. Les úniques incursions en el camp del suport a la creació són en forma de premi (ja mostrats en els apartats de cada sector), un format clarament insuficient avui en dia per la manca d'acompanyament que comporta a la persona o obra premiada i per un excés d'endogàmia en uns grups de creadors relativament reduïts.

7.2. Formació

La formació artística està ben representada a Manresa: el Conservatori de Música que té nova seu, dotació i recursos, l'Aula de Teatre que ha passat del centre cívic Selves i Carner al Teatre Kursaal i l'Escola d'Art juntament amb el Batxillerat artístic a l'IES Lluís de Peguera són institucions i equipaments amb reconeixement i ús ciutadà.

A un nivell més bàsic, els centres cívics contribueixen a la formació i la pràctica amateur, amb tallers i cursets d'iniciació (programa formatiu Aules de Cultura, des del curs 2002/03 i Tallers d'Art des del curs 2005/06, ambdós coordinats per l'Ajuntament), sense oblidar el paper insubstituïble que fan moltes entitats en la formació artística en àmbits com el teatre, el cant, la dansa, etc.

7.3. Difusió

Les polítiques de difusió cultural, tant pública com associativa i privada, ja s'han presentat abastament en els capítols sectorials i dels agents. Exceptuant clarament les arts visuals i alguns aspectes en altres sectors, de manera general, Manresa disposa d'una bona oferta cultural en aquesta funció difusora. Tot i que sempre pot ser millorable, els sectors que més marcadament destaquen per la quantitat, diversitat i qualitat de la programació són els de les arts escèniques, la música, la cultura tradicional i popular i el sector audiovisual.

Si es fa una valoració per grups d'edat, el grup de població més ben atès és la franja adulta. Els infants tenen una bona oferta cultural. Pel que fa a la joventut, tot i els esforços que s'hi fa, costa consolidar propostes atractives i interessants. La gent gran queda, sovint, al marge de molts programes culturals.

8. A mode de conclusió

Per dur a terme aquest capítol de síntesi, s'ha partit de la diagnosi realitzada l'any 2002. Així, es pot fer un seguiment dels canvis esdevinguts en aquests set anys, tot i que la majoria d'observacions del 2002 segueixen essent vàlides enguany i, en algun cas, s'incrementen els atributs que la diagnosi identificava com a pròpies de Manresa.

Així, s'assenyala els següents **punts forts** de la cultura a la ciutat:

- La bona comunicació de Manresa, sobretot pel que fa a la xarxa viària, amb la resta del país i molt especialment amb l'àrea metropolitana de Barcelona es consolida i configura la ciutat com un espai estratègic de centralitat en el mapa català i permet reforçar la Catalunya central i la ciutat de Manresa com a espai d'encontre i intercanvi.
- Una creixent centralitat cultural de Manresa respecte al Bages i la Catalunya central, que reforça el paper de la ciutat en altres vectors socials i econòmics de la societat com ara el comerç, els serveis, el lleure, etc.
- La millora substancial de la imatge de "ciutat cultural" ha començat a fer de Manresa un referent a Catalunya d'aquest sector. S'ha incrementat la seva visibilitat i presència en la xarxa de ciutats mitjanes de l'àrea central de Catalunya. Els nous equipaments de ciutat (Kursaal, Casino, Conservatori, etc.) i comarcals (Complex de Sant Benet) així com la Fira d'espectacle d'arrel tradicional Mediterrània hi han contribuït.
- El desenvolupament del Pla Integral de Reforma del Nucli Antic ha propiciat intervencions de renovació urbanística i de rehabilitació d'habitatges que, tot i alguns retards, progressivament estan transformant el paisatge urbà i la qualitat de vida d'aquests barris.
- La cultura de la planificació ha assolit quotes importants, de les quals, el nou procés de planificació estratègica de la cultura o el nou pla director del Museu Comarcal de Manresa en són uns bons exemples. Tot i que pot quedar encara camí per recórrer en la coordinació dels agents i les polítiques, s'ha fet un gran pas endavant des de 2002.
- La nova diversitat social i cultural, tot i ser viscuda com un repte complex, genera expectatives, voluntat d'abordar-la, ganes de treballar-hi i convenciment de la riquesa que està aportant a la societat manresana.
- La creació o rehabilitació de nous equipaments culturals (Teatre Kursaal, El Casino i Conservatori de Música), ha contribuït de manera destacada en els canvis, tant de les pràctiques i els usos culturals, com d'imatge i de percepció ciutadana.
- El conjunt d'equipaments culturals de Manresa es va consolidant, i facilita noves oportunitats per desenvolupar una política cultural més integral.

- Manresa segueix comptant amb un potencial per desenvolupar el seu patrimoni històric.
- La Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània, amb garanties de continuïtat, s'ha consolidat i ha guanyat visibilitat interna i externa, així com capacitat de mobilitzar la ciutadania i d'atreure visitants d'arreu.
- Les festes populars de Manresa s'han vist reforçades com a espais de festa, d'encontre ciutadà, de cohesió social i d'interrelació entre persones que han arribat recentment a la ciutat. Les Festes de la Llum tenen potencialitat per millorar i reforçar-se.
- Hi ha un incipient turisme cultural, fet impensable fa uns anys. El complex cultural i de lleure de Sant Benet de Bages, els museus, el Kursaal, la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional Mediterrània, les Festes de la Llum i la Fira de l'Aixada, o el patrimoni ignasià són alguns dels principals motors d'aquest dinamisme turístic.
- El moviment associatiu cultural manresà segueix mantenint a la ciutat un paper actiu en el desenvolupament de la cultura. Com a agent actiu, manté grups de creació i difusió cultural, ofereix serveis, programa activitats, gestiona espais i s'interessa pel conjunt del procés cultural a la ciutat.
- Les entitats culturals han sabut combinar la tradició i la modernitat. Sovint algunes entitats vinculades a la cultura tradicional i popular han apostat per incorporar nous elements de fusió a les seves propostes.
- Les arts escèniques, gràcies sobretot a la refundació del Teatre Kursaal, han millorat substancialment en tots els seus aspectes: difusió, suport a la creació i formació.
- Manresa continua sent un niu de creació de músics i de música gràcies a l'acció de les entitats que s'hi dediquen.
- La biblioteca del Casino ha representat un revulsiu dels hàbits de la població. La seva centralitat, espai, fons, personal i propostes de dinamització de la lectura, així com els clubs de lectura, han potenciat l'ús de l'equipament.
- El cinema, tot i essent un sector minoritari, ha sabut assentar-se com un àmbit destacat a Manresa. El Festival de Cinema Negre i les programacions de cineclub, curtmetratges i documentals al llarg de l'any consoliden a la ciutat el cinema de qualitat, creatiu, d'autor i en versió original.
- El Consorci per a la Normalització Lingüística Montserrat ha augmentat els recursos per poder atendre sobretot els cursos de català derivats de la nova immigració i ha iniciat programes en què la llengua catalana, com a tret identificatiu de la nostra cultura, té un paper integrador i cohesionador, i s'ha concretat, entre d'altres, en el programa Voluntariat per la Llengua.
- D'altra banda, l'oferta d'ensenyament del català i coneixement del medi per part de diverses entitats i associacions de la ciutat afavoreix el ventall de possibilitat d'aprenentatge de la població en especial la novvinguda.

- L'Ajuntament ha reforçat l'equip professional que gestiona la política cultural municipal amb un major nombre de persones, especialització, disposició d'espai i dotació de mitjans.

De la mateixa manera val la pena contemplar els **punts febles** de la cultura de Manresa:

- Tot i els esforços i la voluntat que s'hi esmerça, es fa difícil reflectir la riquesa social manresana en la realitat de les programacions culturals. L'aposta de la cultura com a instrument de cohesió social té encara un llarg camí per recórrer.
- Malgrat els avenços i els canvis esdevinguts a Manresa, roman encara baixa la valoració que una part de la població fa de l'oferta cultural, més evident en alguns sectors culturals que en d'altres. Amb menys intensitat, encara perviu la percepció que a Manresa no s'hi fa res d'interessant.
- L'impuls que la Universitat havia de donar a la ciutat en l'àmbit de la cultura i en la presència dels estudiants a l'activitat cultural, no ha estat tant marcat com s'esperava.
- Cal millorar el treball transversal entre dos sectors interdependents com són l'educatiu i el cultural.
- Dins la xarxa d'equipaments culturals de la ciutat, els centres cívics no acaben de trobar el seu espai pel que fa a visibilitat, programació, dotació de mitjans i percepció i reconeixement ciutadà. L'estructura d'aquests equipaments, el veïnatge amb altres serveis per a la tercera edat (Centre Cívic Selves i Carner) i la dificultat de compaginar la simultaneïtat de propostes diferents per temes d'aïllament i altres fa que com a "continents" no tinguin prou força.
- La riquesa patrimonial de Manresa és encara poc coneguda i desenvolupada. Al turisme li costa arribar a la ciutat. El 22% de les consultes turístiques a l'Oficina de Turisme de Manresa les fan persones de Manresa per gaudi propi, amb motiu de visites guiades o portant amics i familiars procedents d'altres poblacions que volen veure l'audiovisual o tenir fulletons de les diferents activitats.
- El sector del patrimoni en general, i el Museu Comarcal de Manresa en particular, necessiten una renovació important de les seves propostes museogràfiques.
- El Pla Estratègic per a la Societat de la Informació "Manresa en Xarxa", tot i haver assolit una gran repercussió ciutadana, no ha arribat als equipaments i programes culturals de la ciutat. Paral·lelament es detecta una excessivament lenta implementació de l'estructura bàsica de noves tecnologies, com cablejats d'Internet de darrera generació i instal·lació digital terrestre, tot i que no és competència del govern municipal.
- Tot i els guanys reconeguts, encara hi ha mancances per cobrir dins la Regidoria de Cultura. Una ciutadania i unes entitats amb un major grau d'exigència, demanen també uns serveis culturals de qualitat, la qual cosa sovint es tradueix en increments de personal i/o altres recursos, en definitiva, pressupostaris, que no sempre es poden aconseguir.

- Segueix la manca d'espais per a la creació i la producció artística, sobretot en sectors com les arts visuals i la música.
- Es manté un cert nivell d'atomització de l'associacionisme cultural que, si bé el reforça pel que fa a la diversitat, també el debilita pel que fa a la capacitat d'afrontar els reptes i les dificultats d'avui en dia.
- De manera general, s'incrementa la crisi de participació i de compromís ciutadà en el si de la societat manresana. En general, i amb excepcions, costa atraure noves persones a les entitats, implicar-les en la dinàmica associativa i incorporar-les als òrgans de govern. Això es fa més patent en el cas dels joves, les persones que han vingut d'altres indrets, etc.
- Les arts plàstiques o visuals continuen essent el sector menys afavorit de Manresa. La ciutat està mancada d'espais de creació, d'exposició, de venda, etc.
- El Consell Municipal de Cultura no acaba de desenvolupar tot el seu potencial com a instrument d'interlocució, reflexió, diàleg i debat al voltant de la cultura.

Propostes

9. Estructura de les propostes

D'acord amb el diagnòstic presentat, les propostes s'estructuren en dos grans àmbits. En el primer, s'exposa les grans línies de treball que afecten, de manera transversal, tots els sectors i dimensions de la cultura de Manresa. En el segon, es mostra, de manera més específica, les grans línies de treball dins de cada sector de les arts, el patrimoni i la cultura tradicional i popular.

En l'àmbit genèric de la cultura, es presenten 5 línies estratègiques amb:

- Una justificació de la importància d'intervenció en cada línia
- Els objectius que persegueix cada línia
- Un o més projectes estratègics que marquen la prioritat d'actuació
- Els programes i accions que complementen cada línia
- Agents implicats en el desenvolupament dels programes i accions

En l'àmbit específic dels sectors de la cultura es presenten 9 línies estratègiques per a cada sector:

- Un o més projectes estratègics que marquen la prioritat d'actuació
- Els programes i accions que complementen cada línia

Del conjunt dels sectors se'n fa una justificació d'actuació i l'acció dels seus agents.

10. Quadre de síntesi de les propostes del Pla d'Acció Cultural

Eixos estratègics	Projectes estratègics prioritaris
A - ÀMBIT GENÈRIC DE LA CULTURA	
Noves escales territorials per redefinir el paper de Manresa	A escala de ciutat - El nou model d'equipament cultural de sector. A escala de Catalunya central - Els projectes culturals de referència A escala de país – Ser capital cultural
La cultura per a la cohesió social en una ciutat canviant	A Manresa, la cultura ens uneix
La creació de nous públics com a repte dels agents culturals	Increment dels hàbits culturals
El desenvolupament dels agents socials, la riquesa de la cultura de Manresa	Nou programa de suport al moviment associatiu cultural manresà L'impuls de la iniciativa privada
Comunicar la cultura, el repte dels nous públics	Pla integral de la comunicació de la cultura de Manresa
B - ÀMBIT DELS SECTORS DE LA CULTURA	
Els serveis culturals, una aposta de futur	
Les arts escèniques	El Teatre Conservatori, espai d'assaig i producció escènica
La cultura tradicional i popular	La Casa de la Cultura Popular La Fira i la Fundació Mediterrània
El patrimoni i la memòria	La ciutat-museu
La música	La Casa de la Música
Les arts visuals	El Centre d'Art
El sector audiovisual	Manresa, ciutat de cinema
Literatura, coneixement i lectura pública	Desenvolupar la xarxa local de biblioteques El Pla de Lectura de Manresa
La cultura de proximitat	Els nous equipaments de proximitat

11. Objectius del pla d'acció cultural

A partir de la diagnosi que aquí s'ha presentat, el Pla d'Acció Cultural de Manresa, com a iniciativa del govern de la ciutat, que compta amb la implicació i la co-responsabilització d'un gran nombre d'agents socials del sector cultural de la ciutat, es planteja els objectius següents:

- **Manresa vol ser un referent en el mapa cultural català**

La cultura ha de contribuir a la millora de la imatge de la ciutat tant a nivell interior entre la seva ciutadania, com exterior entre la població catalana, molt especialment de la comarca del Bages i de la Catalunya central. Paral·lelament, la ciutat ha de buscar un major impacte territorial real en el seu entorn comarcal i central de país.

- **Manresa ha d'assolir nivells estàndards en la prestació dels serveis culturals**

La ciutat ha de comptar amb una bona oferta de programes, projectes i equipaments en els diferents sectors culturals de la ciutat, i això tant pel que fa a la difusió com al suport de la creació i formació artística.

- **Manresa ha d'enfortir les dinàmiques cohesionadores**

La societat, nova i canviant, ha de reforçar la seva identitat, sempre mutant, i el sentiment de pertinença, al marge de l'origen de cadascú. La cultura pot fer molt en aquest sentit.

- **Manresa ha d'incorporar nous públics a la cultura**

La ciutat ha de buscar molt especialment l'increment i diversificació dels públics de la cultura, consolidar els actuals i incorporar més persones al consum i a les pràctiques culturals.

- **Manresa vol enfortir el sector cultural com a espai de desenvolupament professional**

Manresa ha de ser un referent per als professionals de la cultura. Les polítiques culturals han d'afavorir el desenvolupament d'empreses, la creació de llocs de treball, les oportunitats de negoci i l'increment quantitatiu i qualitatiu de l'oferta cultural privada.

12. Presentació de les propostes

12 A. Àmbit genèric de la cultura

Eix estratègic A1

Noves escales territorials per redefinir el paper de Manresa

Justificació

Manresa es troba en un moment de transformació quant a la seva imatge, projecció, presència i capacitat d'atracció envers el conjunt de la societat catalana. Fins ara els seus instruments de canvi han estat encapçalats bàsicament per sectors del comerç, l'oci i la Universitat. Actualment la cultura es revela com a element impulsor d'aquesta nova capacitat d'atracció que va tenint la ciutat. I, per això, l'escala local ha quedat sobrepasada per les noves dimensions del fet territorial, tant a dins com, sobretot, a fora de la ciutat.

Objectius

- Fer de la cultura un motor d'atracció i dinamització envers el Bages i els territoris de la Catalunya central.
- Incrementar la imatge, el prestigi, la visibilitat i el reconeixement de Manresa en el conjunt de Catalunya.
- Equilibrar la distribució d'equipaments, activitats i serveis culturals de la ciutat, tot mantenint la importància del centre de Manresa i creant unes noves referències territorials descentralitzades de la ciutat.

Projectes estratègics

A escala de la ciutat - El nou model d'equipament cultural de sector.

Manresa ha d'optimitzar els recursos culturals del centre de la ciutat com a espai conegut, compartit, dinàmic i a l'abast de tothom i, per altra banda, ha de desplegar uns nous nuclis de referència, prenent com a referents territorials els quatre sectors que abasten els Consells Territorials. L'objectiu és acostar la cultura a la ciutadania, mitjançant la creació gradual de nous equipaments integrats i polivalents (cultura, esports, serveis socials, gent gran, etc.) que vagin més enllà dels centres cívics actuals, que comparteixin serveis amb altres sectors, que permetin fer una cultura de qualitat en diversos punts de la ciutat i que no generin espais de diferent nivell d'exigència a la ciutat. Aquests nous espais busquen, a més de la qualitat dels serveis, una especialització i un treball en xarxa que els fa ser actors i partícips d'una política cultural integrada a escala de ciutat.

A escala de la Catalunya central – Els projectes culturals de referència

Manresa ha de tenir i mantenir alguns projectes i equipaments que destaquin en el conjunt d'una gran part del territori català. La ciutat ha de poder atraure, a més

del públic del Bages, gent d'Igualada, Solsona, Berga, Esparreguera, Terrassa, Sabadell i, eventualment, Barcelona i la seva àrea metropolitana. Les iniciatives més ben situades actualment i/o amb capacitat de ser bandera cultural són el Kursaal amb una programació estable al llarg de l'any, el patrimoni com a sector que compta amb una riquesa d'elements històrics i artístics, el futur centre d'interpretació del carrer del Balç, alguns museus de referència i la proximitat del centre de Sant Benet, que atrau un nombre significatiu de públic.

A escala del país – Ser capital cultural

Manresa ha de ser la seu d'un esdeveniment cultural d'àmbit nacional. L'opció més ben situada és la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional Mediterrània, com a exemple concret d'un sector més ampli al voltant de la cultura tradicional i popular on també destaca la Fira de l'Aixada. Manresa, a més, és la seu de la Fundació que gestiona i organitza la Fira d'Espectacles, que té vocació d'esdevenir un referent innovador a escala nacional de la cultura popular i tradicional. Aquesta ha de ser l'aposta estratègica de Manresa: una visió contemporània de la cultura popular i tradicional.

Programes i accions

- Potenciar “Manresa Cultura” com a marca tant a dins com a fora la ciutat. Ha de reforçar-se mútuament amb altres promocions de la ciutat.
- Emmarcar els equipaments, programes i serveis culturals en els quatre sectors territorials, en la línia del projecte de la Zona Nord, però que tinguin també una projecció de ciutat.
- Implantar un model avançat de nou equipament polivalent de grans dimensions per acollir serveis culturals de qualitat i altres serveis i activitats per als ciutadans (esports, gent gran, serveis socials, etc.).
- Centrar els esforços per definir i potenciar aquelles propostes culturals manresanes que poden tenir més projecció exterior: a nivell nacional la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional i els testimonis locals i propers de l'època medieval¹⁸. A nivell de la Catalunya central la programació del Kursaal i el Museu de la Tècnica, el Museu Comarcal de Manresa i el Museu de Geologia Valentí Masachs. A nivell comarcal la Biblioteca i la sala d'exposicions del Casino, el Conservatori de Música i pràcticament tot el conjunt de la programació cultural.
- Millorar la coordinació del calendari d'accions culturals amb el conjunt dels municipis del Bages.
- Ampliar l'escala territorial en la comunicació de la cultura, amb nous instruments que permetin arribar amb naturalitat a un conjunt extens de la població catalana, en funció de l'abast de cada proposta.

¹⁸ La Seu, el carrer del Balç, amb el seu centre d'interpretació, la sèquia, complexos patrimonials de la comarca, com el castell de Cardona o el Monestir de Sant Benet, a Sant Fruitós, etc.

Agents implicats

- L'Ajuntament ha d'impulsar la nova estructuració de la ciutat entre les quatre demarcacions territorials mitjançant un sistema d'equipaments que l'articulin i li donin servei, i que s'incorpori al Pla d'Equipaments de Manresa. També ha d'encapçalar el procés per enfortir i consolidar el paper de la ciutat superant els límits administratius. És el conjunt de tota l'estructura municipal el que ha de tenir el seu rol en aquesta mesura.
- Les entitats culturals (i les no culturals també) han d'eixamplar el seu àmbit d'actuació, si ja no ho fan ara en algunes de les seves actuacions: han de veure, almenys, la comarca i, si pot ser, el conjunt del país com a espai per desenvolupar les seves propostes, obrir contactes amb el teixit cultural existent al territori, tot fent col·laboracions de difusió local. Per aquest motiu cal crear xarxa de relació amb altres centres i amb altres àrees d'activitat, incloent tota mena d'entitats o iniciatives col·lectives, integrant-se en federacions, xarxes i circuits, fent-hi difusió, obrint-se a nous públics, etc.
- La iniciativa privada ha de poder veure Manresa com un centre des del qual actuar sobre el territori. Les iniciatives i ajuts institucionals poden contribuir-hi. En aquest sentit se'ls pot delegar alguns serveis, estimular la generació de nous serveis i activitats, contractar-ne, fer-ne difusió, incloure'ls en la comunicació municipal, etc.

Eix estratègic A2

La cultura per a la cohesió social en una ciutat canviant

Justificació

Manresa està vivint uns canvis importants de configuració de la seva societat. Aquesta ciutat diversa requereix de nous enfocaments a l'hora de pensar l'acció pública. No es tracta tant de fer més coses sinó de fer-les diferents, pensant que hi ha molta gent que ha vingut d'altres ciutats properes o de països més llunyans però que tots han optat per fer de Manresa el seu espai de residència. La ciutat ha de saber contemplar aquesta nova realitat i fer de la cultura el vehicle d'integració en una societat que es va construint, dia a dia, entre totes i tots. Es tracta més d'una actitud que d'una acció. Cal contemplar la situació en tots els seus vessants, preveure com actuar en situacions habituals, facilitar les dinàmiques naturals d'encontre i intercanvi, buscar aquells equipaments, programes i espais faciliti més la relació i definir algunes activitats que n'acceleri el procés. La cultura pot jugar un paper integrador i cohesionador si se sap treballar, donat que les persones d'altres latituds poden aportar la seva riquesa i el seu potencial i no només ser vistes com a receptores passives d'allò que se'ls pugui oferir.

Objectius

- Enfortir i accelerar els processos naturals d'intercanvi entre les persones i les comunitats en el si de la societat manresana.
- Incrementar el nombre i la diversitat de les persones que integren les entitats culturals manresanes.
- Augmentar el nombre i la diversitat de les persones que participen en el conjunt dels serveis, programes i activitats culturals de la ciutat.
- Aconseguir la participació activa de la nova ciutadania en les dinàmiques socials i culturals de la ciutat (entitats, Consell Municipal de Cultura, altres plans estratègics, etc.)

Projectes estratègics

A Manresa, la cultura ens uneix

En el marc de la revisió del Pla d'Immigració, caldrà crear un nou programa transversal entre diferents agents (públics i associatius), diversos sectors culturals, totes les àrees de treball municipals (cultura, immigració, educació, joventut, benestar social, dona, gent gran, esports, normalització lingüística, participació, etc.) per tal de millorar la interrelació entre la població local i la vinguda d'altres indrets, ja sigui catalana o estrangera. Serà important fer atenció a la participació de les dones, especialment les immigrants, en aquest programa.

El conjunt de les activitats d'intercanvi cultural haurien de realitzar-se en els barris i també en espais centrals de la política social i cultural, tant per realçar la seva

importància com per apropar els nous residents als espais naturals de les accions culturals.

Programes i accions

- Potenciar els moments i espais de trobada i relació, en el conjunt dels equipaments i programes culturals. Tots els quals buscaran què poden aportar a l'encontre entre persones i comunitats. I seran avaluats pels seus resultats.
- Crear accions de coneixement, intercanvi i relació entre les persones i les cultures que ajudin a trencar barreres, fer caure tòpics, apropar-se als altres, facilitar els encontres, etc. Es proposa afavorir les fires o mostres d'entitats, jornades de portes obertes, festes d'intercanvi cultural, jocs i esports com a espai d'encontre, etc.
- Enfortir el paper que té la biblioteca com a primer equipament cultural que acostuma a visitar la persona que s'instal·la a Manresa.
- Enfortir el paper de les festes populars com a espais de relació i trobada. Són moments especialment indicats per bastir programes on tothom comparteixi l'experiència d'una ciutat diversa però amb un fons comú.
- Enfortir la presència d'intervencions culturals al carrer o a l'aire lliure que faciliti l'accés i la interrelació entre persones molt diferents. En aquest sentit, les accions escèniques (teatre, circ i dansa) o musicals són les més indicades, tot i que també es pot pensar en la lectura pública, arts visuals, accions per difondre el patrimoni o els jocs a l'aire lliure.
- Incorporar, de manera natural, la presència de creadors d'altres comunitats culturals a les programacions habituals: música, teatre, dansa, circ, cinema, conferències, exposicions, etc.
- Apropar el patrimoni dels espais quotidians als ciutadans: difondre el coneixement del patrimoni del barri i la ciutat per tal de reforçar el sentiment de pertinença.
- Contemplar la llengua catalana com a vehicle de cohesió social, en el seu ús quotidià, en la comunicació, en les relacions, en les activitats, etc.
- Seguir fent present la cultura en el Projecte Educatiu de Ciutat.
- Contemplar la igualtat de gènere com un element bàsic per a la cohesió social i tenir-ho present en la programació d'activitats, promovent una discriminació positiva de la dona en el àmbits on està més absent.

Agents implicats

- Tota la societat està cridada a participar en aquest procés d'intercanvi i d'integració. L'administració municipal, des del seu rol d'institució de tota la ciutadania, portarà la iniciativa, però inclourà tots els col·lectius locals, tant els més tradicionals i consolidats com les incipients plataformes d'agrupació que els diferents col·lectius van conformant a mida que consoliden i reafirmen la seva residència.

Eix estratègic A3

La creació de nous públics com a repte dels agents culturals

Justificació

A la nostra societat contemporània hi ha un gran nombre de persones que viu pràcticament d'esquena a les dinàmiques culturals que se'ls ofereix a iniciativa dels diferents agents. Es tracta de persones amb hàbits de caire individual, domèstic o lligat a les tecnologies de la informació i la comunicació; o bé acostumades al fet cultural però que acaben d'arribar a Manresa i necessiten situar-se i conèixer tot el potencial de la ciutat; o amb uns hàbits culturals molt diferents pel seu origen i que poden voler mantenir, sense perjudici d'incorporar-ne de nous a mida que s'estreny el vincle amb la societat d'acollida. Finalment, hi ha el grup més nombrós i proper, el d'aquelles persones que tot i haver nascut i viscut a Manresa, han estat allunyades de la seva oferta i riquesa cultural. Els seus hàbits de lleure són uns altres. Sense posar en dubte el dret que té tothom de viure el seu lleure i la seva educació de la manera que hagi triat, des del sector cultural es vol arribar a comunicar amb totes aquestes persones per fer-los veure la riquesa de possibilitats, d'experiències i emocions que la cultura els pot aportar i oferir-los la possibilitat d'incorporar-se a aquells aspectes de la cultura que, en algun moment, els puguin atraure o interessar.

Es parteix del postulat que existeix encara molt desconeixement del fet cultural i de la seva diversitat, de l'existència de prejudicis cap a una cultura vista com avorrida, complexa, elitista, distant o cara. Però la cultura pot aportar a aquestes persones "no usuàries" un enriquiment que fins ara desconeixien, fer-los descobrir i desenvolupar la seva pròpia potencialitat com a agents culturals actius.

Objectius

- Millorar la percepció que molts col·lectius ciutadans tenen de la cultura, les seves accions i els seus agents.
- Incrementar de manera lenta però constant el nombre de persones que participen del fet cultural col·lectiu, basat aquest, sobretot en les activitats de difusió i mostra cultural: exposicions, concerts, obres de teatre, espectacles de dansa, usos de la biblioteca, visita a espais patrimonials, etc.
- Incrementar sensiblement l'interès per la formació artística, tant la que té un caràcter més formal (Conservatori de música, Aula de Teatre, Escola d'Art així com altres escoles privades) com la que té un caràcter més lúdic (tallers, centres culturals, etc.), sobretot per la seva capacitat d'atracció d'un públic poc iniciat.
- Incrementar sensiblement les pràctiques creatives amateurs de la cultura.
- Reforçar, a les escoles, aspectes pedagògics sobre el fet cultural.

Projecte estratègic prioritari

Increment dels hàbits culturals

Cal adoptar entre els agents culturals manresans una nova actitud a l'hora de programar. Caldrà que cadascú es pregunti què pot fer, des del seu lloc de treball, per contribuir a incrementar els públics de la cultura. D'aquesta manera, caldrà programar en espais poc convencionals, apropar la cultura als espais quotidians de molta gent, apostar per la innovació i la qualitat i, sobretot, estructurar ofertes didàctiques i motivadores, no només per als infants, que ajudin les persones a trencar la distància amb la cultura. Aquesta actuació concertada de tots els agents haurà de mantenir-se en el temps perquè la continuïtat, i no l'acte puntual, per molta visibilitat que tingui, és el que genera hàbit. Estratègicament, caldrà treballar aquests aspectes amb líders i entitats dels sectors de població actualment més distants de l'oferta cultural. En alguns casos, caldrà contemplar l'oportunitat de descentralitzar algunes activitats per tal de buscar la proximitat física amb el nou públic. A les memòries anuals de cada programa, servei o equipament caldrà reservar un apartat important per constatar l'acompliment d'aquest objectiu i poder confirmar fins a quin punt s'està incorporant persones a la cultura que fins ara n'havien restat totalment al marge.

Programes i accions

- Fer un estudi de públics de la cultura a Manresa, el Bages i la Catalunya central, que permeti conèixer millor el perfil dels consumidors actuals dels serveis culturals i defineixi estratègies per arribar als nous públics potencials, atenent a aquesta triple corona territorial. Això permetrà millorar la programació en funció de les necessitats, demandes i interessos d'un, cada cop més gran, grup de persones.
- Fer una difusió i unes accions especials invitant a anar a la biblioteca a la gent que encara no la coneix. Perquè sovint és la porta d'entrada i primer contacte amb l'oferta cultural local.
- Reforçar i incrementar la presència d'agents, com escriptors locals i forans, llibreries, editorials, escoles, associacions, persones lectores, estudiants, etc, als programes de foment de la lectura de la biblioteca.
- Fer accions didàctiques i d'interès per als nous públics, més enllà del públic escolar convencional, en el Museu Comarcal de Manresa. Incorporar aquesta voluntat al futur Pla director del Museu.
- Fer un programa de sensibilització i acostament al món de les arts escèniques, més enllà del públic escolar convencional, que inclogui el Kursaal però també els grups de teatre de la ciutat, l'Aula de Teatre, etc.
- Enfortir les polítiques d'espectacles –preus i programació- dirigides a gent gran, a públic jove i iniciar una programació estable al teatre Conservatori enfocada al pur teatre de text.
- Fer un programa de sensibilització envers les arts visuals que contempli els diferents sectors de la societat manresana.

- Incorporar les escoles i instituts als projectes i activitats culturals de proximitat que es realitzen als barris.
- Realitzar més actes culturals al carrer com a espai on la gent pot trobar un primer contacte amb propostes artístiques i del patrimoni que fins ara desconeixia o li semblaven distants.
- Desenvolupar una programació cultural infantil de qualitat (espectacles d'arts escèniques, tallers i visites d'arts visuals, concerts, activitats de descoberta del patrimoni, etc.)
- Estendre i potenciar la "Nit Blanca", un espai per a la col·laboració entre les entitats, sempre en el context d'un programa de nous públics continu al llarg de l'any, de captació de nous públics.
- Potenciar les "Visites a la Manresa Desconeguda".
- Estudiar la política de preus i ofertes de les diferents programacions culturals de la ciutat per estimular el consum cultural.
- Millorar les condicions d'accés a la cultura de les persones amb dificultats físiques o mentals. Cal revisar els espais, la tipologia d'activitats, la comunicació, la predisposició dels professionals, etc.
- Valorar la contribució de les propostes de les associacions per incorporar nous públics a l'hora d'establir acords de col·laboració (subvencions, convenis, altres) entre l'Ajuntament i les entitats.
- Dotar-se d'un sistema d'indicadors que permeti mesurar el creixement quantitatiu i qualitatiu del nou públic en els diferents serveis, programes, equipaments i activitats. Incorporar-los a les memòries anuals.
Potenciar els moments i espais de trobada i relació, en el conjunt dels equipaments i programes culturals. Tots els quals buscaran què poden aportar a l'encontre entre persones i comun

Agents implicats

- Aquesta línia de treball coresponsabilitza tota la societat manresana. L'Ajuntament té la responsabilitat institucional i les associacions han de tendir a assolir un nombre creixent de participants i diversificar tant el perfil de les persones associades, com el de les que gaudeixen de les seves propostes.
- El paper dels ensenyants és fonamental per a la sensibilització del infants en el fet cultural i per la generació de futurs ciutadans creadors i consumidors de cultura.
- Cercar acords amb agents públics i privats, del món associatiu i de l'acadèmic. Per crear conjuntament un "Observatori de la Cultura de Manresa" que, entre altres funcions, elabori un sistema d'indicadors, que permeti als diferents programadors

plantejar-se i avaluar l'objectiu d'incorporar nous públics a la cultura.

- El mateix òrgan pot organitzar periòdicament un seminari que doni eines conceptuals i metodològiques als programadors amb l'objectiu d'incrementar qualitativa i quantitativa els seus públics.

Eix estratègic A4

El desenvolupament dels agents socials, la riquesa de la cultura de Manresa

Justificació

El que acaba fent que una ciutat i, per tant, una societat, tinguin una riquesa cultural que sobresurti és la diversitat i la intensitat amb què els diferents agents socials actuen en el dia a dia. Manresa ha estat tradicionalment una ciutat amb associacions fortes tant pel seu funcionament autònom com per la seva capacitat de gestionar serveis públics. Cal fer tot el possible per mantenir i enfortir aquest fet que ha de ser vist com un signe de salut del sector cultural manresà i de maduresa del conjunt de la seva societat.

Per altra banda, hi ha un teixit empresarial, incipient en alguns casos, sovint sense articular, que aposta per la cultura com a sector de treball. Tot i les dificultats objectives per aconseguir una massa crítica de públic, cal que trobi el suport de les polítiques culturals públiques locals. Les quals en el camí de la normalització del sector cultural, han de tenir l'actitud de saber veure en la diversitat d'agents una riquesa i un potencial, tant per als professionals com per a la ciutadania, receptora dels nous serveis.

Objectius

- Enfortir el sector cultural manresà com a font de riquesa del conjunt de la ciutadania.
- Enfortir la presència i impacte del moviment associatiu manresà.
- Potenciar l'expansió del teixit empresarial en el sector cultural.

Projectes estratègics prioritaris

Nou programa de suport al moviment associatiu cultural manresà

Conscient de la riquesa associativa de Manresa en el sector de la cultura, l'Ajuntament impulsa un nou pla de suport a les entitats. En alguns casos cal anar més enllà de la subvenció com a instrument d'estímul i buscar fórmules més compromeses, continuades i productives. Aquesta nova orientació ha de prioritzar les associacions que fan esforços per obrir-se a la societat, per innovar, per arribar a nous públics, per aprofundir en la cohesió social, etc.

L'impuls de la iniciativa privada

Paral·lelament, cal definir un pla d'actuació envers els agents privats. Cal establir criteris, polítiques de suport i complicitats entre l'Ajuntament i les empreses del sector.

Programes i accions

Moviment associatiu

- Donar un nou impuls al Consell Municipal de Cultura com a òrgan de reflexió, debat i consens per a la política cultural.
- Crear grups sectorials de treball en el si del Consell Municipal de Cultura per abordar sectors o situacions específiques, ja sigui en moments puntuals o de manera continuada.
- Estar especialment atents a la participació de les associacions d'aquells col·lectius que, generalment, n'estan més al marge: joves, gent gran, noves veïnes i nous veïns, etc.
- Redefinir els criteris d'atorgament de subvencions per prioritzar els projectes que estan clarament en la línia d'obrir-se a la societat, innovar, arribar a nous públics, aprofundir en la cohesió social, etc. Simplificar els tràmits de les peticions de subvencions i accelerar la comunicació del seu atorgament. Utilitzar la figura del conveni en aquells casos en què el projecte té una dimensió de ciutat o amb una clara implicació municipal.
- Donar, de forma permanent, assessorament i suport a les entitats en temes jurídics, econòmics, de gestió, de formació, informàtics, etc.
- Crear un banc de dades i recursos, per centralitzar i posar a disposició tots els mitjans, inclosos els locals de les entitats, amb què poden comptar les associacions i informar de tot allò que es programa.
- Mantenir i ampliar el programa de voluntaris culturals amb l'objectiu de promoure el voluntariat i l'associacionisme cultural.

Agents privats

- Dotar la marca "Manresa Cultura" d'una nova dimensió que aprofiti la centralitat geogràfica i l'impuls que té com a ciutat, incentivi la inversió privada, animi les empreses a instal·lar-s'hi i reforci les iniciatives culturals d'àmbit privat.
- Fer de la qualitat i de la presència a la ciutat i la comarca un actiu de la cultura privada a Manresa.
- Fomentar els programes conjunts amb turisme per crear nous fluxos de públics i interessos empresarials.
- Vincular les empreses culturals amb empreses d'oci i entreteniment.
- Fomentar el treball en xarxa per millorar l'eficiència i l'eficàcia.
- Proposar a la Cambra de Comerç la creació d'un grup específic per afavorir el contacte i la col·laboració entre empresaris culturals de la ciutat i la comarca.

Fundacions d'institucions d'estalvi

- Implicar més les entitats financeres en la cultura de la ciutat, tant pel que fa al suport que donen a les iniciatives dels altres agents, com també les que tenen una programació cultural i projectes propis, especialment en el domini de les arts visuals.

Agents implicats

- Una vegada més, aquest eix estratègic depèn de la implicació dels diferents agents en joc.
- L'Ajuntament ha de saber impulsar les iniciatives alienes i crear les oportunitats a nivell local, jugant el seu paper de capital comarcal i, més que mai, de la Catalunya central. Ha de compartir la importància que representa l'existència d'un teixit associatiu i empresarial abocats a la cultura i ser curós a l'hora de relacionar-s'hi. El seu suport és important, a vegades imprescindible, pels altres agents.
- Les associacions centrades en la cultura han de fer valer la seva responsabilitat de cara a la ciutadania, obrir-se a noves àrees d'acció, nous públics destinataris, noves dinàmiques socials, renovar discursos i formats, etc.
- El teixit empresarial de caire cultural ha de fer una aposta sostenible i ambiciosa en el futur. Ha de buscar suport, però no dependència en l'administració pública.
- El sector empresarial general de la ciutat està cridat a confiar en els seus agents culturals, a donar-los suport i a patrocinar les seves activitats.
- Els sectors professionals, especialment els vinculats directament a l'estat del benestar, han d'implicar-se en un sector –el cultural– que també és font de benestar i qualitat de vida.
- Caixa Manresa i altres fundacions d'institucions d'estalvi tenen una responsabilitat sobre el territori que han de desenvolupar a fons. La societat espera un retorn d'una part dels seus fons socials a favor de la cultura.

Eix estratègic A5

Comunicar la cultura, el repte dels nous públics

Justificació

Tots els agents coincideixen en una doble afirmació. El sector cultural, en general, comunica poc i malament, i és aquest un dels aspectes que s'ha de millorar més per part del conjunt dels agents culturals de Manresa. La comunicació ha de ser vista com el lligam que permet a les institucions o entitats programadores arribar al conjunt de la ciutadania susceptible d'interessar-s'hi. Tothom és molt conscient que hi ha una part important de la població que, per diferents raons, resta totalment al marge de les propostes culturals. Aquest és el repte de tots els agents culturals: arribar a nous públics. I per això cal definir una proposta ambiciosa que, treballant a llarg termini, aconseguixi invertir la tendència actual, tendència aquesta que, si no es modifica, veurà incrementar encara més l'escletxa entre els públics habituals i els no-públics.

Objectius

- Donar a la cultura i al seva oferta de serveis i activitats més visibilitat i presència en el conjunt de la societat manresana.
- Millorar els vincles i els canals de comunicació entre els agents culturals i la ciutadania, en especial aquella part a qui costa més fer arribar el missatge cultural.
- Incrementar el nombre de ciutadanes i ciutadans que participen del fet cultural de manera activa, i s'impliquen en l'organització i la participació en iniciatives i propostes noves o ja existents.
- Incrementar els índexs d'assistència i consum cultural de la ciutat.

Projecte estratègic prioritari

Pla integral de la comunicació de la cultura de Manresa

Ha de contemplar tots els sectors, tots els agents, tots els públics i durant tot l'any. Ha de saber identificar la riquesa cultural de la ciutat i els seus actors, segmentar el públic d'acord amb els seus interessos i possibilitats i definir uns missatges, canals i formats adequats per a cada cas. Ha de buscar una ampliació dels públics i, per tant, dels llenguatges, les dinàmiques, els formats, etc.

Programes i accions

- Fer un estudi de l'impacte actual de les estratègies de comunicació entre la ciutadania de Manresa, el Bages i la Catalunya central.

- Actualitzar el directori de què disposa l'Ajuntament d'adreces postals i electròniques de persones i entitats interessades en la cultura. Fer-ne un instrument de comunicació dinàmic, complet, agrupat per interessos i sectors.
- Millorar la pàgina web municipal en tot allò que faci referència a la cultura, i valorar la idoneïtat d'una web nova sobre cultura.
- Millorar l'Apuntador o crear una agenda específicament cultural. Fer-ne una edició digital que guanyi immediatesa i estudiar fer-la arribar a tota la comarca.
- Fer trameses postals compartides entre agents per comunicar llurs activitats.
- Incrementar i aprofitar millor les cartelleres existents a la ciutat, la qual cosa permetria fer més visible l'oferta cultural al carrer.
- Fer una campanya directa adreçada a persones i col·lectius que es vol incorporar, poc a poc, a la cultura.
- Treballar l'especialització en comunicació dins la Regidoria de Cultura que vagi més enllà del tractament dels mitjans convencionals. Ha de ser una activitat més propera a la sensibilització-educació que al periodisme.
- Buscar patrocinadors per a la comunicació.
- Distribuir la informació sobre serveis, programes i equipaments culturals a llocs on es pugui tenir accés a nous públics (autobusos, estació d'autobusos, RENFE, Ferrocarrils Catalans, mercats, Escola d'Adults, CAP, supermercats, etc.)

Agents implicats

- L'Ajuntament hauria de ser el principal impulsor del nou Pla de Comunicació de la Cultura de Manresa. Hauria de fer-ho directament des de la Regidoria de Cultura. És la manera de garantir que es dóna importància al sector cultural i que ultrapassa els mitjans convencionals (nota i roda de premsa, anuncis als diaris, agenda, cartelleria i fulletons) que solen arribar als públics de sempre.
- Les entitats han de fer un esforç per programar amb l'antelació suficient per assegurar una bona comunicació, i no haver de córrer a última hora, cosa que limita el potencial de les activitats proposades.
- Els mitjans de comunicació han d'assumir el seu paper d'agents promotors de la cultura, i anar més enllà de la seva funció difusora de les activitats dels altres agents.
- El sector privat cultural ha de veure en el nou Pla de Comunicació de la Cultura de Manresa una oportunitat per promoure les seves activitats.

12 B. Àmbit dels sectors de la cultura

Eix estratègic B1

Els serveis culturals, una aposta de futur

Justificació

La cultura té, en els seus sectors d'actuació la materialització de totes les seves voluntats, capacitats i possibilitats. En la mesura que aquests sectors, molt diversos entre ells, tinguin una presència sòlida i activa en la societat manresana, es podrà dir que el conjunt de la cultura està contribuint a fer de la ciutat un espai ric en percepcions, experiències i vivències. A més, es podrà assolir més fàcilment els objectius de cohesió social, projecció exterior i d'enriquiment personal i col·lectiu.

Cada sector de la cultura viu, lògicament, realitats diferents que porten a planificar intervencions adequades a cada situació. En tot cas sempre cal fer-se unes preguntes compartides pels sectors mitjançant les quals cada un haurà d'apostar pel foment de la creació, de la formació o de la difusió; per la seva capacitat d'arribar als diferents grups socials i d'edat, als territoris de la ciutat i més enllà, etc.

En clau interior, Manresa s'ha de plantejar presentar a la seva ciutadania una oferta bàsica d'interès en tots els sectors de les arts, el patrimoni i la cultura tradicional i popular. Ningú no n'ha de quedar exclòs. Més enllà, la ciutat ha d'optar per despuntar en algun sector que li doni visibilitat exterior. I aquí sí que cal prioritzar.

Objectius compartits

- Garantir el ple desenvolupament de les afeccions de consum cultural de la població en tots els sectors bàsics de la cultura.
- Garantir serveis de formació bàsica de les arts, el patrimoni i la cultura tradicional i popular a tota la població que ho desitgi.
- Consolidar la formació especialitzada en alguns sectors de referència: teatre, música i arts visuals.
- Posicionar la ciutat en el mapa cultural de Catalunya mitjançant determinades accions destacades.

Programes i accions de tipus general

En general, les polítiques culturals han d'incorporar aquells elements que conformen els programes transversals i dissenyar, si s'escau, projectes i actuacions específiques en col·laboració amb les corresponents regidories i amb les associacions ciutadanes. Sovint, cal que es faci amb una voluntat de discriminació positiva, pensant en els col·lectius amb

major risc d'exclusió i/o discriminació, singularment, els joves, la gent gran, les persones immigrades o les dones.

Aquestes actuacions han d'orientar-se cap al foment de la participació i de l'associacionisme, el suport a la creació i l'expressió artística i cultural d'aquestes persones, i facilitar-ne la difusió i, en general, trencar les barreres socials que encara dificulten la igualtat d'oportunitats que pateixen aquests col·lectius. Òbviament, no correspon a un Pla de Cultura el desenvolupament i la concreció de cadascun d'aquests programes, que generalment compten amb el seu corresponent planejament estratègic, però s'ha procurat incorporar-ne els objectius i accions més significatius en cadascun dels àmbits que concreten aquest pla.

Creació i producció

- Oferir espais adequats perquè les i els creadors, sobretot joves, puguin experimentar, produir i exposar. Aquest espais han d'estar suficientment dotats de recursos, ser específics en el seu sector i estar adreçats a qui els necessita, però sobretot han de tenir un projecte d'ús ben definit.
- Incrementar el suport a les persones, principalment joves, que volen fer el pas a la professionalització, acompanyar-les en la recerca de finançament, ampliar el concepte del que s'entén per cultura i incentivar la creació artística vinculada a noves tendències, de caràcter experimental, multidisciplinar i tecnològica a través de nous formats i nous mitjans.
- Basar el suport a la creació en accions directes a partir d'espais, oportunitats de mostra, contractació o compra d'obra, etc. i no només a nivell de premis, tot i que la definició final de l'actuació pot dependre de cada sector.

Formació

- Vetllar especialment pel manteniment d'una oferta formativa orientada a les arts i el patrimoni, tant a nivell amateur com, sobretot, a un nivell més exigent i amb vocació de professionalització.
- Promoure la formació i perfeccionament professional, per fer possible l'ampliació de coneixements en tots els àmbits de les arts i el pensament contemporani, i cercar recursos econòmics per als creadors que participin en cursos, tallers, col·loquis i, especialment, en estades a d'intercanvi.

Difusió

- Definir un funcionament en xarxa i coordinat entre tots els serveis, programes i equipaments culturals tant de l'Ajuntament com de la Generalitat, les entitats i els agents privats que vulguin afegir-s'hi.
- Facilitar el circuit envers la producció i la difusió d'obres. Fer que també les obres de la gent que comença, s'exposin en espais dignes i emblemàtics de la ciutat.

- Ajudar a crear circuits comarcals, perquè les obres i creacions es visualitzin a aquest nivell i més enllà. Millorar la informació, difusió i gestió del funcionament dels circuits i ajuts a la programació estable per als agents i entitats culturals manresans. Això facilitaria la professionalització de la gent que vol fer aquest pas.
- Connectar-se a l'Anella Cultural de Catalunya, que, a partir d'un ús intensiu de les noves possibilitats que ofereix l'Internet de segona generació i a través de la xarxa de fibra òptica, esdevé un nou instrument de difusió i intercanvi cultural i facilita la innovació de formats.
- Ser particularment curosos amb els públics joves, els de gent gran, etc. a l'hora de programar, facilitant el contacte intergeneracional i promovent la igualtat de gènere.

Agents

- Establir i mantenir relacions amb altres regidories de cultura de la comarca i d'altres municipis i consells comarcals de la Catalunya central, per a la coordinació de les polítiques, les accions, l'establiment de circuits, l'intercanvi de propostes, l'optimització de la difusió, etc.
- La universitat juga un paper de primer ordre en el desenvolupament de la societat del coneixement, en la qual la cultura actua com a generadora de creativitat i innovació i alhora com a producte i valor.

Eix estratègic B2

Les arts escèniques

Projecte estratègic prioritari

El Teatre Conservatori, espai d'assaig i producció escènica

Un cop el Teatre Kursaal ha assolit un nivell de reconeixement en el sector teatral local, comarcal i nacional, cal apostar per fer un segon pas orientat al sorgiment de noves propostes; prioritzar la creació, l'assaig, la producció i la formació en les arts escèniques de Manresa. El Teatre Conservatori i la seva sala Sant Domènec, juntament amb la sala petita del Kursaal, han d'esdevenir, a més d'uns espais de difusió, uns espais de creació, assaig, producció, formació, etc.

Programes i accions

Creació i producció

- Fomentar les creacions locals amb aportacions, quan calgui, d'experts forans, que enriqueixin el treball i contribueixin amb noves visions i coneixements. Destacar aquestes creacions amb estrenes en moments puntuals de l'any.
- Definir una política de suport per a projectes de creació. Suport que pot anar lligat a premis d'arts escèniques. La producció local hauria de poder girar en els circuits escènics habituals i, a la llarga, anar creant escola.
- Arribar a acords amb companyies per a la utilització dels espais escènics pel desenvolupament de projectes artístics.
- Generar un espai presencial i un altre de virtual que afavoreixin l'encontre entre gent del sector en una xarxa de creadors de Manresa.
- En el marc del programa de la Xarxa de Ciutats Amigues del Circ, fomentar el circ com a espectacle escènic pel seu gran potencial d'expressió, inclusió, atracció de nous públics i repercussió mediàtica.

Formació

- Enfortir l'Aula de Teatre, millorant-ne la qualitat i fent-la créixer amb noves disciplines, amb nous cursos especialitzats, buscant nous públics, vinculant-la més a la creació i la difusió i projectant-la més a l'exterior.
- Establir acords amb l'Institut del Teatre de Terrassa i de Barcelona per realitzar cursos o sessions de Master class amb professors especialitzats.
- Incrementar l'oferta formativa per a infants i adolescents de la ciutat.

- Realitzar activitats de promoció i iniciació al teatre i a la dansa de tipus descentralitzat i lúdic en certs casos, en escoles, centres cívics, entitats, etc.

Difusió

- Mantenir la programació del Kursaal com un referent de qualitat, interès i actualitat del teatre a Manresa, el Bages i Catalunya.
- Utilitzar l'Auditori de Sant Francesc com a espai polivalent que aculli manifestacions artístiques de diferents disciplines i formats, també per a la difusió de les arts escèniques més alternatives.
- Potenciar les accions teatrals de carrer que permeten atraure un públic al qual generalment costa d'arribar.
- Continuar fent créixer la presència de la dansa en les programacions culturals.
- Vincular més estretament les accions de difusió amb les de creació i formació dins d'una lògica de cadena de processos enllaçats.
- Fomentar el teatre amateur com a espai d'expressió, participació, socialització, creador de vocacions, creador de nous públics, etc.
- Millorar els processos de comunicació, expandir-los territorialment, atrapant l'interès de la gent més propera i buscant arribar als nous públics.

Eix estratègic B3

La cultura tradicional i popular

Projectes estratègics prioritaris

La Casa de la Cultura Popular

Creació d'un espai dedicat a la cultura popular en el qual es situen totes les entitats vinculades a la cultura popular i la imatgeria festiva que ho desitgin. Es tractaria d'un equipament amb un funcionament propi d'hotel d'entitats en el qual les diferents associacions hi poguessin tenir la seva seu (Colla Castellera Tirallongues, Grups Sardanistes, Esbarts, Geganters i Grallers, Diables, Tabalers, Xàldiga, etc.). Paral·lelament, hauria de disposar d'espais complementaris (per a assaigs, tallers, etc.), d'espais socials (sala d'actes, cafeteria, sala de premsa, sala de lectura i documentació), a més a més de magatzems.

L'espai on és previst situar-la és a l'edifici del Segre, al carrer Lluçà. Un espai que també podrà acollir altres activitats de caràcter associatiu i festiu.

La Fira i La Fundació Mediterrània

Manresa, a més de celebrar anualment la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, és la seu de la Fundació que la gestiona i organitza, i que té vocació d'estendre el seu camp d'actuació més enllà del propi esdeveniment de la Fira. Organitza activitats al llarg de l'any d'un abast i una visió nacionals. Manresa ha d'aprofitar aquest important actiu cultural per generar sinergies amb les manifestacions de la seva pròpia tradició, per esdevenir un referent innovador a escala nacional en la cultura popular i tradicional.

Programes i accions

- Fomentar les accions de divulgació de la cultura popular i tradicional i de la imatgeria local. Aprofitar les noves tecnologies per donar a conèixer la cultura tradicional i popular i les activitats de les entitats locals, per afavorir-ne el coneixement i la incorporació de noves persones associades.
- Donar a conèixer la cultura popular als col·lectius de persones immigrades que viuen a la nostra ciutat i afavorir, en general, l'intercanvi.
- Mantenir i enfortir la Festa Major i la Fira de l'Aixada com a referents de la cultura tradicional i popular de Manresa. La Fira Mediterrània, al novembre, completa el calendari de grans esdeveniments relacionats amb la cultura popular.
- Promoure, encara més, la participació ciutadana i la implicació de les entitats en el programa de la Festa Major, amb la incorporació de noves propostes.
- Millorar les Festes de la Llum, introduint-hi noves activitats, sobretot pel públic infantil i juvenil.

- Potenciar el treball transversal entre les regidories de Cultura i Educació per promoure el coneixement de la cultura popular entre els infants, en coordinació amb les escoles. Realitzar propostes pedagògiques i facilitar la tasca de les escoles per ensenyar la història local.
- Donar suport a la formació musical dels instruments tradicionals i a la seva difusió.
- Potenciar el coneixement, la coordinació i el treball transversal entre les entitats locals que treballen el tema de la cultura popular i tradicional.
- Vincular les polítiques sobre el patrimoni i el turisme amb les accions de cultura tradicional i popular.
- Realitzar accions per incrementar nous públics, tant locals com comarcals, que assisteixin a les activitats de cultura popular.
- Integrar la gastronomia en l'oferta de cultura popular.
- Ampliar els camps de recerca i difusió entorn de la cultura popular en camps com els antics oficis, tradicions lligades al calendari, etc.

Eix estratègic B4

El patrimoni i la memòria

Projecte estratègic prioritari

La ciutat-museu

Manresa ha d'articular la xarxa d'institucions de custòdia del patrimoni de la ciutat –arxius, museus, espais museïtzats i centres d'interpretació-, i millorar-ne els seus equips professionals i les seves infraestructures. Això significaria guanyar eficàcia en la seva tasca de recerca, preservació i difusió del patrimoni i visualització de cara a la ciutadania, en el marc del concepte de la "ciutat-museu". D'aquesta manera, el patrimoni esdevindrà definitivament un instrument de dignificació de la imatge de la ciutat, de promoció del sentit de pertinença i identitat i, en definitiva, de cohesió social i de millora de la qualitat de vida.

Programes i accions

Preservació-investigació

- Fer del Catàleg i Pla Especial del patrimoni arquitectònic, arqueològic, paleontològic i geològic de Manresa un instrument per a la protecció i la gestió del patrimoni de la ciutat i fer-ne difusió des de la web municipal.
- Fer que abans de qualsevol actuació arquitectònico-urbanística en sectors de pretès valor arqueològic, com el centre històric i en edificis protegits pel Catàleg del patrimoni, hi intervingui un/a arqueòleg/loga.
- Crear una línia d'ajuts a les actuacions de preservació, recerca i rehabilitació del patrimoni de la ciutat.
- Facilitar la preservació i, sempre que sigui possible, reutilització d'elements d'interès patrimonial provinents d'edificis que s'hagin d'enderrocar o rehabilitar (béns mobles i elements constructius o decoratius d'especial interès per a la ciutat).
- Conservar la Fàbrica Nova i els Panyos com a dos exemples emblemàtics de fàbriques de tipus i d'èpoques diferents. La comparació de totes dues fa de Manresa un cas singular en l'àmbit del patrimoni industrial.
- Utilitzar la Inspecció Tècnica dels Edificis per detectar elements de patrimoni i ajudar a garantir-ne la seva preservació.
- Crear una finestra d'informació del patrimoni (en oficines ja existents i amb accés virtual) destinada a oferir informació, assessorament, serveis i ajuts, tant per recollir informació i denúncies relatives a la conservació del patrimoni de la ciutat, com per recollir l'opinió de la ciutadania sobre el patrimoni de Manresa.

- Promoure la recerca històrica mitjançant encàrrecs, beques, premis i altres.

Enfortir la interlocució i la col·laboració amb les entitats que treballen en la preservació i difusió del patrimoni, tant material com immaterial, i donar-los suport.

- Disposar de protocols d'actuació coordinada i transversal entre els serveis de cultura i d'urbanisme per al control de les actuacions públiques i privades en temes d'urbanisme i patrimoni.
- Millorar la informació entre l'administració i els ciutadans a l'entorn de les actuacions que es duen a terme per a la preservació del patrimoni.

Institucions de salvaguarda del patrimoni

- Articular la xarxa de museus i arxius de la ciutat i crear-ne un òrgan de coordinació.
- Potenciar el Museu Comarcal de Manresa com a eix dinamitzador de la difusió del patrimoni de Manresa: revisar el Pla Director de l'edifici, procedir a la renovació total de la museografia del museu, per tal que permeti actualitzar el discurs amb una aposta singular i atractiva, i dinamitzar les actuacions del museu per aconseguir-ne el màxim ressò social.
- Crear el Centre d'Interpretació del Carrer del Balç i integrar aquest nou equipament en la xarxa d'equipaments patrimonials de la ciutat i fer-lo conèixer a tots els públics, tant de la ciutat com de fora.
- Potenciar la presència del Museu de la Tècnica de Manresa-MTM en el marc de la ciutat i la comarca i de la xarxa del MNACTEC. Articular tots els elements del patrimoni preindustrial i industrial de la ciutat (la seva preservació, recerca i comunicació) entorn del MTM. Iniciar projectes de recuperació d'objectes i de la memòria històrica entorn del treball tèxtil, en col·laboració amb altres institucions de Catalunya i d'arreu. Aprofitar més la capacitat que té com a espai de difusió cultural, gràcies a la seva tercera sala disponible per a aquests efectes. Reforçar el seu potencial educador i turístic.
- Dotar el Parc de la Sèquia d'un òrgan de gestió, amb entitat jurídica, que englobi el Canal de la Sèquia, el Centre de Visitants del Parc de l'Agulla, Can Font i el MTM. Fer una recerca detallada de la sèquia de Manresa: els elements que en formen part, la cronologia dels diferents ramals, propostes de conservació, etc.. Millorar la senyalització de la informació patrimonial al llarg de la sèquia i potenciar-la per a la ciutat i de portes enfora.
- Promoure la renovació del Museu de la Seu a partir d'un canvi d'ubicació que el faci molt més accessible i una remodelació total de l'exposició. Incorporar-lo plenament a la xarxa d'equipaments culturals de la ciutat.
- Consolidar el Museu de Geologia Valentí Masachs, dependent de la UPC, i acompanyar els seus gestors de tots els tràmits necessaris per tal de reforçar la seva presència a la xarxa del Museu Nacional d'Història Natural. Consolidar les noves propostes didàctiques entorn de l'observació de materials geològics al carrer (itineraris, projecte

Jardí de roques,...).

- Millorar els serveis de l'Arxiu Comarcal del Bages, arribant a acords amb el Departament de Cultura per ampliar l'equip humà amb personal tècnic, preveient un nou espai per a la conservació de la documentació en previsió del creixement de l'arxiu a mig termini, dotant-lo de més mitjans tècnics, creant una secció dedicada a la memòria oral. I elaborar, finalment, un programa de dinamització de les activitats de l'arxiu per fer-lo més present en l'àmbit ciutadà.
- Adequar i senyalitzar els diferents espais d'interès patrimonial de la ciutat i articular-los amb la xarxa d'equipaments de salvaguarda del patrimoni.
- Millorar la col·laboració amb altres entitats com la Fundació Mestres Cabanes o la Fundació Ars Garriga Mir.

Recuperació de la memòria històrica i coneixements tradicionals

- Incorporar al museu un espai d'interpretació de la memòria històrica i articular-lo a un itinerari pels indrets simbòlics dels fets de la Guerra Civil i el primer franquisme a Manresa.
- Fer accions de recuperació de la memòria oral a l'entorn de fets polítics i socials, coneixements tècnics i d'oficis i vivències personals i fer-ne un registre per posar-lo al servei dels investigadors.
- Donar suport al premi Jacint Carrió.
- Recolzar i promoure la tasca de les entitats, associacions i grups de recerca històrica locals que, de manera voluntària, investiguen sobre la memòria de Manresa, i afavorir la coordinació, l'intercanvi i el debat per a orientar les propostes d'actuació.

Difusió

- Difondre entre la ciutadania el patrimoni de la ciutat de Manresa a partir de la comunicació del coneixement que se'n té i la valoració dels diferents elements que el componen. Consolidar el treball transversal amb altres àrees de l'ajuntament (Jovenut, Dona, Educació, Turisme, Gent gran, Immigració, Participació ciutadana,...) per tal de difondre el patrimoni a tots els segments de la població.
- Crear una imatge pròpia, singular i atractiva, que identifiqui el patrimoni de la ciutat, i defineixi una senyalització direccional i informativa dels diferents elements del patrimoni de Manresa i dels seus itineraris.
- Crear una línia de publicacions (fulletons, opuscles, llibres,...) del patrimoni de Manresa.
- Crear un programa d'activitats de dinamització del patrimoni per donar-lo a conèixer al públic fidel i per apropar-lo a nous públics i al no-públic. En aquest sentit, tindran especial interès les actuacions en elements patrimonials que es facin en espais d'alta concurrència de públic normalment no interessat en temes culturals.

- Consolidar les Jornades Europees del Patrimoni com el moment destinat al patrimoni en el calendari local, amb la implicació de totes les institucions i equipaments vinculats al patrimoni de la ciutat.
- Potenciar el coneixement del patrimoni natural i cultural mitjançant la valoració i recuperació del patrimoni del riu Cardener i de la riera de Rajadell, a partir de la creació i adequació d'uns itineraris.
- Crear diferents itineraris entorn del patrimoni industrial de la ciutat amb el punt de partida al MTM (per exemple itineraris entorn dels obradors cintaires, a les farineres, a les instal·lacions elèctriques, a les infraestructures ferroviàries, al llarg del Cardener,...).
- Museïtzar espais patrimonials ja recuperats (o en procés de recuperació), instal·lant-hi plafons explicatius.
- Crear un centre d'interpretació, a la Fàbrica Nova, del treball de les dones a les fàbriques tèxtils i de la vaga del 1946, protagonitzada per dones, considerada com la primera gran vaga a l'estat espanyol durant el franquisme.
- Crear un nou espai museïtzat on s'expliqui la societat manresana del modernisme i el noucentisme: societat i política fins a les Bases de Manresa.
- Fer que els plànols-guia editats, tant els de tipus ciutadà, com turístic, incorporin informació sobre aquells elements patrimonials més emblemàtics de la ciutat.

Eix estratègic B5

La música

Projecte estratègic prioritari

La La Casa de la Música

Manresa ha d'acollir una proposta dins del model de Cases de la Música que ha permès treballar a fons la promoció, difusió, formació i creació en el sector de la música popular. El fet que la idea ja estigui en marxa, fa que sigui un projecte perfectament viable i arribi a ser un referent per a la música a la ciutat, la comarca i la Catalunya central. La seva gestió haurà de contemplar la participació dels agents socials i privats, impulsors de la proposta.

Programes i accions

Creació i producció

- Oferir bucs d'assaig pensats per a grups amateurs i professionals que responguin a la demanda existent.
- Consolidar la creació de la Casa de la Música amb un conveni entre l'agent impulsor i l'Ajuntament, que permeti desenvolupar la creació, la producció (amb espais d'assaig), l'educació-sensibilització i la difusió; i que incorpori programes per a la cohesió social.
- Proposar la creació, en el marc de la Fundació Mediterrània, d'una orquestra o formació musical que incorpori un repertori de les diferents cultures dels països de la Mediterrània i que promogui l'intercanvi i la recerca.

Formació

- Impulsar l'Orquestra de Cambra del Conservatori de Música de Manresa per tal que permeti als alumnes progressar i mostrar a la ciutat l'activitat del centre. Una de les produccions anuals de l'orquestra podria estar estretament relacionada amb la Fira Mediterrània.
- Incorporar progressivament l'ensenyament de nous estils musicals a l'oferta educativa del Conservatori Municipal de Música.
- Donar continuïtat a la vinculació de Manresa amb la música tradicional i popular. Més enllà de la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Manresa pot esdevenir una seu de les Aules de Música Tradicional i Popular de la Generalitat, a fi d'incentivar els aprenentatges d'instruments de música tradicional (acordió diatònic, dolçaina, viola de roda, etc.)

Difusió

- Disposar d'un espai per a tot tipus d'activitats i actuacions musicals, diferenciat del del Teatre Kursaal.
- Projectar actuacions de grups mediàtics amb la participació de grups locals com a teloners.
- Dissenyar un circuit de música, amb la identificació de locals on es poden fer actuacions, distribuïts pels diferents barris. Facilitar l'organització d'actuacions de grups amateurs que amplii l'incipient circuit actualment existent, en locals o a les festes dels barris.
- Fer ús d'esglésies per a actuacions musicals (principalment corals).
- Utilitzar l'Auditori de Sant Francesc com a espai polivalent que aculli manifestacions artístiques de diferents disciplines i formats, també per a la difusió de la música.
- Des de la Casa de la Música crear un directori/base de dades virtual que doni a conèixer els grups musicals i aprofitar les oportunitats que ofereixen les noves tecnologies, com la xarxa MySpace.
- Facilitar oportunitats, com l'organització de jornades, cursos o actes similars pensats per impulsar iniciatives de promoció de grups de música de joves. Això els permetrà millorar les oportunitats per demostrar la seva qualitat i créixer, i passar, en alguns casos, de grup amateur a professional.
- Fomentar a la ciutat el coneixement del Premi de Música Ciutat de Manresa, que té un alt nivell de qualitat i un ampli reconeixement en el sector.
- Impulsar accions per a la interacció entre els diferents estils musicals i sectors de la cultura. Potenciar i donar suport a projectes innovadors que impliquin diferents estils o àmbits de la cultura (clàssica-moderna, música-lectura, etc).
- Fomentar el treball en xarxa, la relació i el contacte entre els grups de música existents per facilitar les sinergies del sector.
- Esmerçar-se per aconseguir horaris alternatius de les actuacions, com ara fer concerts a la tarda destinats a joves de 14-16 anys.
- Aprofitar la música com a espai de trobada de diferents cultures. Organitzar activitats musicals que puguin implicar els diferents col·lectius que conviuen a la ciutat i posar-los en contacte .
- Reunir periòdicament els actors del sector musical de la ciutat (Ajuntament, entitats, músics, empreses i altres) amb l'objectiu principal de valorar la situació global del sector i emprendre iniciatives conjuntes, i constituir un espai de debat per a la identificació de necessitats i problemàtiques.

Eix estratègic B6

Les arts visuals

Projecte estratègic prioritari

El Centre d'Art

Fer un projecte de centre dedicat exclusivament a l'art contemporani, obert a les diferents disciplines de les arts visuals, amb una orientació professional i que inclogui espais de creació / producció, de difusió (sales d'exposicions de gran i petit format), i d'intercanvi (residència d'artistes), i també programes pedagògics per a la població. Hauria de ser un centre de referència a l'alçada dels seus equivalents dels altres sectors de la cultura (Kursaal, Museu, Biblioteca del Casino, etc.). En la seva definició el col·lectiu de les arts visuals hi hauria de ser present.

Programes i accions

Creació i producció

- Generar espais on els artistes visuals puguin dedicar-se a la creació, entenent aquests espais no només com a espais edificats, sinó també virtuals, en el temps, en oportunitats de producció....
- Millorar la política de premis per lligar-los millor a la producció, per tal de prestigiar els premis i les persones que els reben. A més hauria d'incloure propostes per desenvolupar obra ja creada.
- Dissenyar i encetar una línia d'exposicions d'artistes locals en els espais expositius de Manresa.

Formació

- Enfortir el projecte de l'Escola d'Art per a les persones que vulguin una formació exigent i de qualitat.
- Consolidar l'oferta formativa de tallers d'art per a un públic adult i procurar oferir-los, també, a un públic infantil, durant l'any i a l'estiu.
- Ampliar les iniciatives de projectes pedagògics per a la sensibilització envers les arts visuals.

Difusió

- Trobar espais per a l'exposició d'artistes amateurs.
- Crear un equip assessor per a la selecció dels artistes que es conviden en el programa d'artistes consolidats de la Sala gran del Centre Cultural el Casino per assegurar

que no sigui una decisió únicament municipal.

- Utilitzar com a espais expositius espais i equipaments públics de tipus divers (CAP, sala d'espera del Conservatori de Música, centres cívics,...).
- Redefinir, a la ciutat de Manresa, el projecte Idensitat de manera que compleixi els objectius d'art social i compartit i sigui més visible, participatiu i viscut a la ciutat (treball amb entitats, ús de l'espai públic, art efímer, treball amb escoles, joves, gent gran, població nouvinguda...).
- Crear un programa de visites guiades als tallers d'artistes de la ciutat, per exemple en el marc de la Festa Major o de les Festes de la Llum, per tal que els ciutadans puguin conèixer com treballen i quins artistes locals hi ha a Manresa.

Agents i ciutat

- Potenciar l'entorn del Conservatori de Música i la Plaça Gispert, on hi ha el Cercle Artístic. Potenciar també altres equipaments i espais en desús, com l'Auditori Sant Francesc, altres zones com el sector Vallfonollosa i l'entorn del carrer del Balç, com a zona d'especial presència artística i artesanal. Dur a terme una política d'impuls per convertir locals buits en tallers d'artistes, de lloguer econòmic, crear una mena de "carrer dels artistes" i enfortir el caràcter cultural d'aquesta zona de la ciutat. Oferir bucs d'assaig pensats per a grups amateurs i professionals que responguin a la demanda existent.

Eix estratègic B7

El sector audiovisual

Projecte estratègic prioritari

Manresa, ciutat de cinema

Manresa té una realitat i un potencial en les seves múltiples propostes de cinema i altres formats del sector audiovisual. La ciutat ha d'apostar per aquest sector pel que comporta de reforç de la creativitat, la difusió i l'experimentació en un àmbit en gran expansió cultural, industrial i econòmica. Per això ha de mantenir i potenciar l'oferta de cinema i documentals d'autor de qualitat establint el Teatre Conservatori com a espai de referència, mantenir el Festival de Cinema Negre de Manresa com a esdeveniment que dóna projecció a la ciutat i desenvolupar i consolidar programes d'innovació i de foment de la creació audiovisual a nivell local.

Programes i accions

Creació

- Potenciar els projectes en marxa, Visuals i Mostra't, nascuts per iniciativa de l'Ajuntament en col·laboració amb diverses entitats, i que ara ja funcionen amb més o menys autonomia

Formació

- Pel que fa a la formació, el centre cívic Selves i Carner té algunes potencialitats com a espai de formació especialitzat en imatge i audiovisual. Actualment, s'hi desenvolupa l'oferta formativa de cinema inclosa en les Aules de Cultura i els Tallers d'Art. També disposa d'aula informàtica, i permetria programar tallers de cinema per a escolars.
- Potenciar el treball amb centres d'ensenyament. L'experiència del D'Mostra't, concurs de minivídeos fets amb mòbil adreçats a adolescents, és una iniciativa interessant. Pensar propostes pluridisciplinars coordinades amb els centres d'ensenyament artístic (música, arts escèniques, ...).

Exhibició

- Definir el Teatre Conservatori com a espai de referència per a l'exhibició del cinema "no comercial", millorant-ne les condicions tècniques.
- Complementàriament a aquest espai "central" per a la programació cinematogràfica "no comercial", també es podria fer una programació més descentralitzada, en espais com casals de barri, centres cívics, locals d'entitats, centres educatius..., i posar-la en relació amb temàtiques diverses. D'aquesta manera es podria arribar a nous públics i optimitzar els recursos, ja que el lloguer de les pel·lícules permet, amb el mateix preu, fer diverses projeccions.

- Donar suport al Festival de Cinema Negre de Manresa, vinculant-lo a la literatura del gènere i procurant que sigui un element de projecció de la ciutat.
- Iniciar una programació de cinema infantil coordinada entre Cineclub i Imagina't.

Eix estratègic B8

Literatura, coneixement i lectura pública

Projectes estratègics prioritaris

Desenvolupar la xarxa local de biblioteques

El creixement de la ciutat i el desplegament del marc normatiu, que preveu per a Manresa una biblioteca central, ja existent, i noves biblioteques locals¹⁹, fan necessària la planificació d'una xarxa de biblioteques situades als nous equipaments de proximitat.

El Pla de Lectura de Manresa

Cal un Pla integral de foment de la lectura que potencii aquest hàbit entre la ciutadania. Seria interessant treballar també a nivell comarcal i integrar-hi tots els agents vinculats amb el sector.

Programes i accions

Creació

- Mantenir el premi Amat i Piniella com el més important dels que hi ha en el sector de la ciutat i buscar vies per donar-li rellevància de país, tot augmentant les activitats de difusió dels actes a l'entorn de la seva concessió. Millorar-ne la dotació econòmica i tot allò que a efectes d'imatge pugui afavorir que tingui una millor posició en l'àmbit de la comunicació. Aconseguir algun patrocinador de comunicació per assegurar una presència en els mitjans de comunicació.
- Promoure els premis literaris existents, implicant les editorials, llibreries i biblioteques en aquest procés.
- Afavorir l'establiment d'una plataforma tipus "denominació d'origen" o marca o segell que aplegui i promogui els autors locals.
- Crear una pàgina web d'autors de la Catalunya central, per facilitar l'accés dels centres d'ensenyament, associacions, clubs de lectura i altres a aquests autors.

Formació

- Ampliar i consolidar l'oferta formativa de tallers d'escriptura amb vocació amateur, inclosos dins del programa formatiu Tallers d'Art.
- Programar accions dirigides a joves en edat escolar, particularment de secundària (tallers d'escriptura, etc.).

¹⁹ A partir del nou Mapa de Lectura Pública del Govern de la Generalitat, aprovat per acord de govern el 15/7/2008, preveu 3 biblioteques locals (de proximitat) a Manresa

Difusió

- Estendre l'experiència dels clubs de lectura i aprofitar-ne totes les potencialitats tant per al foment de la lectura com per engrandir els públics lectors i, a més, per a difondre-hi altres activitats culturals. Aquest increment de clubs ha de ser territorial (Biblioteca del Casino, clubs de jubilats, associacions i altres espais de trobada de persones) i sectorial que permeti l'abordatge de temàtiques molt diverses per interessos diferents. Iniciar clubs temàtics de lectura o d'altres llengües (àrab, francès, italià, anglès) en col·laboració amb l'Escola Oficial d'Idiomes.
- Coordinar l'àmbit d'actuació del programa de clubs de lectura a les comarques centrals: especialment el Bages, el Berguedà i el Solsonès.
- Utilitzar les noves tecnologies per incidir en els clubs de lectura amb plataformes del tipus facebook o blog que puguin acollir trobades de lectors, intercanvi d'informacions, etc.
- Ampliar les experiències de tipus pluridisciplinar que agrupen els diversos actors integrats en l'àmbit de la literatura com és el cas de "Tocats de lletra".
- Donar més visibilitat als actes de promoció del llibre i d'escriptors i escriptores de Manresa i el Bages el dia de Sant Jordi.
- Fer una campanya nadalenca per fomentar que els manresans facin regals literaris, tot promocionant les novetats dels autors, il·lustradors i editorials locals.
- Potenciar el programa de difusió del coneixement i el pensament contemporani per a un públic preparat i exigent, amb la participació de persones de renom, realització de debats ciutadans i l'elaboració de material documental. Aquest programa hauria de fer-se conjuntament entre l'Ajuntament, les entitats i la Universitat.
- Fer un programa específic de divulgació de la cultura científicotècnica que podria anar lligat a l'anterior.
- Incrementar els fons documental de les biblioteques públiques (del Casino i futures biblioteques de proximitat) amb documents en les diverses llengües existents actualment a la ciutat. Ampliar el seu fons amb material que pugui ser d'utilitat per a l'estudi de les dones i sobre les dones.
- Donar a conèixer, a través d'un cicle de xerrades, escriptors consolidats de les diferents cultures que conviuen a Manresa.

Eix estratègic B9

La cultura de la proximitat

Projecte estratègic prioritari

Els nous equipaments de proximitat

Cal definir un horitzó de nous equipaments de proximitat en els quatre grans sectors de la ciutat, que siguin ben dotats i amb uns espais especialitzats per a la cultura i uns altres més diàfans i polifuncionals. Aquests cal que donin més flexibilitat a les possibilitats del centre, amb horaris amplis i flexibles i una gestió mixta entre l'Ajuntament, empreses especialitzades en la gestió i associacions que vulguin implicar-s'hi. Han de ser equipaments amb programació pròpia però alhora han de cedir espais perquè les entitats, artistes, col·lectius informals, empreses, etc. en puguin fer ús.

Programes i accions

- Rehabilitar el Casal de les Escodines com a equipament sociocultural de proximitat, i optimitzar, així, les possibilitats de l'edifici com a contenidor de serveis i hotel d'entitats. Elaborar el futur pla de l'equipament amb la participació de les entitats que hi estan allotjades i definir-ne el model de gestió.
- Treballar per coordinar la programació d'aquests equipaments culturals de proximitat amb la de les entitats del mateix àmbit territorial; tant a nivell de complementarietat en el tipus d'activitat, com en el calendari i els horaris de les activitats, per evitar l'encavallament de l'oferta.
- Incloure en el concepte de proximitat tots els serveis, programes i equipaments culturals públics, privats i associatius que vulguin adherir-s'hi, per tal d'estendre'l a tots els àmbits: biblioteca, teatre, sales d'exposició, etc. Cal que cada projecte defineixi què pot fer en clau de cultura de proximitat. Estendre aquest concepte de treball de proximitat als centres d'ensenyament en horari extraescolar.
- Reorientar la funció veïnal de les sales de lectura d'acord amb els seus usuaris reals (públic infantil) i establir, amb coordinació amb les regidories d'Educació i Serveis Socials, un nou programa d'educació social, per donar suport, a l'hora dels deures, als infants amb poc suport familiar.
- Enfortir el patró de funcionament de propostes suggerides des de la Regidoria de Cultura i a les quals les entitats s'adhereixen, i se'n senten part: actes de la Guerra del Francès, Visuals, Tocats de Lletra, Aules de Cultura, Tallers d'Art...
- Actualització a la web de la Guia d'Entitats de Manresa.
- Elaborar indicadors comuns entre l'Ajuntament i les entitats per tal de valorar amb els mateixos criteris l'èxit o fracàs de les programacions culturals d'ambdós agents culturals.

- Replantejar el programa formatiu “Aules de Cultura i Tallers d’Art” per tal de recollir tota l’oferta formativa en els camps de les arts i les humanitats. Potenciar propostes emmarcades en els diferents sectors culturals (arts escèniques, cultura popular i tradicional, música, arts visuals, sector audiovisual, lectura pública) per tal de reforçar la presència de públic en les propostes culturals de la ciutat.

Agents implicats en el conjunt dels sectors artístics i del patrimoni

- L'Ajuntament, principal impulsor de la cultura a la ciutat, té la responsabilitat de crear les condicions per al desenvolupament de la cultura que generen els agents artístics, associatius i empresarials. A través dels seus serveis centrals i especialitzats, professionals, programes, equipaments i activitats, ha de desenvolupar la majoria de les propostes presentades. Per tal de garantir-ne l'èxit, ha de buscar la complicitat dels agents socials, perquè, a la vegada, són agents promotors i beneficiaris de les polítiques culturals dutes a terme. Una primera col·laboració que ha de saber trobar és la que, de manera transversal, han de desenvolupar les diferents regidories o departaments implicats: cultura, educació, joventut, acció social i altres.
- Els artistes, creadors, investigadors, intel·lectuals, educadors tenen la responsabilitat de bastir propostes necessàries, interessants, de qualitat, creatives, etc. Han de rebre el suport infraestructural i econòmic de les institucions públiques, però no n'han de dependre.
- Les entitats són els agents que més poden fer per implicar i atraure la població, desenvolupar l'hàbit de la participació (però també de les pràctiques culturals amateurs), fomentar la interacció entre les persones associades i amb les d'altres col·lectius, etc.
- Les fundacions han de poder aportar tot el seu potencial, manifestat en els seus estatuts, al desenvolupament de la cultura a Manresa.
- El sector empresarial de Manresa té la responsabilitat de contribuir a generar cultura a partir de les seves aportacions de mecenatge i patrocini. Ha de poder trobar contrapartides beneficioses per a l'empresa però no ha de ser aquest l'únic ni l'últim objectiu de la seva implicació.

13. Crèdits

El Pla d'Acció Cultural és una iniciativa de la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Manresa que compta amb el suport de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, a través del Centre d'Estudis i Recursos Culturals.

L'elaboració d'aquest Pla d'Acció Cultural ha estat possible gràcies a la participació del conjunt de la societat manresana.

Participants a la jornada de debat - 13 de desembre de 2008

Organització:

Esmeralda Albuixech
Alba Camprubí
Mercè Ricarte
Ramon Tardà

Coordinador/es:

Josep Alert
Jordi Bordas
Llorenç Capdevila
Rosa Clarena
Ramon Escalé
Carles Jòdar
Ignasi Muncunill
Valentí Oviedo
Lluís Piqué
Eva Sánchez
Antoni Selvas
Josep Ma. Soler
Raquel Valdenebro

Relator/es:

Miquel Àngel Alfaro
Mercè Argemí
Assumpta Bermúdez
Maria Camp
Yolanda Esteve
Emma Oliveras
Serafi Vallecillos
Francesc Vilà

Participants:

Josep Alert
Antoni Badia
Mercè Bacardit
Laura Bataller
Francesc Bonvehí
Jordi Bordas
Josep Brunet
Eva Bozzo
Dolors Canellas
Rosa Clarena
Llorenç Capdevila
Francesc X. Chaparro
Carles Claret
David Clusellas
Francesc Comas
Ignasi Cuadros
Antoni Daura
Ramon Escalé
Salvador Fanals
Antoni Fernández
Jordi Figueres
Pere Fons

Roger Font
Àngels Fusté
Felip Freixenet
Gal·la Garcia
Pere Garcia
Oriol Garriga
Angel Gianfrancesco
Angela Güell
Esperança Holgado
Marina Hosta
Carles Jòdar
Teresa Lizaga
Santiago Luna
Toni Massana
Paloma Masnou
Luciano Martínez
Anna Martí
Francesc Mestres
Xavier Mestres
Quim Moya
Ignasi Muncunill
Roser Oduber
Valenti Oviedo

Ivan Padilla
Albert Palomar
Conxita Parcerisas
Roser Parcerisas
Agustí Perramon
Ignasi Perramon
Lluís Piqué
Jaume Puig i Ibañez
Jaume Puig i Bou
Ignasi Quadros
Manel Quinto
Manuel Ramos
Miquel Àngel Ramos
Santi Rojas
Domènec Ruiz
Eva Sánchez
Pere Santamaria
Antoni Selvas
Jaume Serra
Montserrat Serra
Javier Soler
Josep Ma. Soler
Ma. Pilar Sucarrats

Santi Rufas
Joan Carles Tenesa
David Torras

Oriol Travé
Raquel Valdenebro
Alba Vila

Jordi Vilalta
Francesc Villegas
Lluís Virós

Expert/es a qui s'ha consultat

Quim Aloy	- Historiador, tècnic de l'ODA de la Diputació de Barcelona
Joan Arnau	- Director Conservatori Municipal de Música de Manresa
Assumpta Bailac	- Gerent del Consorci de Biblioteques de Barcelona
Antoni Daura	- Centre d'Estudis del Bages, llibreria PARCIR
Oriol Fontdevila	- Crític d'art
Núria Matamala	- Directora del Museu de la Tècnica de Manresa
Francesc Melià	- Gerent de la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània
Joan Morros	- Gestor cultural, Associació Cultural Toc d'Espectacles el Galliner
Eva Sánchez	- Artista plàstica, curadora i crítica d'art, associació Gènere i Gèneres
Marcel Sellas	- Fundació Caixa de Manresa
Josep Maria Soler	- Associació Casal Familiar Recreatiu, Fundació Cultura i Teatre
Eudald Tomasa	- Transversal Produccions Culturals, SL
Lluís Virós	- Historiador

Assistents al Consell Municipal de Cultura - 13 d'octubre de 2008

Ignasi Perramon	- Tinent d'alcalde i regidor de Cultura, president del Consell
Miquel Davins	- Grup municipal de CiU
Jordi Masdeu	- Grup municipal de la CUP
Montserrat Oller	- Unió Musical del Bages
Jaume Serra Soler	- Unió Musical del Bages
Jordi Xavarria	- Xàldiga
Paulí Gros	- Agrupació Cultural del Bages
Josep Brunet	- Foto Art Manresa
Llorenç Capdevila	- Òmnium Cultural
Antoni Fernández	- Orfeó Manresà
David Torras	- Cine Club Manresa
Isidre Sala	- Grup Sardanista dintre el bosc
Ramon Prat	- Associació d'Amics de la Seu
Montserrat Tarrés	- Casal Cultural de Dansaires Manresans.
Ma. Pilar Sucarrats	- Federació d'Associacions de Veïns de Manresa
Leandre Fusté	- Grup Sardanista Nova Crida
Jaume Vives	- Grup Sardanista Nova Crida
Juan Herrera	- Casa de Andalusia de Manresa
Joan Morros	- Associació Cultural El Galliner
Margarida Noet	- Associació de Veïns de la Sagrada Família.
Pere Fons	- Director de l'Àrea de Serveis a les Persones
Teresa Tort	- Directora de la Biblioteca del Casino
Mercè Argemí	- Tècnica de Cultura
Emma Oliveras	- Tècnica de Cultura
Helena Garcia	- Tècnica de Cultura
Alba Camprubí	- Suport administratiu de la secció de Cultura
Serafí Vallecillos	- Cap de secció de Cultura, que actua com a Secretari

Ajuntament de Manresa

Josep Alert	- Tècnic de Cultura (Festes/Proximitat)
Mercè Argemí	- Tècnica de Cultura (Patrimoni)
Núria Brugarolas	- Directora Centre de Normalització Lingüística Montserrat
Maria Camp	- Centre Cultural el Casino
Laura Castany	- Tècnica del programa transversal de la Dona
Joaquim Collado	- Centre d'Interpretació Parc de la Sèquia
Delfina Corzan	- Tècnica Centre de Normalització Lingüística Montserrat
Rosa de Paz	- Cap del Servei de Drets de Ciutadania
Yolanda Esteve	- Tècnica de Cultura (Proximitat i cultura artística)
Pere Fons	- Director de l'Àrea de Serveis a les Persones
Helena Garcia	- Tècnica de Cultura (Proximitat)
Esperança Holgado	- Tècnica de Turisme
Montserrat Mestres	- Cap de Servei d'Educació, Serveis Socials i Salut
Emma Oliveras	- Tècnica de Cultura (Proximitat)
Valentí Oviedo	- Gerent de Manresana d'Equipaments Escènics, SL
Ignasi Perramon	- Tinent d'alcalde i regidor de Cultura
Enric Roca	- Tècnic del programa transversal de Gent Gran
Elsa Ruiz	- Tècnica de Joventut
Eva Soto	- Escola d'Art de Manresa
Teresa Tort	- Directora de la Biblioteca el Casino
Serafí Vallecillos	- Cap de la secció de Cultura
Francesc Vilà	- Director del Museu Comarcal de Manresa
Josep Vilarmau	- Tècnic del programa transversal d'Immigració i Ciutadania

Diputació de Barcelona - Centre d'Estudis i Recursos Culturals

Carles Prats	- Director
Laia Gargallo	- Cap de la secció tècnica
Eugènia Argimon, Xavier Coca i Aina Roig,	equip tècnic del programa d'assessorament cultural
Mariona Zaragoza	- Becària

Coordinació metodològica i redacció del Pla d'Acció Cultural de Manresa

David Roselló i Cerezuela, director de Nexxe cultural SL, consultoria-formació-gestió cultural.

13. Índex Analític

A

Amateurs, 26, 27, 32, 35, 40, 53, 63, 66, 73, 74, 75, 76, 79, 83
 Artistes, 2, 28, 29, 34, 38, 39, 75, 76, 81, 83, 85
 Artistes locals, 75, 76
 Arxiu Comarcal del Bages, 18, 24, 25, 71
 Associacionisme, 1, 2, 3, 5, 17, 19, 20, 21, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 40, 42, 43, 44, 46, 50, 51, 52, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 70, 71, 72, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 83, 85
 Auditori de Sant Francesc, 66, 74, 76
 Aula de Teatre, 25, 26, 28, 40, 53, 54, 65
 Aules de cultura, 38, 40, 77, 81, 82

B

Balç, carrer del, 24, 25, 49, 70, 76
 Biblioteca del Casino, 7, 17, 18, 29, 30, 38, 39, 42, 49, 75, 80, 85
 Biblioteques, 1, 7, 15, 18, 19, 28, 29, 30, 49, 52, 53, 54, 79, 81

C

Casa de la Cultura Popular, 46, 67
 Casa de la Música, 21, 31, 46, 73, 74
 Casal de les Escodines, 35, 81
 Catàleg i Pla Especial de Protecció del Patrimoni, 25, 69
 Centre cívic Joan amades, 35
 Centre cívic Selves i Carner, 35, 40, 43, 77
 Centre Cultural el Casino, 7, 18, 38, 75, 86
 Centre d'Art, 46, 75
 Centre de Normalització Lingüística Montserrat, 17, 37, 86
 Centres cívics, 4, 7, 18, 28, 35, 39, 40, 43, 48, 66, 76, 77
 Centres d'interpretació, 24, 25, 49, 69, 70, 72, 86
 Cinema, 22, 26, 32, 33, 42, 46, 52, 77, 78
 Circ, 26, 52, 65
 Cohesió social, 1, 21, 32, 42, 43, 46, 51, 52, 57, 58, 62, 69, 73

Comunicació, 3, 15, 18, 21, 22, 23, 30, 41, 46, 49, 50, 52, 53, 55, 58, 60, 61, 66, 70, 71, 79

Consell Municipal de Cultura, 17, 21, 44, 51, 58, 85

Conservatori Municipal de Música, 15, 17, 18, 31, 36, 40, 41, 49, 53, 73, 76, 85

Consorti per a la Normalització Lingüística, 17, 42

Consum cultural, 3, 15, 37, 46, 53, 54, 55, 60, 62

Cultura Popular i Tradicional, 20, 33, 34, 35, 40, 42, 45, 46, 49, 62, 67, 68, 72, 82, 87

D

Dansa, 22, 26, 35, 36, 40, 52, 53, 66, 85

Difusió cultural, 1, 20, 21, 24, 25, 27, 31, 33, 34, 39, 40, 42, 47, 50, 53, 54, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 70, 73, 74, 75, 77, 79, 80

E

Economia, 6

Educació, 18, 31, 32, 33, 36, 43, 51, 52, 53, 61, 68, 71, 73, 77, 81, 83, 86

Entitats d'estalvi, entitats financeres, 22, 25, 28, 33, 36, 59, 85, 87

Equipaments, 1, 3, 5, 7, 15, 17, 18, 19, 26, 29, 36, 39, 40, 41, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 55, 61, 63, 70, 71, 72, 76, 79, 81, 83, 86

Escola d'Art, 18, 28, 36, 40, 53, 75, 86

Espais per a la creació, 31, 73, 76

Exposicions, 22, 24, 25, 28, 29, 30, 38, 39, 44, 49, 52, 53, 70, 75, 81

F

Festa Major, 17, 31, 34, 67, 76

Festes, 31, 34, 35, 42, 52, 67, 74, 76

Festival de Cinema Negre de Manresa, 33, 42, 77, 78

Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, 17, 33, 36, 42, 49, 67, 73, 85

Fira de l'Aixada, 34, 36, 42, 49, 67

Fotografia, 29

Fundació per a la Fira d'Espectacles d'Arrel Tradicional, Mediterrània, 17, 33, 46, 49, 67

G

Gènere, perspectiva de, 10, 13, 14, 29, 38, 39, 51, 52, 62, 63, 64, 71, 72, 80, 85, 86
Gent gran, 38, 40, 48, 49, 51, 58, 62, 63, 64, 71, 76, 86

I

Imatgeria, 34, 67, 72
Immigració, 12, 13, 15, 30, 37, 42, 51, 63, 71, 76, 80, 86

J

Juventut, 10, 16, 21, 26, 28, 30, 32, 33, 34, 37, 38, 40, 44, 51, 54, 58, 62, 63, 64, 67, 71, 74, 76, 79, 83, 86

M

Manresana d'Equipaments Escènics, 17, 18, 26, 86
Museu Comarcal de Manresa, 18, 22, 24, 25, 41, 43, 49, 54, 70, 86
Museu de Geologia Valentí Masachs, 23, 24, 49, 70
Museu de la Seu, 70
Museu de la Tècnica de Manresa, 17, 24, 25, 39, 49, 70, 85
Música, 3, 15, 17, 18, 20, 21, 26, 27, 30, 31, 32, 35, 36, 40, 41, 42, 44, 46, 49, 52, 53, 73, 74

N

Nous equipaments integrats, 46, 48, 49, 79, 81
Nous públics, 1, 3, 30, 46, 47, 50, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 65, 66, 68, 71, 77

P

Parc de la Sèquia, 24, 70, 86
Patrimoni ignasià, 24, 25, 36
Patrimoni industrial, 24, 25, 38, 69, 72

Patrimoni monumental i arquitectònic, 20, 22, 24, 25, 36, 37, 69, 70

Política lingüística, 37, 42

Premis, 25, 28, 29, 30, 32, 33, 40, 63, 65, 70, 71, 74, 75, 79

Programació, 17, 26, 28, 30, 32, 33, 36, 38, 39, 40, 43, 49, 52, 54, 55, 59, 63, 66, 77, 78, 81

Promoció de la lectura, 54, 79, 80

R

Residència d'artistes, 75

S

Sales d'exposicions, 22, 28, 49, 75

Sala Ciutat, 26

Sector privat, indústries culturals, 1, 3, 21, 29, 31, 46, 47, 50, 57, 58, 61

Subvencions, 17, 55, 57, 58

T

Tallers, 22, 28, 30, 35, 36, 37, 38, 40, 53, 55, 63, 67, 75, 76, 77, 79, 81, 82

Teatre, 15, 19, 25, 26, 27, 28, 32, 36, 40, 52, 53, 54, 62, 65, 66, 81, 85

Teatre Conservatori, 7, 26, 31, 32, 37, 46, 54, 65, 77

Teatre Els Carlins, 26, 28

Teatre Kursaal, 1, 7, 15, 17, 18, 19, 25, 26, 28, 30, 32, 39, 40, 41, 42, 54, 65, 66, 74, 75

Tocats de Lletra, 30, 80, 81

Turisme, 7, 22, 34, 36, 37, 42, 43, 58, 68, 70, 71, 72, 86

U

Universitat, 22, 23, 24, 43, 48, 64, 80

La Diputació de Barcelona és una institució de govern local que treballa conjuntament amb els ajuntaments per impulsar el progrés i el benestar de la ciutadania.

Per aconseguir aquests objectius ha desenvolupat un model estrictament municipalista, que té el seu referent en l'establiment de xarxes de gestió amb els ajuntaments, que aporta mitjans tècnics, coneixement i experiència, assessorament, recursos econòmics i suport a la gestió dels serveis municipals.

En el marc de l'assistència i la cooperació que la Diputació de Barcelona presta als ajuntaments de la província, l'Àrea de Cultura té com a objectiu donar suport tècnic i aportar visions territorials als municipis en la definició i l'aplicació de les seves polítiques culturals. El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) és el servei encarregat de realitzar els assessoraments culturals, que tenen com a objectiu donar resposta a les demandes dels ajuntaments en l'àmbit de les polítiques i els projectes culturals com a eina de reflexió per establir a mitjà i llarg termini nous processos de dinamització i transformació cultural, social i econòmica en el territori.

Els plans d'acció cultural (PAC) són instruments per a la reflexió, el debat i el desenvolupament d'estratègies i propostes per a l'acció cultural local. És un procés liderat pels ajuntaments, basat en les aportacions tècniques i la participació ciutadana, que fomenta la coresponsabilitat entre els diferents sectors i agents culturals locals.

Durant tot el procés es treballen els eixos cap a on s'han d'enfocar les actuacions futures en matèria d'acció cultural local. Així, les propostes s'orienten a reforçar el paper estratègic de les polítiques culturals, la cohesió social, la interculturalitat, la identitat, la transversalitat i el foment del treball en xarxa amb municipis propers.

Diputació
Barcelona | Àrea de Cultura

Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC)
Carrer de Montalegre, 7
08001 Barcelona
Tel. 934 022 565 · Fax 934 022 577
o.estudisrc@diba.cat · www.diba.cat/cerc